

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r.

Ocena programowa
Profil ogólnoakademicki

Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

ul. Wieniawskiego 1; 61-712 Poznań

.....

- Nazwa ocenianego kierunku studiów: **socjologia**
1. Poziom/y studiów: **studia I i II stopnia**
 2. Forma/y studiów: **studia stacjonarne**
 3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}
nauki socjologiczne

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
nauki socjologiczne	I stopień – 180	100
	II stopień – 120	100

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

nie dotyczy

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. 2018 poz. 1818).

² W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.) podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Należy podkreślić, że w ocenianym okresie, a mianowicie roku akademickim 2018/19, obowiązywały na kierunku socjologia efekty kształcenia wprowadzone w życie Uchwałą nr 337/2011/2012 Senatu UAM z dnia 25 czerwca 2012 roku³ w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych przez Wydział Nauk Społecznych UAM. Od 1 października 2019 roku obowiązują efekty uczenia się na kierunku socjologia, wprowadzone Uchwałą nr 323/2018/2019 Senatu UAM z dnia 29 czerwca 2019⁴ r. w sprawie dostosowywania programu studiów na kierunku socjologia do wymagań ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Studia I stopnia na kierunku SOCJOLOGIA

poziom kształcenia: **studia pierwszego stopnia**

profil kształcenia: **ogólnoakademicki**

tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta: **licencjat**

poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji: **PRK 6**

Efekty kształcenia

Objaśnienie oznaczeń:

K – kierunkowe efekty kształcenia

W – kategoria wiedzy

U – kategoria umiejętności

K (po podkreślniku) - kategoria kompetencji społecznych

S1A – efekty kształcenia w obszarze nauk społecznych dla I stopnia

Efekty kształcenia dla kierunku <i>Socjologia</i>	OPIS KIERUNKOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA Po zakończeniu studiów I stopnia na kierunku <i>SOCJOLOGIA</i> absolwent:	Odniesienie do efektów kształcenia dla obszarów studiów nauk społecznych
WIEDZA		
K_W01	zna podstawowe pojęcia socjologiczne	S1A_W02; S1A_W03; S1A_W04; S1A_W07; S1A_W08
K_W02	posiada elementarną wiedzę o miejscu socjologii w systemie nauk oraz o jej relacjach z innymi dyscyplinami	S1A_W01

³ Treść uchwały i załączniki opisujące efekty kształcenia na kierunku socjologia znajdują się w załączniku nr III.00.1

⁴ Treść uchwały znajduje się w załączniku nr III.00.2

K_W03	posiada podstawową wiedzę strukturach, wybranych instytucjach społecznych i ich wzajemnych relacjach	S1A_W02
K_W04	posiada podstawową wiedzę na temat instytucji regionalnych, krajowych i międzynarodowych oraz zagadnień europejskiej integracji	S1A_W02
K_W05	jest świadomy zróżnicowania społecznego oraz istnienia nierówności społecznych, a także ich wpływu na życie jednostek i funkcjonowanie grup społecznych	S1A_W02
K_W06	posiada podstawową wiedzę o rodzajach więzi społecznych i rządzących nimi prawidłowościach	S1A_W04
K_W07	posiada podstawową wiedzę na temat mechanizmów dynamiki grupy społecznej oraz obustronnych zależności między grupą a jednostką	S1A_W04
K_W08	rozumie społeczną naturę relacji łączących jednostki, grupy i instytucje społeczne	S1A_W05
K_W09	zna podstawowe metody i techniki badań społecznych oraz wie jakie dobrać metody badawcze w celu rozwiązania prostych problemów badawczych	S1A_W07
K_W10	rozumie na czym polega specyfika analizy socjologicznej	S1A_W06
K_W11	wie jak zaplanować i zrealizować proste ilościowe i jakościowe badanie empiryczne	S1A_W06
K_W12	posiada podstawową, stosowalną w praktyce wiedzę na temat opisu i wnioskowania statystycznego	S1A_W06
K_W13	posiada podstawową wiedzę na temat najważniejszych międzynarodowych i krajowych badań socjologicznych	S1A_W06
K_W14	posiada podstawową wiedzę o normach i regułach organizujących struktury i instytucje społeczne	S1A_W07
K_W15	posiada podstawową wiedzę o instytucjach i organizacjach odpowiedzialnych za transmisję norm i reguł w społeczeństwie	S1A_W07
K_W16	posiada podstawową wiedzę na temat funkcjonowania gospodarki oraz jej relacji z innymi instytucjami społecznymi	S1A_W07
K_W17	posiada podstawową wiedzę na temat procesów leżących u podstaw stabilności i zmiany społecznej, a także rozumie na	S1A_W08

	czym polegają te procesy	
K_W18	posiada wiedzę o procesach zachodzących w społeczeństwie polskim i globalnym oraz ich konsekwencji w zakresie postaw i instytucji społecznych	S1A_W08
K_W19	zna podstawowe założenia i twierdzenia głównych historycznych i współczesnych teorii socjologicznych	S1A_W09
K_W20	zna najważniejsze procesy i idee społeczne XX i XXI w., które ukształtowały oblicze współczesnego świata	S1A_W09
K_W21	zna pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego	S1A_W10
K_W22	zna ogólne zasady tworzenia i rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości	S1A_W11
UMIEJĘTNOŚCI		
K_U01	umie rejestrować i prowadzić obserwację zjawisk społecznych w sposób metodologicznie poprawny	S1A_U01
K_U02	potrafi zinterpretować przeszłe i bieżące wydarzenia społeczne (polityczne, kulturowe, gospodarcze) przy pomocy pojęć i teorii socjologicznych	S1A_U01
K_U03	potrafi zastosować podstawowe terminy i kategorie socjologiczne do analizy społeczeństwa, zwłaszcza współczesnego społeczeństwa polskiego	S1A_U02
K_U04	jest świadomy wyboru określonej perspektywy teoretycznej i dostrzega konsekwencje tego wyboru	S1A_U02
K_U05	potrafi samodzielnie znaleźć informacje i materiały niezbędne do przeprowadzenia prostych analiz socjologicznych, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym) oraz posługując się nowoczesnymi technologiami	S1A_U02
K_U06	potrafi formułować proste samodzielne sądy na temat przyczyn wybranych procesów i zjawisk społecznych	S1A_U03
K_U07	potrafi posługiwać się podstawowymi kategoriami teoretycznymi do opisu zmian społecznych we współczesnych społeczeństwach	S1A_U03
K_U08	potrafi przygotować prosty, opisowy scenariusz <u>przewidujący</u> przebieg procesów i zjawisk społecznych (Teorie zmiany	S1A_U04

	społecznej, specjalizacje ewentualnie)	
K_U09	umie zastosować normy i zasady etyczne w praktyce badawczej	S1A_U05
K_U10	potrafi dobrać odpowiednie metody i techniki badawcze w celu przeprowadzenia analizy konkretnego problemu społecznego	S1A_U06
K_U11	potrafi zaplanować i zrealizować badanie społeczne przy użyciu podstawowych ilościowych i jakościowych metod i technik badań socjologicznych	S1A_U06
K_U12	potrafi zinterpretować proste zjawiska społeczne przy użyciu podstawowych metod statystycznych	S1A_U06
K_U13	potrafi posługiwać się jednym dowolnym programem komputerowym służącym do analizy danych, korzystając z jego podstawowych funkcji	S1A_U06
K_U14	potrafi na podstawie posiadanej wiedzy sformułować ogólną ocenę działania podjętego w celu rozwiązania konkretnych problemów społecznych	S1A_U07
K_U15	posiada umiejętność rozumienia i analizowania zjawisk społecznych	S1A_U08
K_U16	posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych w języku polskim i języku obcym, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	S1A_U09
K_U17	posiada umiejętność przygotowywania wystąpień ustnych, w języku polskim i obcym, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	S1A_U10
K_U18	ma umiejętności językowe w zakresie socjologii, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	S1A_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01	rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie	S1A_K01
K_K02	potrafi skutecznie współpracować z członkami zespołu zadaniowego	S1A_K02
K_K03	potrafi czynnie włączyć się do realizowanych projektów społecznych	S1A_K04 S1A_K05

K_K04	potrafi gromadzić, wyszukiwać i syntetyzować informacje na temat zjawisk społecznych	S1A_K03
K_K05	potrafi argumentować stawiane tezy	S1A_K03
K_K06	umie dokonać krytycznej analizy źródeł	S1A_K03
K_K07	posiada potrzebę ciągłego doształcania się zawodowego i rozwoju osobistego	S1A_K06
K_K08	zna i przestrzega zasad etyki zawodowej, w tym zasad poszanowania własności intelektualnej	S1A_K04
K_K09	potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy (ćwiczenia terenowe)	S1A_K07

Szczególne wymagania

- a. Obowiązkowe ćwiczenia terenowe (o formie i wymiarze decyduje uczelnia) w wymiarze 80 godzin
- b. Obowiązkowy język obcy (preferowany angielski) na poziomie B2 w wymiarze 120 godzin.
- c. Obowiązkowe zajęcia wychowania fizycznego w wymiarze 60 godzin.

Efekty uczenia się

Symbol	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do: uniwersalnych charakterystyk poziomów w PRK ⁵	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia uczenia się PRK ⁶
Wiedza: absolwent zna i rozumie			
K_W01	podstawowe pojęcia socjologiczne	P6U_W	P6S_WG
K_W02	miejsce socjologii w systemie nauk oraz jej relacje z innymi dyscyplinami	P6U_W	P6S_WK

⁵ Uniwersalne charakterystyki poziomów w PRK – załącznik do ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i poz. 1010).

⁶ Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 PRK lub charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 PRK dla dziedziny sztuki - część I i część II załącznika do rozporządzenia MNiSW z dnia 14 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).

K_W03	struktury, wybrane instytucje społeczne i ich wzajemne relacje	P6U_W	P6S_WG
K_W04	instytucje regionalne, krajowe i międzynarodowe oraz zagadnienia europejskiej integracji	P6U_W	P6S_WK
K_W05	mechanizmy zróżnicowania społecznego oraz istnienie nierówności społecznych, a także ich wpływ na życie jednostek i funkcjonowanie grup społecznych	P6U_W	P6S_WG
K_W06	rodzaje więzi społecznych i rządzących nimi prawidłowości	P6U_W	P6S_WG
K_W07	podstawowe mechanizmy dynamiki grupy społecznej oraz obustronne zależności między grupą a jednostką	P6U_W	P6S_WG
K_W08	społeczną naturę relacji łączących jednostki, grupy i instytucje społeczne	P6U_W	P6S_WG
K_W09	podstawowe metody i techniki badań społecznych oraz czynniki decydujące o właściwym doborze metod badawczych w celu rozwiązania prostych problemów badawczych	P6U_W	P6S_WK
K_W10	specyfikę analizy socjologicznej	P6U_W	P6S_WG
K_W11	warunki zaplanowania i realizowania prostych ilościowych i jakościowych socjologicznych badań empiryczne	P6U_W	P6S_WG
K_W12	podstawową, stosowalną w praktyce wiedzę na temat opisu i wnioskowania statystycznego	P6U_W	P6S_WG
K_W13	najważniejsze międzynarodowe i krajowe badania socjologiczne	P6U_W	P6S_WG
K_W14	podstawowe normy i reguły organizujące struktury i instytucje społeczne	P6U_W	P6S_WG
K_W15	instytucje i organizacje odpowiedzialne za transmisję norm i reguł w społeczeństwie	P6U_W	P6S_WG
K_W16	podstawy funkcjonowania gospodarki oraz jej relacji z innymi instytucjami społecznymi	P6U_W	P6S_WK
K_W17	podstawowe procesy leżące u podstaw stabilności i zmiany społecznej, a także rozumie na czym polegają te procesy	P6U_W	P6S_WK
K_W18	procesy zachodzące w społeczeństwie polskim i globalnym oraz ich konsekwencji w zakresie postaw i instytucji społecznych	P6U_W	P6S_WK
K_W19	podstawowe założenia i twierdzenia głównych historycznych i	P6U_W	P6S_WG

	współczesnych teorii socjologicznych		
K_W20	najważniejsze procesy i idee społeczne XX i XXI w., które ukształtowały oblicze współczesnego świata	P6U_W	P6S_WK
K_W21	pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego	P6U_W	P6S_WK
K_W22	ogólne zasady tworzenia i rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości	P6U_W	P6S_WK
Umiejętności: absolwent potrafi			
K_U01	rejestrować i prowadzić obserwację zjawisk społecznych w sposób metodologicznie poprawny	P6U_U	P6S_UW
K_U02	zinterpretować przeszłe i bieżące wydarzenia społeczne (polityczne, kulturowe, gospodarcze) przy pomocy pojęć i teorii socjologicznych	P6U_U	P6S_UW
K_U03	zastosować podstawowe terminy i kategorie socjologiczne do analizy społeczeństwa, zwłaszcza współczesnego społeczeństwa polskiego	P6U_U	P6S_UW
K_U04	świadomie dokonać wyboru określonej perspektywy teoretycznej i dostrzeżać konsekwencje tego wyboru	P6U_U	P6S_UW
K_U05	samodzielnie znaleźć informacje i materiały niezbędne do przeprowadzenia prostych analiz socjologicznych, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym) oraz posługując się nowoczesnymi technologiami	P6U_U	P6S_UW
K_U06	formułować proste samodzielne sądy na temat przyczyn wybranych procesów i zjawisk społecznych	P6U_U	P6S_UK
K_U07	posługiwać się podstawowymi kategoriami teoretycznymi do opisu zmian społecznych we współczesnych społeczeństwach	P6U_U	P6S_UW
K_U08	przygotować prosty, opisowy scenariusz przewidujący przebieg procesów i zjawisk społecznych	P6U_U	P6S_UO
K_U09	zastosować normy i zasady etyczne w praktyce badawczej	P6U_U	P6S_UW
K_U10	dobrać odpowiednie metody i techniki badawcze w celu przeprowadzenia analizy konkretnego problemu społecznego	P6U_U	P6S_UO
K_U11	zaplanować i zrealizować badanie społeczne przy użyciu podstawowych ilościowych i jakościowych metod i technik	P6U_U	P6S_UO

	badań socjologicznych		
K_U12	zinterpretować proste zjawiska społeczne przy użyciu podstawowych metod statystycznych	P6U_U	P6S_UW
K_U13	posługiwać się jednym dowolnym programem komputerowym służącym do analizy danych, korzystając z jego podstawowych funkcji	P6U_U	P6S_UW
K_U14	na podstawie posiadanej wiedzy sformułować ogólną ocenę działania podjętego w celu rozwiązania konkretnych problemów społecznych	P6U_U	P6S_UK
K_U15	analizować zjawiska społeczne	P6U_U	P6S_UW
K_U16	przygotowywać typowe prace pisemne w języku polskim i języku obcym, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	P6U_U	P6S_UK
K_U17	przygotowywać wystąpienia ustne, w języku polskim i obcym, dotyczące zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	P6U_U	P6S_UK
K_U18	wykorzystywać posiadane umiejętności językowe w zakresie socjologii, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P6U_U	P6S_UK
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do			
K_K01	uczenia się przez całe życie	P6U_K	P6S_KR
K_K02	skutecznej współpracy z członkami zespołu zadaniowego	P6U_K	P6S_KO
K_K03	czynnego włączenia się do realizowanych projektów społecznych	P6U_K	P6S_KO
K_K04	gromadzenia, wyszukiwania i syntetyzowania informacji na temat zjawisk społecznych	P6U_K	P6S_KK
K_K05	argumentowania stawianych tez	P6U_K	P6S_KK
K_K06	dokonywania krytycznej analizy źródeł	P6U_K	P6S_KK
K_K07	ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego	P6U_K	P6S_KR

K_K08	przestrzegania zasad etyki zawodowej, w tym zasad poszanowania własności intelektualnej	P6U_K	P6S_KO
K_K09	myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P6U_K	P6S_KO

Studia II stopnia na kierunku SOCJOLOGIA

poziom kształcenia: **studia drugiego stopnia**

profil kształcenia: **ogólnoakademicki**

tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta: **magister**

poziom Polskiej Ramy Kwalifikacji: **PRK 7**

Efekty kształcenia

Szczegółowe efekty kształcenia i ich odniesienie do efektów dla obszaru nauk społecznych

Objaśnienie oznaczeń w symbolach:

K – kierunkowe efekty kształcenia dla studiów II stopnia

W – kategoria wiedzy

U – kategoria umiejętności

K (po podkreślniku) - kategoria kompetencji społecznych

S2A – efekty kształcenia w obszarze nauk społecznych dla II stopnia

Efekty kształcenia dla kierunku socjologia (K)	OPIS KIERUNKOWYCH EFEKTÓW KSZTAŁCENIA Po zakończeniu studiów II stopnia na kierunku SOCJOLOGIA absolwent	Odniesienie do efektów kształcenia dla obszarów studiów nauk społecznych
WIEDZA		
K_W01	Posiada pogłębioną wiedzę o miejscu socjologii w systemie nauk, w tym o jej możliwych zastosowaniach na gruncie innych dyscyplin.	S2A_W01
K_W02	Posiada pogłębioną wiedzę z zakresu wybranych subdyscyplin socjologii	S2A_W02; S2A_W03; S2A_W04; S2A_W06
K_W03	Ma świadomość istnienia różnic między stanowiskami teoretycznymi i metodologicznymi we współczesnej socjologii, jest wobec nich refleksyjny i krytyczny.	S2A_W01

K_W04	Posiada pogłębioną wiedzę o strukturach, wybranych instytucjach społecznych i ich wzajemnych relacjach.	S2A_W02; S2A_W03
K_W05 (moduły)	Posiada pogłębioną wiedzę o rodzajach więzi społecznych i rządzących nimi prawidłowościach.	S2A_W04
K_W06	Posiada pogłębioną wiedzę na temat mechanizmów dynamiki grupy społecznej oraz obustronnych zależności między grupą a jednostką.	S2A_W02; S2A_W03
K_W07	Posiada pogłębioną wiedzę o zróżnicowaniu społeczno-kulturowym i nierównościach społecznych, ich uwarunkowaniach i konsekwencjach.	S2A_W02
K_W08	Posiada pogłębioną wiedzę o człowieku jako twórcy kultury, wybranych praktykach kulturowych i instytucjach kultury	S2A_W05
K_W09	Posiada pogłębioną wiedzę na temat wybranych metod i technik badań społecznych, ich ograniczeń, specyfiki i obszarów zastosowania.	S2A_W06
K_W10	Posiada zaawansowaną, stosowalną w praktyce wiedzę na temat opisu i wnioskowania statystycznego.	S2A_W06
K_W11	Posiada pogłębioną wiedzę o normach i regułach organizujących struktury i instytucje społeczne.	S2A_W07
K_W12	Posiada pogłębioną wiedzę o wybranych instytucjach i organizacjach odpowiedzialnych za transmisję norm i reguł w społeczeństwie	S2A_W07
K_W13	Posiada pogłębioną wiedzę na temat funkcjonowania gospodarki oraz jej relacji z innymi instytucjami społecznymi.	S2A_W07
K_W14	Posiada pogłębioną wiedzę na temat funkcjonowania różnego typu organizacji i zarządzania nimi.	S2A_W07
K_W15	Posiada pogłębioną wiedzę na temat procesów leżących u podstaw stabilności i zmiany społecznej, a także jest refleksyjny i krytyczny w ich interpretacji.	S2A_W08
K_W16	Posiada pogłębioną wiedzę na temat aktualnych potrzeb i problemów społeczeństwa polskiego oraz zmian w tym zakresie.	S2A_W08
K_W17	Posiada pogłębioną wiedzę o ideach i procesach społecznych XX i XXI w., które ukształtowały współczesny świat.	S2A_W09

K_W18	Zna podstawowe pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego oraz konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej	S2A_W10
K_W19	Zna ogólne zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości	S2A_W11
UMIEJĘTNOŚCI		
K_U01	Refleksyjnie i krytycznie dokonuje wyboru określonej perspektywy teoretycznej.	S2A_U02
K_U02	Jest refleksyjny i krytyczny wobec problemu zróżnicowania społecznego i nierówności społecznych .	S2A_U02
K_U03	Jest refleksyjny i krytyczny w interpretacji procesów zachodzących w społeczeństwie oraz ich konsekwencji w zakresie postaw i instytucji społecznych. Jest świadomy złożoności zmian struktur i instytucji społecznych.	S2A_U01
K_U04	Jest świadomy znaczenia refleksyjnego i krytycznego podejścia do wyników badań społecznych, analiz i procedur badawczych.	S2A_U01
K_U05	Potrafi dokonać krytycznej analizy zjawisk i procesów społecznych, zwłaszcza dotyczących współczesnych społeczeństw.	S2A_U02
K_U06	Potrafi krytycznie selekcjonować informacje i materiały niezbędne do pracy naukowej, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym) oraz posługując się nowoczesnymi technologiami	S2A_U02; S2A_U10
K_U07	Potrafi formułować i weryfikować sądy na temat przyczyn wybranych procesów i zjawisk społecznych	S2A_U03;
K_U08	Potrafi posługiwać się kategoriami teoretycznymi oraz metodami badawczymi do opisu i analizy zmian społecznych we współczesnych społeczeństwach	S2A_U03
K_U09	Potrafi przygotować pogłębiony, poparty analizą danych scenariusz przewidujący przebieg procesów i zjawisk społecznych	S2A_U04
K_U10	Potrafi posługiwać się normami i regułami (prawnymi, zawodowymi, etycznymi) w celu rozwiązywania konkretnych problemów	S2A_U05

K_U11	Potrafi dobrać i zastosować odpowiednie (włącznie z zaawansowanymi) metody i techniki badawcze w celu przeprowadzenia analizy konkretnego problemu społecznego	S2A_U06;
K_U12	Potrafi zaplanować i zrealizować badanie społeczne przy użyciu zaawansowanych ilościowych i jakościowych metod i technik badań socjologicznych	S2A_U06
K_U13	Potrafi zinterpretować zjawisko społeczne przy użyciu zaawansowanych metod statystycznych	S2A_U06
K_U14	Potrafi posługiwać się wybranym programem komputerowym służącym do analizy danych, korzystając z jego zaawansowanych funkcji	S2A_U06
K_U15	potrafi sformułować i uzasadnić strategię działania w celu rozwiązania konkretnych problemów społecznych	S2A_U07
K_U16	Potrafi zaplanować i zrealizować złożone ilościowe i jakościowe badania empiryczne; uwzględnia konsekwencje dokonanych wyborów metodologicznych.	S2A_U07
K_U17	Potrafi zinterpretować źródła działań oraz zjawisk społecznych stosując wybraną metodę badawczą	S2A_U08
K_U18	Potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę akademicką w praktyce społecznej	S2A_U06
K_U19	Posiada pogłębioną umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych w języku polskim i języku obcym, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	S2A_U09
K_U20	Posiada pogłębioną umiejętność przygotowywania wystąpień ustnych, w języku polskim i obcym, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	S2A_U10
K_U21	Ma umiejętności językowe w zakresie socjologii, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	S2A_U11
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_K01	Potrafi inicjować, planować, organizować i zarządzać pracą zespołu zadaniowego (także zadań interdyscyplinarnych)	S2A_K02;
K_K02	Potrafi zainicjować i czynnie uczestniczyć w projektach społecznych.	S2A_K05

K_K03	Potrafi pracować samodzielnie zespołach lub zespołowo w ramach organizacji prywatnych i publicznych	S2A_K05
K2_K04(moduły)	Potrafi gromadzić, wyszukiwać, syntetyzować, a także krytycznie oceniać informacje na temat zjawisk społecznych	S2A_K06
K_K05	Potrafi argumentować stawiane tezy posługując się dowodami naukowymi	S2A_K03
K_K06	Umie uzasadnić wybór źródeł	S2A_K03
K_K07	Potrafi podejmować samodzielną działalność w interesie publicznym lub własnym	S2A_K04
K_K08 (moduły)	Poszukuje nowych metod i źródeł w celu uzupełnienia swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych	S2A_K06
K_K09	Samodzielnie wyznacza kierunki własnego rozwoju i doskonalenia się	S2A_K01 S2A_K06
K_K10	Stosuje zasady etyki zawodowej	S2A_K04
K_K11	Bierze odpowiedzialność za projektowane i wykonywane zadania	S2A_K04; S2A_K05
K_K12	Potrafi działać w sposób przedsiębiorczy	S2A_K07

Efekty uczenia się

Symbol	Kierunkowe efekty uczenia się	Odniesienie do: uniwersalnych charakterystyk poziomów w PRK ⁷	Odniesienie do charakterystyk drugiego stopnia uczenia się PRK ⁸
Wiedza: absolwent zna i rozumie			
K_W01	miejsce socjologii w systemie nauk, w tym jej możliwych zastosowaniach na gruncie innych dyscyplin	P7U_W	P7S_WG
K_W02	specyfikę zakresu wybranych subdyscyplin socjologii	P7U_W	P7S_WG
K_W03	różnice między stanowiskami teoretycznymi i metodologicznymi we współczesnej socjologii, jest wobec nich refleksyjny i krytyczny	P7U_W	P7S_WG
K_W04	struktury w wybranych instytucjach społecznych i ich wzajemne relacje	P7U_W	P7S_WG
K_W05	w pogłębiony sposób rodzaje więzi społecznych i rządzące nimi prawidłowości	P7U_W	P7S_WG
K_W06	w pogłębiony sposób mechanizmy dynamiki grupy społecznej oraz obustronne zależności między grupą a jednostką.	P7U_W	P7S_WG
K_W07	w pogłębiony sposób zróżnicowanie społeczno-kulturowe i nierówności społeczne, ich uwarunkowania i konsekwencje	P7U_W	P7S_WG
K_W08	w pogłębiony sposób człowieka jako twórcę kultury, wybrane praktyki kulturowe i instytucje kultury	P7U_W	P7S_WG
K_W09	wybrane metody i techniki badań społecznych, ich ograniczenia, specyfikę i obszary zastosowania.	P7U_W	P7S_WG
K_W10	w pogłębiony i gotowy do praktycznego zastosowania sposób	P7U_W	P7S_WG

⁷ Uniwersalne charakterystyki poziomów w PRK – załącznik do ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i poz. 1010).

⁸ Charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 PRK lub charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 PRK dla dziedziny sztuki - część I i część II załącznika do rozporządzenia MNiSW z dnia 14 listopada 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).

	metody opisu i wnioskowania statystycznego.		
K_W11	w pogłębiony sposób normy i reguły organizujące struktury i instytucje społeczne.	P7U_W	P7S_WG
K_W12	w pogłębiony sposób wybrane instytucje i organizacje odpowiedzialne za transmisję norm i reguł w społeczeństwie	P7U_W	P7S_WG
K_W13	funkcjonowanie gospodarki oraz jej relacje z innymi instytucjami społecznymi	P7U_W	P7S_WK
K_W14	funkcjonowanie różnego typu organizacji i warunki zarządzania nimi	P7U_W	P7S_WK
K_W15	procesy leżące u podstaw stabilności i zmiany społecznej, a także jest refleksyjny i krytyczny w ich interpretacji	P7U_W	P7S_WK
K_W16	aktualne potrzeby i problemy społeczeństwa polskiego oraz zmiany w tym zakresie	P7U_W	P7S_WK
K_W17	idee i procesy społeczne XX i XXI w., które ukształtowały współczesny świat	P7U_W	P7S_WK
K_W18	podstawowe pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego oraz konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej	P7U_W	P7S_WK
K_W19	ogólne zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości	P7U_W	P7S_WK
Umiejętności: absolwent potrafi			
K_U01	refleksyjnie i krytycznie dokonywać wyboru określonej perspektywy teoretycznej	P7U_U	P7S_UW
K_U02	być refleksyjny i krytyczny wobec problemu zróżnicowania społecznego i nierówności społecznych	P7U_U	P7S_UW
K_U03	być refleksyjny i krytyczny w interpretacji procesów zachodzących w społeczeństwie oraz ich konsekwencji w zakresie postaw i instytucji społecznych, być świadomy złożoności zmian struktur i instytucji społecznych	P7U_U	P7S_UW
K_U04	być świadomy znaczenia refleksyjnego i krytycznego podejścia do wyników badań społecznych, analiz i procedur badawczych	P7U_U	P7S_UW
K_U05	dokonać krytycznej analizy zjawisk i procesów społecznych, zwłaszcza dotyczących współczesnych społeczeństw	P7U_U	P7S_UW

K_U06	krytycznie selekcjonować informacje i materiały niezbędne do pracy naukowej, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym) oraz posługując się nowoczesnymi technologiami	P7U_U	P7S_UW
K_U07	formułować i weryfikować sądy na temat przyczyn wybranych procesów i zjawisk społecznych	P7U_U	P7S_UK
K_U08	posługiwać się kategoriami teoretycznymi oraz metodami badawczymi do opisu i analizy zmian społecznych we współczesnych społeczeństwach	P7U_U	P7S_UW
K_U09	przygotować pogłębiony, poparty analizą danych scenariusz przewidujący przebieg procesów i zjawisk społecznych	P7U_U	P7S_UK
K_U10	posługiwać się normami i regułami (prawnymi, zawodowymi, etycznymi) w celu rozwiązywania konkretnych problemów	P7U_U	P7S_UW
K_U11	dobierać i zastosować odpowiednie (włącznie z zaawansowanymi) metody i techniki badawcze w celu przeprowadzenia analizy konkretnego problemu społecznego	P7U_U	P7S_UW
K_U12	zaplanować i zrealizować badanie społeczne przy użyciu zaawansowanych ilościowych i jakościowych metod i technik badań socjologicznych	P7U_U	P7S_UW
K_U13	zinterpretować zjawisko społeczne przy użyciu zaawansowanych metod statystycznych	P7U_U	P7S_UW
K_U14	posługiwać się wybranym programem komputerowym służącym do analizy danych, korzystając z jego zaawansowanych funkcji	P7U_U	P7S_UW
K_U15	sformułować i uzasadnić strategię działania w celu rozwiązania konkretnych problemów społecznych	P7U_U	P7S_UO
K_U16	zaplanować i zrealizować złożone ilościowe i jakościowe badania empiryczne uwzględniając konsekwencje dokonanych wyborów metodologicznych.	P7U_U	P7S_UO
K_U17	zinterpretować źródła działań oraz zjawisk społecznych stosując wybraną metodę badawczą	P7U_U	P7S_UW
K_U18	wykorzystać posiadaną wiedzę akademicką w praktyce społecznej	P7U_U	P7S_UW
K_U19	przygotowywać typowe prace pisemne w języku polskim i języku obcym, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	P7U_U	P7S_UK
K_U20	przygotowywać wystąpienia ustne, w języku polskim i obcym,	P7U_U	P7S_UK

	dotyczące zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł		
K_U21	wykorzystywać umiejętności językowe w zakresie socjologii, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	P7U_U	P7S_UK
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do			
K_K01	inicjowania, planowania, organizowania i zarządzania pracą zespołu zadaniowego (także w zakresie zadań interdyscyplinarnych)	P7U_K	P7S_KO
K_K02	inicjowania i czynnego uczestniczenia w projektach społecznych	P7U_K	P7S_KO
K_K03	samodzielnej pracy w zespołach lub zespołowo w ramach organizacji prywatnych i publicznych	P7U_K	P7S_KO
K_K04	gromadzenia, wyszukiwania, syntetyzowania, a także krytycznego oceniania informacji na temat zjawisk społecznych	P7U_K	P7S_KK
K_K05	argumentowania stawianych tez posługując się dowodami naukowymi	P7U_K	P7S_KR
K_K06	uzasadniania wyboru źródeł	P7U_K	P7S_KR
K_K07	podjęcia samodzielnej działalności w interesie publicznym lub własnym	P7U_K	P7S_KO
K_K08	poszukiwania nowych metod i źródeł w celu uzupełnienia swojej wiedzy i doskonalenia umiejętności zawodowych	P7U_K	P7S_KR
K_K09	samodzielnego wyznaczania kierunków własnego rozwoju i dokształcania się	P7U_K	P7S_KR
K_K10	stosowania zasad etyki zawodowej	P7U_K	P7S_KR
K_K11	brania odpowiedzialności za projektowane i wykonywane zadania	P7U_K	P7S_KR
K_K12	działania w sposób przedsiębiorczy	P7U_K	P7S_KO

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Aldona Żurek	prof. UAM, dr hab. / Dziekan Wydziału Socjologii UAM
Agnieszka Jeran	dr /Prodziekan ds. Kształcenia Wydziału Socjologii UAM
Marek Nowak	prof. UAM, dr hab. / Prodziekan ds. Nauki Wydziału Socjologii UAM
Anna Niedźwiedzińska	mgr / Kierownik Biura Obsługi Wydziału Socjologii UAM
Małgorzata Błasiak-Duda	mgr / Starszy technik

Spis treści

Raport Samooceny	1
Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Studia I stopnia na kierunku SOCJOLOGIA	3
Studia II stopnia na kierunku SOCJOLOGIA	11
Skład zespołu przygotowującego raport samooceny.....	20
Prezentacja uczelni	24
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim	25
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	25
1.1. Tożsamość poznawczej socjologii	25
1.2. Koncepcja kształcenia – cechy wyróżniające	25
1.3. Powiązanie koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznym uczelni	28
1.4. Powiązanie kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową	29
1.5. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy	31
1.6. Sylwetka absolwenta.....	31
1.7. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się i ich związek z koncepcją studiów	32
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	36
2.1. Dobór kluczowych treści kształcenia – ich związek z koncepcją kształcenia.....	36
2.2. Dobór metod kształcenia i ich cech wyróżniających	39
2.3. Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość.....	39
2.4. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych.....	40
2.5. Harmonogram realizacji studiów	41
2.6. Dobór form zajęć.....	42
2.7. Program i organizacja praktyk.....	42
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie.....	44
3.1. Wymagania stawiane kandydatom, warunków rekrutacji na studia oraz kryteriów kwalifikacji kandydatów na każdy z poziomów	44
3.2. Zasady, warunki i tryby uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej.....	45
3.3. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów	46
3.4. Zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym z poziomów studiów	47
3.5. Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów	47
3.6. Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się	48
3.7. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych	49
3.8. Opis rodzajów, tematyki i metodyki prac etapowych i egzaminacyjnych.....	49
3.9. Charakterystyka rodzajów, tematyki i metodyki prac dyplomowych	50
3.10. Opis sposobów dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów	51
3.11. Wyniki monitoringu losów absolwentów.....	51
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry.....	52
4.1 Kwalifikacje, liczebność kadry oraz charakterystyka obsady zajęć	52

4.2. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich	53
4.3 Rozwój i doskonalenie kadry	54
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie.....	56
5.1. Infrastruktura kampusu Ogrody.....	56
5.2. Modernizacje i remonty	57
5.3. Technologie informacyjno-komunikacyjne w procesie nauczania i komunikacji naukowej	58
5.4. Ułatwienia dla osób z niepełnosprawnościami	58
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku.....	59
6.1. Współpraca z otoczeniem w kontekście praktyki dydaktycznej	60
6.2. Współpraca w zakresie badań.....	61
6.3. Warsztaty i szkoły letnie.....	61
6.4. Obecność publiczna poznańskich socjologów	62
6.5. Propagowanie dyskusji i form partycypacyjnego poszukiwania rozwiązań problemów społecznych	62
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku.....	63
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	65
8.1. Wsparcie materialne	65
8.2. Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami	66
8.3. Wsparcie psychologiczne	66
8.4. Wsparcie w zakresie tranzycji nauka-praca	67
8.5. Wsparcie w zakresie bezpieczeństwa	67
8.6. Wsparcie procesu studiowania i rozwoju naukowego	68
8.7. Wsparcie kształcenia językowego i umiędzynarodowienia	69
8.8. Wsparcie samorządności i samostanowienia studentów	69
8.9. Przyjęte sposoby rozwiązywania sytuacji kryzysowych i skarg studentów są następujące:	69
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach.....	69
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów.....	70
10.1. Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia na UAM.....	71
10.2. Polityka nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów	72
10.3. Podstawy prawne i organizacyjne systemu kształcenia UAM.....	73
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	74
Część III. Załączniki.....	77
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	77
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	86
Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)	86
Cz. II. Materiały, które należy przygotować do wglądu podczas wizytacji, w tym dodatkowo wskazane przez zespół oceniający PKA, po zapoznaniu się zespołu z raportem samooceny	86
Cz. III. Materiały stanowiące dodatkowe załączniki do raportu - wykaz.....	86

Wskazówki ogólne do raportu samooceny

Raport samooceny przygotowywany przez uczelnię jest jednym z podstawowych źródeł informacji wykorzystywanych przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w procesie oceny programowej. Jego głównym celem jest prezentacja koncepcji i programu studiów, uwarunkowań jego realizacji oraz miejsca i roli kształcenia w otoczeniu społecznym i gospodarczym, w odniesieniu **do szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia** określonych w załączniku do Statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, a także refleksja nad stopniem spełnienia tych kryteriów.

Istotnymi cechami raportu samooceny jest analityczne i auto refleksyjne podejście do prezentowanych w nim treści oraz poparcie przedstawianych w raporcie aspektów programu studiów i jego realizacji specyficznymi przykładami stosowanych rozwiązań, ze szczególnym uwzględnieniem wyróżniających je cech oraz dobrych praktyk. Raport powinien być zwięzły. W części I jego objętość nie powinna przekraczać 40 000 znaków.

We wzorze raportu samooceny zawarte zostały wskazówki mówiące o tym, co warto rozważyć i do czego odnieść się w raporcie. Zwrócono w nich uwagę na te elementy, odpowiadające szczegółowym kryteriom oceny programowej i przyjętym standardom jakości, do których odniesienie się umożliwi dokonanie pełnej samooceny, a następnie przeprowadzenie rzetelnej oceny przez zespół oceniający PKA.

Wskazówek tych nie należy traktować jako obligatoryjnych dla uczelni przygotowującej raport samooceny. Uczelnia w samoocenie każdego kryterium ma prawo w pełni autonomicznie przedstawiać kluczowe czynniki uwiarygadniające jego spełnienie. Wyłącznym celem wskazówek jest pomoc w zrozumieniu istoty każdego z kryteriów, wskazanie informacji najważniejszych dla procesu oceny oraz zainspirowanie do formułowania pytań, na które warto poszukiwać odpowiedzi w procesie samooceny i opracowywania raportu, a także w celu doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Należy pamiętać, że zgodnie z § 17 ust. 3 statutu PKA z dnia 13 grudnia 2018 r., Uczelnia powinna opublikować raport samooceny na swej stronie internetowej przed wizytacją zespołu oceniającego.

Prezentacja uczelni

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza jest stuletnią instytucją, której tradycja nawiązuje do znacznie starszych korzeni kształcenia akademickiego w Poznaniu – Akademii Lubrańskiego (1519) i Kolegium Jezuickiego (1573, prawa uniwersytetu nadane w 1611). Obecnie na niemal 90 kierunkach i ponad 200 specjalnościach studiuje blisko 35 tys. studentów studiów I i II stopnia oraz jednolitych magisterskich. Od 1 października 2019 roku kształcenie doktorantów prowadzone jest w obrębie Szkoły Doktorskiej UAM. Wydziały UAM zorganizowane są w pięć Szkół Dziedzinowych. Wysoki status UAM w zakresie kształcenia, prowadzenia działalności naukowej i tworzenia standardów pracy i prowadzenia badań potwierdzają takie osiągnięcia uczelni jak:

- otrzymany w 2016 roku prestiżowy certyfikat „HR Excellence in Research” nadawany przez Komisję Europejską;
- uzyskanie w 2019 roku statusu „uniwersytetu europejskiego” związane z wejściem do konsorcjum EPICUR, które zrzesza 8 uczelni (ze Strasburga, Freiburga Bryzgowijskiego, Amsterdamu, Karlsruhe, Wiednia, Salonik, Mulhouse);
- uzyskanie w 2019 roku statusu „uczelni badawczej” związane z pierwszym konkursem MNiSW „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza”, którego UAM został laureatem;
- utrzymanie lokaty wśród najlepszych uniwersytetów w Polsce w rankingu Fundacji Edukacyjnej Perspektywy – w roku 2019 trzecie miejsce w kategorii uniwersytetów i piąte wśród szkół akademickich.

UAM aktywnie uczestniczy w licznych organizacjach międzynarodowych, m.in.: European University Association (EUA), European University Continuing Education Network (EUCEN), The Compostela Group of Universities, The Santander Group – European University Network.

UAM jest jedną z uczelni, które charakteryzuje ogromna troska o zarządzanie jakością kształcenia. Już w roku 2010 powołano pionierski projekt o charakterze projakościowym – Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia (USZJK), którego zadaniem jest kształtowanie kultury kształcenia obejmującej: ewaluację, zapewnienie oraz doskonalenie jakości kształcenia realizowanego na wydziałach UAM. USZJK określa główne cele i kierunki rozwoju procesu kształcenia, uwzględnienie autonomii każdego z kierunków i wewnętrznego różnicowania oferty, pozwala na dostosowanie rozwiązań do specyfiki jednostek przy zachowaniu spójności i wysokiej jakości procesu kształcenia.

Wydział Socjologii sięga korzeniami do Katedry Socjologii i Filozofii Kultury, utworzonej w 1920 roku i kierowanej przez Floriana Znanięckiego. Powojenne odtwarzanie siły socjologii zaowocowało powstaniem najpierw Katedry Socjologii (1957), a potem Instytutu (1969), który od 1975 roku funkcjonował w ramach (utworzonego wówczas) Wydziału Nauk Społecznych. Od 1 października 2019 Instytut przekształcił się w Wydział Socjologii, prowadząc działalność w ramach Szkoły Nauk Społecznych. Siedziba Wydziału mieści się w obrębie Kampusu Ogrody, obejmującego budynki administracyjne i dydaktyczne oraz część parkową. Przestrzeń tę Wydział Socjologii dzieli z czterema wydziałami: Antropologii i Kulturoznawstwa, Filozoficznym, Psychologii i Kognitywistyki oraz Studiów Edukacyjnych. Wydział Socjologii oferuje kształcenie na najwyższym poziomie dzięki zapewnieniu wysokiej klasy kadry badawczo-dydaktycznej. Jej poziom potwierdzają:

- rozwój mierzony awansami naukowymi (9 stopni doktora habilitowanego uzyskanych przez pracowników w okresie od roku 2015),
- granty realizowane ze środków NCN (10 uzyskanych w ostatnich 5 latach), NCBiR (3 granty) i NPRH czy Horyzont2020,
- współpraca międzynarodowa: 9 wyjazdów pracowników w ramach wymiany Erasmus+ w latach 2015-2019, 24 zaproszonych gości międzynarodowych w latach 2015-2019, ponad 60 kontaktów z badaczami z ponad 20 krajów,
- realizowane od 2015 roku działania ukierunkowane na podnoszenie jakości kształcenia, finansowane z uzyskanej Dotacji projakościowej, które umożliwiły poprawę infrastruktury i wyposażenia sal dydaktycznych, zwiększenie kompetencji dydaktycznych pracowników, a także umożliwiają studentom kontakt z ekspertami oraz korzystanie z dodatkowych szkoleń.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1.1. Tożsamość poznańskiej socjologii⁹

Uniwersyteckie kształcenie socjologiczne w Poznaniu sięga lat 20. XX wieku – początków Uniwersytetu Poznańskiego i podwalin socjologii akademickiej położonych przez Floriana Znanieckiego. Współczesne kształcenie socjologów w Poznaniu sięga do tradycji i jednocześnie wykazuje elastyczność, odpowiadając na oczekiwania wobec socjologii i socjologów: (re)definiowania ich ról w ładzie publicznym i porządku rynkowym czy zdolności identyfikacji kluczowych problemów społecznych i umiejętności radzenia sobie przynajmniej z częścią z nich. Kształcenie charakteryzuje dążność do integrowania zainteresowań badawczych, zarówno teoretycznych, jak i empirycznych, z praktyką dydaktyczną. Nacisk położony jest tu na równowagę między socjologicznym „kanonem” (przedmioty „ogólnosocjologiczne”) a perspektywami autorskimi. Elementarną formą tak pojmowanego pozytywnego sprzężenia zwrotnego są wykłady monograficzne / fakultatywne, które przyjmują postać wiarygodnych sprawozdań z praktyki badawczej. W odniesieniu do wątków teoretycznych należy zwrócić uwagę na współczesną „iterację” socjologii kulturalistycznej, nie czerpiącej już bezpośrednio z tradycji Znanieckiego, ale poprzez swoją prospołeczną orientację, nawiązującą choćby do kulturoznawstwa rozwijanego na UAM, w tym do założeń Jerzego Kmity. Coraz silniejszy jest też obecnie profil socjologii neopozytywistycznej (kwestie realizacji badań sondażowych, błędów doboru próby, integracji danych etc.). Da się wreszcie zauważyć profil związany z uczestnictwem socjologów z ośrodka poznańskiego w niezinstytucjonalizowanym życiu publicznym: ich związkach z rozmaitymi ruchami społecznymi, trzecim sektorem, inicjatywami nieformalnymi czy też zaangażowanie w politykę lokalną oraz aktywność społeczną (np. samorząd pomocniczy).

Podsumowując zatem, warto tu wydobyć wspólny motyw, który dzisiaj współtworzy tożsamość dydaktyczną poznańskiej socjologii. Jest to: **zorientowanie na aktualność zmian społecznych oraz społecznie odpowiedzialny stosunek do tego procesu, zawierający mocny aspekt etyczny, profilujący praktyki badawcze, ale również dydaktykę.** Motyw ten można też określić jako koncepcję **wrażliwości publicznej** w rozumieniu jakie wypracował ośrodek. Można ją obserwować na trzech płaszczyznach: w specyfice realizowanej praktyki dydaktycznej, w obecności publicznej poznańskich socjologów, w specyfice badawczej ośrodka.

1.2. Koncepcja kształcenia – cechy wyróżniające

Koncepcja kształcenia socjologów na UAM pozostaje stabilna. Została wypracowana w roku 2012 i sformułowane wówczas efekty kształcenia podporządkowane zostały trzem celom:

- przygotowaniu studentów do refleksji teoretycznej;
- wszechstronnemu przygotowaniu studentów do roli rzetelnych badaczy rzeczywistości społecznej (co obejmuje planowanie, realizowanie i interpretowanie badań);
- przygotowaniu studentów do roli animatorów działań wprowadzających pozytywne zmiany w rzeczywistości społecznej.

W swojej istocie program ten nie uległ zmianom od czasu jego skonstruowania, ponieważ wbudowana w koncepcję kształcenia socjologów elastyczność pozwoliła na jego płynne, nie

⁹ Szerszy zarys przedstawiono w załączniku nr III.01.1

wymagające modyfikacji koncepcji kształcenia i efektów kształcenia (obecnie uczenia się) dostosowywanie do zmian tak rzeczywistości społecznej, jak i kadry czy oczekiwań studentów.

Koncepcja kształcenia przekłada się na konstrukcję programu studiów, który zarówno na studiach I, jak i II stopnia obejmuje:

- blok przedmiotów z zakresu nauk podstawowych, przede wszystkim z zakresu socjologii – obejmuje teorie socjologiczne i podejścia wobec wybranych obszarów życia społecznego, główne subdyscypliny, metody i techniki badań socjologicznych (zarówno w zakresie gromadzenia, jak i analizy wyników), a także podstawy psychologii społecznej, antropologii kulturowej i ekonomii;
- blok przedmiotów praktycznych, przy czym praktyczność rozumiana jest przede wszystkim jako praktyka badawcza.

Jednocześnie program studiów umożliwia dużą elastyczność, ponieważ obok zajęć obligatoryjnych, wspólnych dla wszystkich studentów przewiduje wybór (w niemal każdym semestrze) jednej z proponowanych ścieżek tematycznych. Przedmioty składające się na ścieżki tematyczne prowadzą do uzyskania analogicznych efektów uczenia się i oparte są na tych samych formach kształcenia, ale są silnie zróżnicowane treściami kształcenia.

Od roku 2012/2013 na studiach I stopnia ścieżki te obejmowały:

1. Badania rynkowe – marketing – zachowania konsumenckie
2. Innowacje społeczne
3. Socjologia stosowana w sferze publicznej

Od roku 2016/2017, po zmianach zainicjowanych uchwałami Rady Instytutu, na studiach I stopnia ścieżki tematyczne to:

1. Badania rynkowe – marketing – zachowania konsumenckie (złożona z modułów: Socjologia konsumenta i rynku, Zarządzanie organizacjami, Socjologia dla PR i Socjologiczne badania rynku i biznesu).
2. Kultura i media (złożona z modułów: Praktyki kulturowe i ich badanie, Współczesne studia kulturowe, Media i technologie społeczeństwa ponowoczesnego i Gender studies).
3. Socjologia stosowana w sferze publicznej (złożona z modułów: Współczesna sfera publiczna – wprowadzenie, Media, opinia publiczna i partycypacja, Badania stosowane w sferze publicznej i Diagnostyka, zarządzanie, kapitał społeczny w sferze publicznej).

Ścieżki tematyczne na studiach II stopnia od roku 2012/2013:

1. Polityki publiczne
2. Relacje w organizacjach
3. Studia kulturowe

Od roku 2016/2017, po zmianach zaproponowanych przez Instytut na studiach II stopnia ścieżki tematyczne to:

1. Innowacje społeczne (złożona z modułów: Nowe źródła wiedzy o życiu społecznym, Innowacje społeczno-kulturowe i Trendy i style życia)
2. Relacje w organizacjach (złożona z modułów: Procesy w organizacjach, Projektowanie zmiany w organizacjach i Zarządzanie potencjałem ludzkim).
3. Zarządzanie lokalne (złożona z modułów: Narzędzia analizy zarządzania lokalnego, Polityki miejskie, Polityki rozwoju).

Wprowadzone od roku 2016/2017 **zmiany nie modyfikowały koncepcji kształcenia**. Częściowo były odpowiedzią na decyzje studentów (np. na niewielkie zainteresowanie ścieżką „Polityki publiczne”) i

wyrażane przez nich w rozmowach z prowadzącymi zajęcia opinie, wynikały też z dyskusji jakie prowadziły zespoły prowadzące zajęcia w ramach poszczególnych modułów.

Oddolna refleksja prowadzi obecnie do pewnej zmiany akcentów w zakresie głównych filarów kształcenia, nie zmienia przy tym kształtu wypracowanej i realizowanej koncepcji kształcenia. Asumptem do dyskusji i refleksji była niewątpliwie z jednej strony rocznica 100 lat poznańskiej socjologii, z drugiej zaś statusowa zmiana, jaką pociąga za sobą przekształcenie Instytutu w Wydział. W efekcie narasta obecnie świadomość organizowania działalności naukowej, organizacyjnej i dydaktycznej wokół filarów:

- aktualnej teorii – przygotowania studentów do **refleksji teoretycznej, korzystania z klasycznych i współczesnych ustaleń teoretycznych**, wśród różnych nurtów teoretycznych jednym z obecnie istotniejszych (co odzwierciedla się w treściach kształcenia, prowadzonych badaniach i było obecne w jednej ze ścieżek tematycznych) jest kulturalizm, zaś dla ośrodka charakterystyczne jest podejście, które można określić jako wrażliwość publiczna;
- przygotowania badaczy czyli **nastawienia na praktyczność przygotowania badawczego**, związaną z nie tyle uczeniem o metodach i technikach badań socjologicznych, co ich praktykowaniem w planowaniu, realizacji i raportowaniu. Praktyczność znajduje także odzwierciedlenie dążeniu do kształtowania **kompetencji relacyjnych** – komunikacji i współpracy, co jest obecne w wykorzystywaniu przy szeregu zajęć grupowych form pracy (praca w grupach, dyskusje i elementy warsztatowe) i grupowo realizowanych form zaliczenia (raporty i prezentacje wykonanych grupowo zadań). Ten wymiar przygotowania praktycznego można określić jako uspołecznienie;
- **ukierunkowania na przyszły rynek pracy** co przejawia się z jednej strony w wyżej wskazanym nastawieniu na **praktyczne kompetencje społeczne i badawcze**, zaś z drugiej na treściach kształcenia odwołujących się najbardziej aktualnych wyników badań i refleksji teoretycznej co można określić jako **aktualizm**.

Konstrukcja programu na studiach I stopnia na kierunku socjologia obejmuje 2060 godzin i 180 ECTS, w tym:

- zajęcia z zakresu nauk podstawowych – 155 ECTS
- zajęcia o charakterze praktycznym – 11 ECTS
- zajęcia wychowania fizycznego – 2
- lektorat z języków obcych – 8

Realizowany program uwzględnia wymagania związane z elastycznością programu studiów – daje studentowi możliwość wyboru modułów kształcenia w wymiarze 47% ECTS (łącznie 85 punktów). Warunki te spełniają następujące moduły:

- moduł prowadzący do przygotowania pracy dyplomowej – semestry 5 i 6, łącznie 8 ECTS;
- moduły odpowiadające praktyce – moduł ćwiczenia terenowe (przygotowanie, realizacja i raport) oraz moduł projekt badawczy (przygotowanie i realizacja) - 11 ECTS;
- moduł odpowiadających ścieżce tematycznej w ramach kierunku – w planie studiów są to „moduły tematyczne”, każdy wariant jednego z 3 modułów ma przypisaną taką samą liczbę punktów ECTS, liczbę godzin dydaktycznych oraz form zajęć w semestrze i jest opisywany podobnymi efektami uczenia się (z punktu widzenia realizacji efektów uczenia się wybór modułu nie różnicuje efektów uzyskiwanych przez poszczególnych studentów, zróżnicowane są natomiast treści kształcenia). Łącznie moduły ścieżek tematycznych obejmują 39 ECTS. W semestrze 1 studenci uczestniczą w zajęciach przybliżających każdy z modułów (trzy wprowadzenia do modułu, liczące po 10 godzin dydaktycznych i po 1 ECTS każdy);
- fakultety (łącznie 5 w semestrach 1-5) i socjologie szczegółowe (łącznie 4, w semestrze 6) – łącznie 27 ECTS

Na studiach II stopnia program kształcenia obejmuje łączną liczbę 935 godzin (120 ECTS), a w programie studiów zaplanowano następujące moduły:

- zajęcia z zakresu nauk podstawowych – łącznie 65 ECTS
- zajęcia o charakterze praktycznym (w tym laboratoryjne i projektowe)- 15 ECTS
- lektorat z języków obcych – 4 ECTS

Program pozwala na wybór modułów kształcenia, które obejmują 60% ECTS (73 punkty) – są to moduły:

- prowadzący do przygotowania pracy dyplomowej (seminarium magisterskie realizowane w semestrach 1 do 4) – 26 ECTS
- odpowiadające praktyce – praktyki zawodowe, 5 ECTS
- fakultety i socjologie szczegółowe - 14 ECTS
- ścieżki tematyczne w ramach kierunku, każdy wariant jednego z 3 modułów tematycznych ma przypisaną taką samą liczbę punktów ECTS (28 punktów), liczbę godzin dydaktycznych, form zajęć w semestrze i opisywany jest podobnymi efektami kształcenia, analogicznie pokrywającymi efekty kształcenia na kierunku. W programie studiów znajdowała się oferta trzech modułów tematycznych, realizowanych w semestrach 2-4. W semestrze 1 studenci uczestniczą w zajęciach przybliżających każdy z modułów (trzy wprowadzenia do modułu, liczące po 10 godzin dydaktycznych).

Do cech wyróżniających koncepcję kształcenia na kierunku socjologia należy **duży zakres elastyczności** procesu zdobywania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, związany z konstrukcją programu studiów, która zawiera dwie główne składowe: wspólny dla wszystkich studentów rdzeń – obejmujący treści kształcenia z zakresu teorii socjologicznych i metod badań oraz komponowany indywidualnie zestaw treści kształcenia które składają się na ścieżki tematyczne (przy czym możliwe jest swobodne przechodzenie pomiędzy nimi w kolejnych semestrach), fakultety i prace badawcze (badania terenowe, projekt badawczy). Koncepcja kształcenia jest też **stabilna** i podlega ewolucji w zakresie treści, odpowiadających zmianom zainteresowań badawczych w odpowiedzi na zapotrzebowanie otoczenia, zmieniającą się rzeczywistość społeczną i orientacje kolejnych pokoleń badaczy, jednak zachowuje stabilność efektów i głównej koncepcji kształcenia.

1.3. Powiązanie koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznym uczelni

Zarysowana powyżej koncepcja kształcenia odwołuje się przede wszystkim do trzech filarów składających się na misję UAM¹⁰:

- „Patrząc w przyszłość, nie zapominamy o tradycji” – czerpanie z tradycji i budowanie wszelkiej nowej wiedzy, także tej przekazywanej studentom, na bogatej i różnorodnej w swych założeniach i treści teorii socjologicznej, uzupełnionej o refleksję innych dyscyplin społecznych i humanistycznych, stanowi fundament kształcenia na kierunku. W szczególności sposób fundament ten ujawnia się w odniesieniu do nowego oblicza kulturalizmu.
- „Jesteśmy silni jednością badań i kształcenia” – praktyczne i uspołeczniające kształcenie socjologów możliwe jest dzięki czerpaniu przez nauczycieli akademickich z ich własnych doświadczeń badawczych i refleksji teoretycznej. Wspólne badania, realizowane przez studentów i wykładowców są najpełniejszym wyrazem tej jedności, budowania poprzez pracę wspólnoty profesjonalistów.

¹⁰ Misja UAM zawarta w Strategii rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na lata 2009-2019 (zaktualizowana w roku 2013) znajduje się w załączniku nr III.01.2

- „Jesteśmy częścią Wielkopolski, Polski, Europy i świata” – charakteryzujący koncepcję kształcenia aktualizm wiąże się z odwoływaniem się w treści i efektach nauczanych przedmiotów do najbardziej aktualnych i bliskich zagadnień. Realizowane w ramach zajęć badania, podobnie jak przedstawiane na wykładach przykłady odwołują się do „tu i teraz” życia społecznego, często – szczególnie w przypadku badań, czy to w opracowaniach grupowych czy indywidualnych (w pracach dyplomowych) są to zjawiska, których rozpoznanie jest istotne dla społeczności lokalnej czy konkretnych organizacji i podejmowane w odpowiedzi na ich zapotrzebowanie.

W najogólniejszym sensie, z samej istoty uniwersyteckiego kierunku kształcenia, wypływa też realizacja czwartego z filarów misji UAM „Tworzymy elity życia społecznego i gospodarczego”. Przygotowując studentów kierunku socjologia do samodzielności w badaniach, refleksji teoretycznej i empirycznej, podkreślając znaczenie zagadnień społecznych dotyczących społeczeństw współczesnych i dbając o rozwój uspołecznienia w działaniach i myśleniu, kształcenie na kierunku socjologia realizuje ten cel. Elitarności nie mierzymy przy tym wysokością dochodu, ale wyjątkowością wiedzy, kompetencji i umiejętności społecznych, wyrażającej się we wrażliwości publicznej cechującej absolwentów.

1.4. Powiązanie kształcenia z prowadzoną w uczelni działalnością naukową

Podstawą kompetencyjną do prowadzonych na kierunku socjologia zajęć (niezależnie od ich formy) są realizowane badania, refleksja teoretyczna albo zakres doświadczeń zdobytych w przestrzeni praktyki socjologicznej w ramach Uniwersytetu lub poza nim. Praktyka badawcza odgrywa tu szczególną rolę, z dwóch powodów:

- ze względu na powiązanie z istniejącym stanem wiedzy w danej dziedzinie. Jest to warunkiem opracowywania projektów badawczych i ich realizacji we współpracy z innymi partnerami.
- ze względu na specyfikę doboru przedmiotu badania, który ma związek z kontekstem paradygmatycznym badań realizowanych w ośrodku. Elementem tej paradygmatycznej perspektywy jest opisywana w dokumencie „wrażliwość publiczna”.

Przywołamy cztery przykład sprzężenia zwrotnego jakie występuje pomiędzy badaniami a dydaktyką.

1. Przywoływany już w opisie kulturalizm (jako czerpanie z tradycji ośrodka) wyewoluował w ostatnim okresie w ośrodku w kierunku analiz życia codziennego (co widoczne jest również w problematyce prac dyplomowych), co bardzo dobrze wpisane jest w realizowany od wielu lat projekt Archiwum Badań nad Życiem Codziennym (dalej Archiwum: <http://archiwum.edu.pl/>). Realizacja tego projektu w formie pozyskania grantu rozpoczęła się w 2014 roku, a w roku 2019 materiał podlega analizom porównawczym, kontynuowane są szkolenia w zakresie wykorzystywania korpusu danych. Podstawowym założeniem Archiwum była identyfikacja, zbierania i ochrona materiałów dotyczących życia codziennego, w tym materiałów źródłowych z badań empirycznych, materiału ikonograficznego pozwalającego na wtórne analizy i dostępnego w formie zagregowanej, posortowanej oraz w istotnej mierze zdigitalizowanego. Badanie to nawiązuje do klasycznego podejścia wykorzystywanego przez ośrodek (po raz kolejny można przywołać strategię agregacji danych stosowaną w badaniach Znanięckiego), poszerzając zakres samych danych podlegających archiwizacji i wtórnemu wykorzystaniu. W projekcie Archiwum Badań nad Życiem Codziennym brali udział doktoranci- co najmniej 6 osób, które uczestniczyły we wszystkich pracach związanych z tym przedsięwzięciem: kwerendy, skanowanie, anonimizowanie oraz opisywanie materiałów związanych z codziennością wprowadzanych do bazy. 12 studentów studiów I i II stopnia związanych z Kofem Naukowym przeszło szkolenie realizowane w ramach projektu, a dotyczące wykorzystywania zgromadzonych prac w pisaniu tekstów zaliczeniowych, prac licencjackich i magisterskich. Trójka studentów brała udział w pracach technicznych związanych z projektem (skanowanie/anonimizacja). Wspomniany kulturalizm (tutaj obecny jako strategia agregacji danych źródłowych) przybiera także formę wyspecjalizowanych

studiów nad narzędziami analizy: danych tekstowych, danych wizualnych, w tym fotografii i filmu. Wydział wykorzystuje do tego oprogramowanie komputerowe, co również jest przedmiotem nauczania, użytek z narzędzi informatycznych czyniony jest na poszczególnych zajęciach używających materiał wytworzony w postaci transkrypcji wywiadów pogłębionych, analizy zawartości stron internetowych, dyskusji w mediach społecznościowych etc.

2. Wyodrębniającym się polem związków pomiędzy badaniami a nauczaniem stał się na przestrzeni kilku ostatnich lat nurt wtórnych analiz istniejących baz danych sondażowych. Nie pozostaje on w opozycji do przywołanej powyżej strategii zbierania różnego rodzaju danych z zakresu życia codziennego, w większym jednak stopniu wykorzystuje globalne repozytoria danych sondażowych, koncentrując się na problematyce synchronizacji wielu sondaży i wnioskowań statystycznych w ich ramach. Projekt, który obecnie realizowany jest ze środków NCN, opiera się na współpracy z Instytutem Filozofii i Socjologii PAN, korzystając z kompetencji i uzupełniające realizowane tam badania. W realizacji grantu zatrudniony został jeden doktorant.

3. Kolejnym przykładem związków badań i dydaktyki jest projekt badawczy finansowany w ramach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym przez Amicę SA, realizowany w formie projektu Corporate Social Responsibility (CSR) dotyczący zagadnień rewitalizacji i wielkomiejskiego sąsiedztwa w odniesieniu do zabudowy blokowej. Projekt ten uzupełniony został badaniami w ramach praktyk studenckich. W ich ramach na początku lipca 2019 roku 40 studentów badało ilościowo (przy pomocy narzędzia kwestionariuszowego) i jakościowo (tzw. spaceru badawczego) relacje sąsiedzkie. Ustalenia projektu (zakończył on się pod koniec 2019 roku, zatem niedawno) wykorzystywane są publikacyjnie, służą również za materiał do zajęć poświęconych problemom miejskim (<http://socjologia.amu.edu.pl/new/aktualnosci/wspolpraca/346-amica-for-others-badania-2019>). Na etapie druku jest jak dotąd jeden artykuł w czasopiśmie „Człowiek i Społeczeństwo”, kolejne są w trakcie pisania.

4. Przykładem związków badań, dydaktyki i aktywizacji naukowej studentów jest projekt badawczy „W stronę relacyjnych form korzystania z usług bankowych”, który był realizowany we współpracy z otoczeniem społecznym (został sfinansowany przez Fundację Banku Zachodniego WBK S.A. w ramach programu Santander Universidades). Było to wieloetapowe, triangulacyjne badanie poświęcone formom kontaktu z bankiem, ze szczególnym naciskiem na poszukiwanie sposobów przechodzenia od transakcyjnych do relacyjnych form kontaktu klientów z bankiem, co jest odpowiedzią na dynamicznie zmieniający się rynek usług bankowych. Szczególny obszar analiz stanowiło wykorzystanie aplikacji mobilnej, a w badaniu wykorzystano zarówno podejście jakościowe (m.in. wideowywiady), jak i ilościowe, sięgając po techniki badawcze, narzędzia i koncepcje wykorzystywane i omawiane w czasie zajęć dydaktycznych (np. z zakresu metod badań jakościowych, zarządzania czasem, psychologii społecznej). W projekcie brali udział także studenci – jako pełnoprawni członkowie zespołu, realizatorzy badań i współautorzy raportów.

Wszystkie **cztery** projekty realizowane są we współpracy pomiędzy badaczami i studentami studiów różnych stopni (z istotnym udziałem doktorantów/doktorantek), w pewnym zakresie są również efektem tej kooperacji. Podsumowując ten wątek warto przywołać konwencję konferencji instytutowej, jaka odbyła się Ciężeniu w 11 i 12 stycznia 2019 roku. Jej zamysł oparty był na budowaniu kooperacji w ramach (wówczas) Instytutowych zespołów badawczych, w kooperacji ze studentami, którzy mieli możliwość uczestniczenia w pracach. Nabór studentów do projektu, który miał charakter pilotażowy odbywał się na zasadzie kooptacji oraz otwartego naboru zainteresowanych. W sumie, w projekcie uczestniczyło 22 studentów. Intencją było powołanie szerokich zespołów, wspomagających wysiłek badawczy jednostki (<http://socjologia.amu.edu.pl/new/aktualnosci/studenti/290-instytutowe-warsztaty-wyjazdowe-ciazenu-11-12-stycznia-2019-zgloszenia-studentow>). Zespoły powołane do życia w konsekwencji konferencji i następujących po niej nieobligatoryjnych seminariów, funkcjonowały przez kolejny semestr, a część studentów podtrzymała współpracę naukową na kolejnych etapach kształcenia. W

konsekwencji seminarium 4 studentów uczestniczyło w 10. Kongresie Młodej Socjologii (Instytut Socjologii UJ, 11-13 kwietnia 2019).

Obok wskazanych przykładowych inicjatyw badawczych, w których przepływał praktyki badawczej i dydaktycznej jest najbardziej bezpośredni, należy wskazać na aktywność publikacyjną z zakresu różnych subdyscyplin socjologii, jaką przejawiają wszyscy pracownicy Wydziału prowadzący zajęcia na kierunku socjologia (zebrane w załączniku 2.1.4). Poruszane w ich pracach wątki, obszary badań i refleksji teoretycznej oddają zakres, w którym aktywność naukowa nauczycieli akademickich kierunku socjologia wiąże się z uprawianiem przez nich socjologii. W okresie 2015-2018 każdy z pracowników Wydziału, prowadzących zajęcia na kierunku socjologia, publikował prace naukowe, łącznie było to:

- 21 książek;
- ponad 180 artykułów w czasopismach naukowych;
- ponad 150 rozdziałów w monografiach.

1.5. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy

W ramach refleksji na temat kształcenia na kierunku socjologia należy zauważyć, że zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku realizowana jest za pośrednictwem dwóch elementów charakteryzujących ośrodek poznański, jest to "wrażliwość publiczna" ze zwróceniem uwagi na "aktualizm". Pierwsze oznacza zorientowanie praktyki naukowej i dydaktycznej na główne problemy definiowane przez otoczenie społeczne. Ten obszar aktywności w istotnej mierze zorientowany jest na zapotrzebowanie podmiotów publicznych (władzy samorządowej, instytucji samorządowych, sektora pozarządowego); "aktualizm" kieruje zaangażowanie jednostki na konkretne umiejętności – diagnozy, znajdowania rozwiązań, konkretne techniczne kompetencje użyteczne przy realizowaniu zadań w miejscu pracy (agencji badawczych, firm konsultingowych, zarządzania zasobami ludzkimi, public relation, sektora handlu i usług etc.).

Ponieważ zorientowanie badawcze zakłada specjalizację w określonych przypadkach i w konsekwencji decyzji osób prowadzących zajęcia, do udziału w zajęciach zapraszani są specjaliści bądź to z sektora publicznego bądź to sektora rynkowego. Skalę współpracy z otoczeniem wskazano w omówieniu kryterium 6.

1.6. Sylwetka absolwenta

W oparciu o opisane filary tożsamości poznańskiej socjologii i stabilną od 2012 roku koncepcję kształcenia sylwetkę absolwenta studiów I stopnia opisano następująco:

- w zakresie wiedzy: absolwent posiada wiedzę z zakresu socjologii poszerzoną o podstawy nauk społecznych.
- w zakresie umiejętności: absolwent zdobyte umiejętności umie wykorzystać w pracy zawodowej z zachowaniem zasad etycznych i prawnych. Posiada umiejętności rozwiązywania problemów zawodowych, a także gromadzenia, przetwarzania oraz pisemnego i ustnego przekazywania informacji. Umie wykonywać podstawowe analizy statystyczne z pomocą informatycznych narzędzi wspomagających. Potrafi wykonywać analizy społeczne pod kątem odpowiednich adresatów, zdając sobie sprawę z ograniczeń towarzyszących transferowi wiedzy.
- w zakresie kompetencji społecznych: absolwent posiada umiejętności pracy zespołowej. Absolwent jest przygotowany do pracy w instytucjach publicznych i non profit.

Z kolei w odniesieniu do absolwenta studiów II stopnia:

- w zakresie wiedzy: absolwent posiada wiedzę specjalistyczną i kompetencje umożliwiające mu efektywne funkcjonowanie w różnych rolach społecznych, w szczególności badacza społecznego i organizatora życia społecznego.

- w zakresie umiejętności: absolwent jest przygotowany do samodzielnej realizacji badań społecznych. Umie projektować badania jakościowe i ilościowe. Umie korzystać z podstawowych technik badań terenowych oraz umie interpretować uzyskane wyniki. Absolwent potrafi wykorzystywać teoretyczny dorobek dyscypliny i analizować dane empiryczne odwołując się do pojęć i modeli teoretycznych. W szczególności umie projektować, monitorować i ewaluować programy służące rozwiązywaniu bieżących problemów społecznych.

- w zakresie umiejętności społecznych: absolwent jest przygotowany do podjęcia pracy we wszystkich typach instytucji życia zbiorowego, zarówno w sektorze publicznym (administracja rządowa i samorządowa), jak i tak zwanym trzecim sektorze (organizacje pozarządowe). Absolwent jest przygotowany do podjęcia studiów trzeciego stopnia (doktoranckich).

1.7. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się i ich związek z koncepcją studiów

Przedstawiona poniżej analiza kluczowych kierunkowych efektów uczenia się i ich związku z koncepcją studiów została opracowana na podstawie danych zaczerpniętych z zaktualizowanych sylabusów modułów kształcenia realizowanych na kierunku socjologia.

Do 30 września 2019 r. na kierunku socjologia (profil ogólnoakademicki) realizowano efekty kształcenia na studiach I i II stopnia, określone w uchwale nr 337/2011/2012 Senatu UAM z dnia 25 czerwca 2012 roku. Od 1 października 2019 obowiązują efekty uczenia się dla kierunku studiów socjologia I i II stopnia, profil ogólnoakademicki, określone w uchwale Senatu UAM nr 323/2018/2019 z dnia 29 czerwca 2019 r.

Nawiązując do opisanej koncepcji kształcenia na kierunku socjologia wskazanie kluczowych kierunkowych efektów uczenia się ujęto odwołując się do trzech filarów koncepcji kształcenia: (1) aktualnej i ugruntowanej wiedzy teoretycznej, (2) praktyczności badawczej powiązanej z rozwojem kompetencji relacji i współpracy oraz (3) aktualizmu – sięgania w refleksji badawczej i teoretycznej po najbardziej aktualne zjawiska społeczne.

Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku socjologia, studia I stopnia:

W odniesieniu do **czierpania z tradycji i ugruntowanej wiedzy teoretycznej** socjologii kluczowe efekty uczenia obejmują przede wszystkim obszar **wiedzy** absolwenta, który zna i rozumie:

1. K_W02 miejsce socjologii w systemie nauk oraz jej relacje z innymi dyscyplinami;
2. K_W07 podstawowe mechanizmy dynamiki grupy społecznej oraz obustronne zależności między grupą a jednostką;
3. K_W10 specyfikę analizy socjologicznej;
4. K_W16 podstawy funkcjonowania gospodarki oraz jej relacji z innymi instytucjami społecznymi;
5. K_W17 podstawowe procesy leżące u podstaw stabilności i zmiany społecznej, a także rozumie na czym polegają te procesy;
6. K_W18 procesy zachodzące w społeczeństwie polskim i globalnym oraz ich konsekwencji w zakresie postaw i instytucji społecznych;
7. K_W19 podstawowe założenia i twierdzenia głównych historycznych i współczesnych teorii socjologicznych;
8. K_W20 najważniejsze procesy i idee społeczne XX i XXI w., które ukształtowały oblicze współczesnego świata.

A ponadto w zakresie **Umiejętności** – potrafi:

9. K_U07 posługiwać się podstawowymi kategoriami teoretycznymi do opisu zmian społecznych we współczesnych społeczeństwach

W odniesieniu do **aktualizmu** jako jednego z filarów koncepcji kształcenia efekty uczenia się odwołują się do obszaru **Wiedzy**. Absolwent socjologii I stopnia zna i rozumie:

1. K_W04 instytucje regionalne, krajowe i międzynarodowe oraz zagadnienia europejskiej integracji;
2. K_W13 najważniejsze międzynarodowe i krajowe badania socjologiczne;
3. K_W15 instytucje i organizacje odpowiedzialne za transmisję norm i reguł w społeczeństwie;
4. K_W17 podstawowe procesy leżące u podstaw stabilności i zmiany społecznej, a także rozumie na czym polegają te procesy;
5. K_W18 procesy zachodzące w społeczeństwie polskim i globalnym oraz ich konsekwencji w zakresie postaw i instytucji społecznych.

W odniesieniu do **praktyczności badawczej i kompetencji relacyjnych** kluczowe efekty uczenia się należą do wiedzy (która jest podstawą praktyki), umiejętności (które są gwarantem faktycznego zastosowania) i kompetencji społecznych (które wyznaczają zakres motywacji do zastosowania poznanych i przeciwuczonych umiejętności, a także ich realizowania we współpracy zespołowej). W odniesieniu do **wiedzy** – absolwent socjologii zna i rozumie:

1. K_W09 podstawowe metody i techniki badań społecznych oraz czynniki decydujące o właściwym doborze metod badawczych w celu rozwiązania prostych problemów badawczych;
2. K_W10 specyfikę analizy socjologicznej;
3. K_W11 warunki zaplanowania i realizowania prostych ilościowych i jakościowych socjologicznych badań empiryczne;
4. K_W12 podstawową, stosowaną w praktyce wiedzę na temat opisu i wnioskowania statystycznego;
5. K_W21 pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego.

W obrębie **umiejętności** – absolwent potrafi:

6. K_U01 rejestrować i prowadzić obserwację zjawisk społecznych w sposób metodologicznie poprawny;
7. K_U02 zinterpretować przeszłe i bieżące wydarzenia społeczne (polityczne, kulturowe, gospodarcze) przy pomocy pojęć i teorii socjologicznych;
8. K_U03 zastosować podstawowe terminy i kategorie socjologiczne do analizy społeczeństwa, zwłaszcza współczesnego społeczeństwa polskiego;
9. K_U05 samodzielnie znaleźć informacje i materiały niezbędne do przeprowadzenia prostych analiz socjologicznych, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym) oraz posługując się nowoczesnymi technologiami;
10. K_U09 zastosować normy i zasady etyczne w praktyce badawczej;

11. K_U10 dobrać odpowiednie metody i techniki badawcze w celu przeprowadzenia analizy konkretnego problemu społecznego;
12. K_U11 zaplanować i zrealizować badanie społeczne przy użyciu podstawowych ilościowych i jakościowych metod i technik badań socjologicznych;
13. K_U12 zinterpretować proste zjawiska społeczne przy użyciu podstawowych metod statystycznych;
14. K_U13 posługiwać się jednym dowolnym programem komputerowym służącym do analizy danych, korzystając z jego podstawowych funkcji.

Kluczowe **kompetencje społeczne** w odniesieniu do praktyczności badawczej i relacji zespołowych wiążą się z gotowością absolwenta do:

1. K_K02 skutecznej współpracy z członkami zespołu zadaniowego;
2. K_K03 czynnego włączenia się do realizowanych projektów społecznych;
3. K_K04 gromadzenia, wyszukiwania i syntetyzowania informacji na temat zjawisk społecznych;
4. K_K06 dokonywania krytycznej analizy źródeł.

Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku socjologia, studia II stopnia:

W odniesieniu do czerpania z aktualnej i ugruntowanej wiedzy teoretycznej socjologii kluczowe efekty uczenia obejmują przede wszystkim obszar **wiedzy** absolwenta, który zna i rozumie:

1. K_W01 miejsce socjologii w systemie nauk, w tym jej możliwych zastosowaniach na gruncie innych dyscyplin;
2. K_W02 specyfikę zakresu wybranych subdyscyplin socjologii;
3. K_W03 różnice między stanowiskami teoretycznymi i metodologicznymi we współczesnej socjologii, jest wobec nich refleksyjny i krytyczny;
4. K_W07 w pogłębiony sposób zróżnicowanie społeczno-kulturowe i nierówności społeczne, ich uwarunkowania i konsekwencje;
5. K_W08 w pogłębiony sposób człowieka jako twórcę kultury, wybrane praktyki kulturowe i instytucje kultury;
6. K_W13 funkcjonowanie gospodarki oraz jej relacje z innymi instytucjami społecznymi.

A ponadto w zakresie **Umiejętności** – potrafi:

7. K_U08 posługiwać się kategoriami teoretycznymi oraz metodami badawczymi do opisu i analizy zmian społecznych we współczesnych społeczeństwach.

W odniesieniu do aktualizmu jako jednego z filarów koncepcji kształcenia efekty uczenia się odwołują się do obszaru **Wiedzy**. Absolwent socjologii I stopnia zna i rozumie:

1. K_W04 struktury w wybranych instytucjach społecznych i ich wzajemne relacje;
2. K_W06 w pogłębiony sposób mechanizmy dynamiki grupy społecznej oraz obustronne zależności między grupą a jednostką;

3. K_W15 procesy leżące u podstaw stabilności i zmiany społecznej, a także jest refleksyjny i krytyczny w ich interpretacji;
4. K_W16 aktualne potrzeby i problemy społeczeństwa polskiego oraz zmiany w tym zakresie;
5. K_W17 idee i procesy społeczne XX i XXI w., które ukształtowały współczesny świat.

A ponadto w zakresie **Umiejętności** – potrafi:

6. K_U02 być refleksyjny i krytyczny wobec problemu zróżnicowania społecznego i nierówności społecznych.

W odniesieniu do praktyczności kluczowe efekty uczenia się należą do wiedzy (która jest podstawą praktyki), przede wszystkim do umiejętności (które są gwarantem faktycznego zastosowania), a także do kompetencji społecznych (które wyznaczają zakres motywacji do zastosowania poznanych i przećwiczonych umiejętności). W odniesieniu do **wiedzy** – absolwent socjologii zna i rozumie:

1. K_W14 funkcjonowanie różnego typu organizacji i warunki zarządzania nimi.

W obrębie **umiejętności** – absolwent potrafi:

2. K_U05 dokonać krytycznej analizy zjawisk i procesów społecznych, zwłaszcza dotyczących współczesnych społeczeństw;
3. K_U06 krytycznie selekcjonować informacje i materiały niezbędne do pracy naukowej, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym) oraz posługując się nowoczesnymi technologiami;
4. K_U07 formułować i weryfikować sądy na temat przyczyn wybranych procesów i zjawisk społecznych;
5. K_U08 posługiwać się kategoriami teoretycznymi oraz metodami badawczymi do opisu i analizy zmian społecznych we współczesnych społeczeństwach;
6. K_U11 dobrać i zastosować odpowiednie (włącznie z zaawansowanymi) metody i techniki badawcze w celu przeprowadzenia analizy konkretnego problemu społecznego;
7. K_U12 zaplanować i zrealizować badanie społeczne przy użyciu zaawansowanych ilościowych i jakościowych metod i technik badań socjologicznych;
8. K_U13 zinterpretować zjawisko społeczne przy użyciu zaawansowanych metod statystycznych;
9. K_U14 posługiwać się wybranym programem komputerowym służącym do analizy danych, korzystając z jego zaawansowanych funkcji;
10. K_U15 sformułować i uzasadnić strategię działania w celu rozwiązania konkretnych problemów społecznych;
11. K_U16 zaplanować i zrealizować złożone ilościowe i jakościowe badania empiryczne uwzględniając konsekwencje dokonanych wyborów metodologicznych;
12. K_U18 wykorzystać posiadaną wiedzę akademicką w praktyce społecznej.

Kluczowe **kompetencje społeczna** w odniesieniu do praktyczności badawczej i pracy zespołowej wiążą się z gotowością absolwenta do:

13. K_K01 inicjowania, planowania, organizowania i zarządzania pracą zespołu zadaniowego (także w zakresie zadań interdyscyplinarnych);
14. K_K02 inicjowania i czynnego uczestniczenia w projektach społecznych;
15. K_K03 samodzielnej pracy w zespołach lub zespołowo w ramach organizacji prywatnych i publicznych;
16. K_K04 gromadzenia, wyszukiwania, syntetyzowania, a także krytycznego oceniania informacji na temat zjawisk społecznych;
17. K_K07 podejmowania samodzielnej działalności w interesie publicznym lub własnym;
18. K_K11 brania odpowiedzialności za projektowane i wykonywane zadania.

Przegląd kluczowych efektów kształcenia wskazuje, że zarówno na studiach I, jak i II stopnia najistotniejszy i najbardziej obecny w efektach kształcenia jest filar praktyczności badawczej i pracy zespołowej. Przy czym jest praktyczność rozumiana akademicko – obejmująca kompetencje badawcze i teoretyczne, a także związane z powiązaniem teorii z empirią.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

2.1. Dobór kluczowych treści kształcenia – ich związek z koncepcją kształcenia

Treści programowe na kierunku socjologia, tak na studiach I, jak i II stopnia, wynikają z przyjętych efektów uczenia się (wcześniej – kształcenia), odnoszą się do stanu wiedzy teoretycznej i metodologicznej, a także sposobów ich przekazywania.

Struktura programu zajęć obejmuje zajęcia obowiązkowe, stanowiące rdzeń wiedzy socjologicznej oraz zajęcia do wyboru (obejmują 47% ECTS na studiach I stopnia, 60% ECTS na studiach II stopnia), które pozwalają na rozwój indywidualnych zainteresowań studenta, zindywidualizowanie ścieżki studiowania, a także umożliwiają poznanie obszarów zainteresowań naukowych nauczycieli akademickich i włączenie w nie studentów. Zajęcia objęte wyborem po dokonaniu zapisu stają się dla studenta obligatoryjne tzn. jest on zobowiązany w nich uczestniczyć i uzyskać zaliczenie. Zajęcia objęte wyborem należą do opisanych w punkcie 1.2. ścieżek tematycznych, do puli wykładów fakultatywnych oraz socjologii szczegółowych, a także zajęć z zakresu praktyki badawczej (badania terenowe, projekt badawczy). Łącznie na studiach I stopnia 47%, zaś na studiach II stopnia 60% ECTS uzyskiwanych jest w wyniku realizacji zajęć wybieranych przez studentów. Związki kształcenia z działalnością naukową prowadzoną na Wydziale Socjologii przedstawiono w punkcie 1.4.

Nawiązując do opisanej (kryterium 1) koncepcji kształcenia na kierunku socjologia wskazanie kluczowych kierunkowych treści kształcenia ujęto odwołując się do trzech głównych filarów koncepcji kształcenia (1) aktualnej i ugruntowanej wiedzy teoretycznej, (2) praktyczności badawczej powiązanej z rozwojem kompetencji relacji i współpracy oraz (3) aktualizmu – sięgania w refleksji badawczej i teoretycznej po najbardziej aktualne zjawiska społeczne.

Kluczowe kierunkowe treści kształcenia dla kierunku socjologia, studia I stopnia:

W odniesieniu do czerpania z aktualnej i ugruntowanej wiedzy teoretycznej socjologii kluczowe treści kształcenia realizowane są przede wszystkim w obrębie zajęć:

- Podstawy socjologii I i Podstawy socjologii II
- Socjologia klasyczna
- Mikrostruktury społeczne

- Makrostruktury społeczne
- Teorie zmiany społecznej
- Współczesne teorie socjologiczne I i Współczesne teorie socjologiczne II
- Procesy grupowe
- Psychologia społeczna
- Ekonomia z elementami przedsiębiorczości
- Antropologia kulturowa

W odniesieniu do praktyczności badawczej i pracy zespołowej kluczowe treści kształcenia realizowane są przede wszystkim w obrębie zajęć:

- Statystyka społeczna
- Metody badań ilościowych
- Metody badań jakościowych
- związanych z realizacją badań terenowych: Przygotowanie do ćwiczeń terenowych, Ćwiczenia terenowe i Raport z ćwiczeń terenowych
- związanych z realizacją projektu badawczego: Przygotowanie projektu badawczego i Realizacja projektu badawczego.

Należy przy tym zauważyć, że w zakresie kształtowania kompetencji relacyjnych i komunikacyjnych kluczowe są raczej sposoby działania niż treści, dlatego warto wskazać przede wszystkim przedmioty wiążące się z kształtowaniem umiejętności współpracy, współdziałania i współodpowiedzialności – poprzez prace projektowe i zadania grupowe. Obok przedmiotów wprost dedykowanych pracy grupowej (przede wszystkim w odniesieniu do badań), istotne są także elementy pracy grupowej obecne w prowadzeniu ćwiczeń, seminariów, warsztatów czy laboratoriów. Szerzej opisano je w punkcie 2.2. Rozwijanie pracy zespołowej, relacji i komunikacji obecne jest przede wszystkim w:

- przedmiotach wprowadzających w procedury badań socjologicznych: Metody badań ilościowych, Metody badań jakościowych
- przedmiotach związanych z realizacją badań terenowych: Przygotowanie do ćwiczeń terenowych, Ćwiczenia terenowe i Raport z ćwiczeń terenowych
- przedmiotach związanych z realizacją projektu badawczego: Przygotowanie projektu badawczego i Realizacja projektu badawczego.

W odniesieniu do rozpoznawania aktualnych zjawisk społecznych, przemian życia społecznego i zadań, jakie stają przed absolwentem na rynku pracy, kluczowe treści kształcenia realizowane są przede wszystkim w obrębie zajęć:

- Społeczne role socjologa
- Etyczne problemy profesji socjologa
- Współczesne społeczeństwo polskie
- Procesy ludnościowe w Polsce

Dla realizacji tego elementu koncepcji kształcenia znaczenie mają również wybory dokonywane przez studentów – sięgając po te z dostępnych zajęć fakultatywnych, które uznają za najbardziej dla nich interesujące, doniosłe czy rozwijające, studenci wybierają treści kształcenia, które sami uznają za relatywnie najważniejsze dla ich rozwoju. Warto przypomnieć, że niezależnie od różnic w treściach kształcenia, wybory te prowadzą do osiągnięcia tych samych efektów uczenia się.

- Przedmioty z modułów tematycznych m.in.: Współczesne badania kultury, Socjologia internetu, Polityka równościowa (ścieżka Kultura i media), Nowoczesne formy marketingu, Marketing społecznościowy, Różnice kulturowe w biznesie (ścieżka Badania rynkowe – marketing – zachowania konsumenckie), Przemiany współczesnej sfery publicznej, Międzynarodowe badania porównawcze, Socjologiczne problemy zarządzania w instytucjach publicznych (ścieżka Socjologia stosowana w sferze publicznej)

- Wykłady fakultatywne m.in.: Subkultury młodzieżowe, Studia animalistyczne jako zagadnienie społeczne i humanistyczne
- Socjologie szczegółowe m.in.: Socjologia integracji europejskiej, Socjologia młodzieży, Różnice międzyregionalne w Polsce i w Europie

Kluczowe kierunkowe treści kształcenia dla kierunku socjologia, studia II stopnia:

W odniesieniu do czerpania z aktualnej i ugruntowanej wiedzy teoretycznej socjologii kluczowe treści kształcenia realizowane są przede wszystkim w obrębie zajęć:

- Metodologia nauk społecznych
- Zróżnicowanie społeczne
- Socjologie szczegółowe m.in.: Teorie i procesy socjalizacji, Socjologia kultury popularnej
- Fakultety m.in. Historia filozofii, Koncepcje badań socjologicznych

W odniesieniu do praktyczności badawczej i pracy zespołowej kluczowe treści kształcenia realizowane są przede wszystkim w obrębie zajęć:

- Zaawansowane techniki analizy danych w badaniach ilościowych
- Zaawansowane techniki analizy danych w badaniach jakościowych
- Procedury badań ewaluacyjnych
- Pozyskiwanie środków finansowych na badania i działalność publiczną

Dla realizacji tego elementu koncepcji kształcenia znaczenie mają również wybory dokonywane przez studentów – wybierając ścieżki tematyczne studenci wybierają jednocześnie poznawanie metod, technik i podejść badawczych charakterystycznych dla praktyk badawczych różnych subdyscyplin i dopasowanych do różnych tematów i przedmiotów badań. Jednocześnie niezależnie od różnic w treściach kształcenia, wybory te prowadzą do osiągnięcia tych samych efektów uczenia się.

- Przedmioty z modułów tematycznych: Eksploracja danych zastanych, Partycypacyjne formy animacji społeczno-kulturowej, Prognozowanie i analiza trendów (ścieżka Innowacje społeczne), Komunikacja i autoprezentacja, Socjotechnika, Projekt HR-owy (ścieżka Relacje w organizacjach), Metody badań polityk publicznych, Partycypacja społeczna w zarządzaniu lokalnym, Zarządzanie rozwojem lokalnym i regionalnym (ścieżka Zarządzanie lokalne)
- W zakresie rozwoju kompetencji pracy zespołowej, relacji i komunikacji kluczowe są raczej sposoby działania niż treści, na studiach II stopnia współpraca obejmuje znacznie silniej współdziałanie z promotorem, dlatego kluczowe są tu 4 semestry seminarium magisterskiego. Istotne są także elementy pracy grupowej obecne w prowadzeniu ćwiczeń i seminariów.

W odniesieniu do aktualizmu i przygotowania do wyzwań dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości społecznej i rynku pracy, kluczowe treści kształcenia realizowane są przede wszystkim w obrębie zajęć:

- Globalne problemy społeczne
- Zróżnicowanie społeczne

Istotne są także przedmioty należące do modułów tematycznych i przedmiotów do wyboru. Dokonywane przez studentów wybory pozwalają im sięgać po te treści kształcenia, które sami uznają za najważniejsze dla siebie. Jednocześnie niezależnie od wybranych przedmiotów osiągają te same efekty uczenia.

- Przedmioty z modułów tematycznych m.in.: Nowe źródła wiedzy o życiu społecznym, Innowacje społeczno-kulturowe, Style życia i czas wolny (ścieżka Innowacje społeczne), Zespoły w organizacjach, Promocja organizacji, Ocena, dobór, rekrutacja (ścieżka Relacje w organizacjach), Teoria i praktyka zarządzania lokalnego, Rewitalizacja miasta, Lokalne rynki pracy (ścieżka Zarządzanie lokalne)

- Socjologie szczegółowe m.in. Socjologia migracji, Socjologia mody, Socjologia dzieciństwa
- Fakultety m.in. Różnice i nierówności we współczesnym sporcie, Historyczno-kulturowe aspekty żywienia na świecie

2.2. Dobór metod kształcenia i ich cech wyróżniających

Metody kształcenia realizowane na kierunku socjologia I oraz II stopnia są uwarunkowane formą i specyfiką realizowanego przedmiotu (inne w przypadku przedmiotów o charakterze teoretycznym, np. Współczesne teorie socjologiczne, inne w przypadku przedmiotów o charakterze praktycznym, np. Metody badań ilościowych) i są zoptymalizowane pod kątem skutecznej realizacji zamierzonych efektów uczenia. W zakres stosowanych form wchodzi: wykłady, warsztaty, ćwiczenia, laboratoria, konwersatoria, seminaria licencjackie oraz seminaria magisterskie. Zgodnie z obowiązującymi wytycznymi¹¹ zajęcia realizowane w formie laboratoriów i warsztatów prowadzone są dla grup liczących 7 do 13 osób, zaś ćwiczenia czy konwersatoria - 13 do 25. Pozwala to na efektywną pracę nauczyciela ze studentami jako grupą i indywidualnie. Typowo jedna forma zajęć z danego przedmiotu obejmuje 2 godziny tygodniowo, chociaż są przedmioty, które realizowane są w dłuższych blokach (ze względów merytorycznych lub niezależnych przyczyn organizacyjnych np. dostępności sal).

Zajęcia, których celem jest przedstawienie wiedzy w zakresie pojęć, koncepcji teoretycznych, podstaw metodologicznych czy najważniejszych wyników badań prowadzone są w formie wykładów. W trakcie wykładów wykorzystywane są różnorodne formy przekazu: obok wypowiedzi wykładowcy prezentacje multimedialne czy materiały audiowizualne. Prowadzący zajęcia w formie konwersatoriów wykorzystują takie metody jak:

- praca z materiałem źródłowym, w tym: praca z tekstem (analiza literatury), studia przypadków, analizy procedur i raportów badawczych, analizy projektów;
- prace realizowane w grupach obejmujące: dyskusje grupowe, debaty, warsztaty, burzę mózgów, mapy myśli czy elementy procedur design thinking;
- gry dydaktyczne i szkoleniowe;
- uczestnictwo gości zewnętrznych, występujących w roli ekspertów, odbiorców raportów przygotowywanych przez studentów czy dyskutantów.

2.3. Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Z wykorzystaniem kształcenia na odległość realizowane są obowiązkowe zajęcia z przysposobienia bibliotecznego i bhp, organizowane z poziomu ogólnouczelnianego, a także dodatkowe zajęcia językowe prowadzone przez Studium Językowe.

Uczelnia stwarza możliwości wykorzystania kształcenia zdalnego np. pracownicy oraz studenci Wydziału Socjologii po odbyciu odpowiednich szkoleń mają możliwość korzystania z metod i technik kształcenia na odległość za pomocą platform e-learningowych, dostępnych na stronie internetowej: <https://www.elearning.amu.edu.pl/wns/> (strona odnosi się do nieistniejącego już Wydziału Nauk Społecznych). Jednak zajęcia na kierunku socjologia wymagają przede wszystkim bezpośredniego kontaktu z prowadzącymi i współpracy z innymi studentami w grupie, czego kontakt zapośredniczony przez platformę e-learningową nie jest w stanie w pełni zastąpić. Z tego względu na kierunku nie jest

¹¹ Zgodnie z Regulaminem Pracy, Załącznik do zarządzenia nr 347/2018/2019 Rektora UAM z dnia 13 września 2019 roku tekst ujednolicony uwzględniający zmiany wprowadzone zarządzeniem nr 366/2019/2020 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 1 października 2019 roku w sprawie zmiany regulaminu pracy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (w załączniku nr III.02.1)

wykorzystywane kształcenie zdalne, chociaż kanały internetowe powszechnie są wykorzystywane do przekazywania studentom informacji bieżących i organizacyjnych, ocen (poprzez system USOS, co zapewnia poufność – każdy student poznaje wyłącznie własną ocenę) czy materiałów dydaktycznych (poprzez system USOS, udostępnianie lub mail).

2.4. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych

Proces uczenia się może być dostosowany do zróżnicowanych potrzeb grupowych (np. studentów danego roku studiów) poprzez realizowanie najbardziej interesujących dla studentów zajęć fakultatywnych z szerokiej puli (w roku akademickim 2019/2020 było to 30 przedmiotów oferowanych do wyboru studentom studiów I stopnia oraz 16 przedmiotów oferowanych do wyboru studentom studiów II stopnia). Obok wyboru pojedynczych przedmiotów studenci mają także możliwość wybrania jednego z modułów tematycznych – w przypadku studiów I stopnia jest to wybór spośród trzech dostępnych modułów, dokonywany na semestr (z wyjątkiem semestru pierwszego i ostatniego) i obejmuje realizację 90 do 120 godzin zajęć (9 do 10 ECTS), połączonych wspólnym wątkiem tematycznym; zaś w przypadku studiów II stopnia jest to wybór dokonywany w semestrze drugim i wiąże się z konsekwentnym realizowaniem ścieżki wyznaczonej wybranym modułem przez kolejne semestry (moduły tematyczne także obejmują 90 do 120 godzin zajęć w semestrze i 9 do 10 ECTS).

Innym sposobem dostosowywania procesu uczenia się poprzez indywidualizację jego przebiegu umożliwia formuła programu Międzyobszarowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych i Społecznych (MISHiS). Student o zainteresowaniach społecznych, ale chcący jednocześnie rozwijać jeszcze inne kompetencje z zakresu nauk humanistycznych i społecznych może, po rekrutacji na studia MISHiS, w ramach swojego minimum programowego realizować aż 70% pkt ECTS w ramach przedmiotów oferowanych dla kierunku socjologia (więcej informacji na stronie: <http://mishis.amu.edu.pl/o-mishis/>) – program jest skonstruowany w sposób zapewniający uzyskanie kluczowych kompetencji socjologicznych, uzupełnionych o wybrane przez studenta treści z kierunków filozofia, kulturoznawstwo itp. Studiowanie w programie MISHiS wiąże się z uzyskaniem opieki tutora. Corocznie w programie uczestniczy kilkoro studentów (po 1-2 osoby na studiach I i II stopnia).

Ponadto możliwe jest wystąpienie przez studenta (ze wsparciem opiekuna naukowego) o Indywidualny Tok Studiów (ITS), w ramach którego realizowany jest ułożony przez opiekuna i zaakceptowany (do roku akademickiego 2018/2019 przez Radę Wydziału, od 1 października 2019 przez Radę ds. kształcenia szkoły dziedzinowej- zgodnie z paragrafem 16 Regulaminu Studiów UAM¹²). ITS dedykowany jest studentom, których zainteresowania naukowe są na tyle sprecyzowane i jednocześnie odbiegające od oferowanego programu studiów, że wymagają odrębnej konstrukcji programu. Z możliwości tej studenci korzystają rzadko, sięgając raczej po MISHiS lub studiowanie równoległe na różnych kierunkach studiów.

W przypadkach zapotrzebowania na dostosowania dotyczące nie tyle treści uczenia, co organizacji przebiegu studiowania, studenci dysponują możliwościami jego dostosowania poprzez wystąpienie o Indywidualną Organizację Studiów (IOS – paragraf 13 Regulaminu Studiów), który przyznawany jest na semestr i obejmuje różne formy dostosowania, ponieważ uprawnia studenta do uczestnictwa w zajęciach oraz zaliczania zajęć na warunkach i w terminach uzgodnionych indywidualnie z prowadzącymi zajęcia (w tym – może uprawniać do nieuczestniczenia w zajęciach – przy

¹² Regulamin studiów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu - tekst ujednolicony na podstawie Uchwały nr 222/2018/2019 Senatu UAM z dnia 29 kwietnia 2019 r. oraz Uchwały nr 296/2018/2019 Senatu UAM z dnia 29 czerwca 2019 r. (w załączniku nr III.02.2)

zachowanym obowiązku ich zaliczenia). Co semestr około dziesiątki studentów uzyskuje IOS, najczęstszymi przesłankami są: studia na dwóch kierunkach równoległe oraz sytuacja zdrowotna.

Ponadto UAM jako jeden z pierwszych w Polsce realizuje strategię Uniwersytetu Otwartego dla wszystkich chętnych, w tym także dla osób z niepełnosprawnościami. Kompleksowo program wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami został opisany szczegółowo w kryterium 5 (tekst główny raportu). Wsparcie i możliwości dostosowania dotyczą także studentów, którzy wykazują specyficzne, mające psychologiczne podłoże, problemy w zakresie uczenia – także to wsparcie opisano w ramach kryterium 5.

2.5. Harmonogram realizacji studiów

Organizację roku akademickiego każdego roku ogłasza Rektor UAM w zarządzeniu w sprawie organizacji danego roku akademickiego. Zarządzenie określa harmonogram I oraz II semestru danego roku akademickiego z wyszczególnieniem okresu zajęć dydaktycznych, wakacji, sesji egzaminacyjnych, dni wolnych od zajęć dydaktycznych itd.

Zajęcia prowadzone na kierunku socjologia wymagają bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i doktorantów (niektóre zajęcia laboratoryjne, ćwiczenia lub konwersatoria są realizowane przez doktorantów w ramach ich praktyk dydaktycznych). Na kierunku nie są prowadzone zajęcia zdalne, jedynie w obrębie kształcenia językowego wykorzystywana jest platforma e-learningowa. Dostatecznie powszechne jest jednak przekazywanie studentom niezbędnych materiałów źródłowych w postaci elektronicznej.

Prowadzący zajęcia określa nie później niż 14 dni od rozpoczęcia zajęć i niezwłocznie informuje studentów (najczęściej na pierwszych zajęciach dydaktycznych) o: warunkach i trybie ich odbywania, warunkach usprawiedliwiania i odrabiania nieobecności na zajęciach, warunkach i trybie uzyskania zaliczenia lub/ oraz składania egzaminu, terminach egzaminu lub zaliczenia (szczegółowe przepisy dotyczące zaliczenia przedmiotu znaleźć można w § 19-30a Regulaminu Studiów UAM). W pierwszym miesiącu semestru wymagania i harmonogram są udostępniane studentom za pośrednictwem strony internetowej wydziału. Egzaminy i zaliczenia odbywają się w miejscu prowadzenia zajęć lub w innej sali, którą wyznaczy prowadzący zajęcia w porozumieniu z wydziałowym koordynatorem odpowiedzialnym za planowanie zajęć. Na wszystkie zajęcia student rejestruje się w systemie USOSWeb, indywidualnie ustalając uczestnictwo w grupach zajęć obowiązkowych, wykładach oraz zajęciach fakultatywnych. Rejestracja na zajęcia lektoratowe oraz wychowania fizycznego ustalane są przez odrębne jednostki UAM. Harmonogram zajęć jest przygotowywany i publikowany z wyprzedzeniem około 10 dni, przed rozpoczęciem kolejnego semestru. Kanały publikacji obejmują: stronę internetową Wydziału Socjologii, system USOSWeb i gabloty. Harmonogram zajęć obejmuje 5 dni roboczych od poniedziałku do piątku. Zajęcia przewidziane są w godzinach od 8.00 (pierwsza jednostka) do 18.30 (ostatnia jednostka). Harmonogram uwzględnia potrzeby Studium Językowego UAM oraz Szkoły Wychowania Fizycznego i Sportu UAM. Ze względu na korzystanie z budynku dydaktycznego położonego na ul. Międzychodzkiej (około 15 minut marszu od budynków Kampusu Ogrody) harmonogram konstruowany jest w sposób minimalizujący konieczność przemieszczania się studentów pomiędzy zajęciami w danym dniu.

Wykłady najczęściej prowadzone są z użyciem, wspomagających proces dydaktyczny, prezentacji multimedialnych (we wszystkich salach dydaktycznych Wydziału Socjologii UAM są zamontowane projektory multimedialne). Pozostałe zajęcia przyjmują najczęściej formę konwersatoryjną i prowadzone są z wykorzystaniem tekstów źródłowych, prezentacji multimedialnych, materiałów audio-video lub sprzętu technicznego (np. stanowisk komputerowych Pracowni Komputerowej) oraz stosownego oprogramowania – to szczególnie dotyczy zajęć związanych z gromadzeniem i analizą danych (Statystyka społeczna na studiach I stopnia czy Zawansowane techniki analizy danych ilościowych na studiach II stopnia).

Konstrukcja programu kształcenia na studiach I stopnia uwzględnia w obrębie przedmiotów obowiązkowych stopniowe pogłębianie wiedzy socjologicznej – w pierwszym semestrze podstawowemu wprowadzeniu w socjologię (przedmioty: Podstawy socjologii, Procesy grupowe, Społeczne role socjologa, Etyczne problemy profesji socjologa) towarzyszą przedmioty dedykowane szerzej rozumianym naukom społecznym i humanistycznym (Psychologia społeczna, Antropologia kulturowa, Ekonomia z elementami przedsiębiorczości). Jednocześnie semestr ten pozwala studentom na rozpoznanie różnorodności dyscypliny dzięki fakultetom i wprowadzeniom do modułów tematycznych (wybory modułów rozpoczynają się w semestrze drugim). W kolejnych semestrach kształcenie prowadzone jest równoległe w kierunku (1) pogłębiania wiedzy socjologicznej i zwiększania poziomu znajomości teorii socjologicznych (np. od Socjologii klasycznej w semestrze 2 prowadzi do Współczesnych teorii socjologicznych w semestrach 5 i 6), (2) prezentowania różnorodności dyscypliny i wprowadzania w nią studentów (poprzez fakultety i socjologie szczegółowe oraz poprzez zajęcia realizowane w ramach modułów tematycznych) i jednocześnie (3) stopniowego wprowadzania w problematykę prowadzenia badań socjologicznych, zaczynając od Metod badań ilościowych (którym towarzyszą zajęcia ze Statystyki społecznej) w semestrze 3, przez jakościowe (Metody badań jakościowych) do danych zastanych (Analiza danych zastanych) i uzyskują kolejne doświadczenia badawcze, związane z coraz większą samodzielnością w roli badacza – od badań realizowanych w ramach ćwiczeń (do przedmiotów Metody badań ilościowych, Metody badań jakościowych), przez ćwiczenia terenowe po projekt badawczy (semestry 5 i 6).

Na studiach II stopnia układ przedmiotów uwzględnia wyższe zaawansowanie studentów w zakresie wiedzy naukowej z zakresu nauk społecznych, bazując na niej pozwala także uzupełnić podstawy myślenia socjologicznego studentom, który nie są absolwentami socjologii I stopnia (obligatoryjny fakultet Koncepcje badań socjologicznych). W zakresie teorii socjologicznej program studiów obejmuje wprowadzenie najważniejszych wątków w przedmiotach Zróżnicowanie społeczne i Globalne problemy społeczne (semestr 1), zaś w zakresie podejść badawczych prowadzi od Metodologii nauk społecznych (semestr 1), przez Zaawansowane techniki analizy danych w badaniach ilościowych i Zaawansowane techniki analizy danych w badaniach jakościowych (semestr 2) do Procedur badań ewaluacyjnych (semestr 3). Równoległe realizowane są przedmioty wprowadzające studentów w różnorodność dyscypliny i umożliwiające im zdobywanie wiedzy i kompetencji w zakresie zagadnień bezpośrednio związanych z socjologią, ale bardziej szczegółowych – są to fakultety, socjologie szczegółowe i moduły tematyczne. Najważniejszym i wymagającym najwięcej zaangażowania przedmiotem studiów II stopnia jest rozłożone na 4 semestry seminarium magisterskie.

2.6. Dobór form zajęć

Zajęcia na I stopniu kierunku socjologia łącznie obejmują 2060 godzin dydaktycznych, w tym 795 godz. to wykłady (38,5 % wszystkich zajęć dydaktycznych), 1145 godz. – ćwiczenia, po 60 godz. – zajęcia laboratoryjne i seminaria licencjackie. Zdecydowana większość zajęć dydaktycznych podzielona jest na dwie części, obejmujące wykład oraz ćwiczenia lub zajęcia laboratoryjne. Taka konstrukcja zajęć sprzyja osiągnięciu efektów uczenia z trzech grup (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne) w ramach jednego modułu, przy jednoczesnej integracji treści.

Na studiach II stopnia na kierunku socjologia zajęcia obejmują łącznie 1275 godzin, w tym 670 (52,5%) stanowią wykłady, 505 ćwiczenia (w tym 120 godzin seminarium magisterskiego), a 100 zajęcia laboratoryjne. Z wyjątkiem wykładów monograficznych (należących do grupy zajęć do wyboru, określanych jako socjologie szczegółowe i fakultety) wykładom towarzyszą ćwiczenia, co sprzyja osiągnięciu efektów uczenia z trzech grup (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne).

2.7. Program i organizacja praktyk

W programie studiów kierunku socjologia, na studiach I stopnia przewidziano 80 godzin zajęć określonych jako praktyki studenckie. Są one realizowane w formie praktyk badawczych, w ramach

przedmiotu „Ćwiczenia terenowe”. Praktyki realizowane są w okresie letnim, w semestrze IV, a poprzedzone zajęciami przygotowującymi „Przygotowanie do ćwiczeń terenowych”, zaś w semestrze V uzyskane w wyniki badań są poddane analizie i opisowi w ramach przedmiotu „Raport z ćwiczeń terenowych”. Taka forma realizowania przygotowania praktycznego do badań jest częścią tradycji kształcenia socjologów w Poznaniu, nie są to jednak ściśle rozumiane praktyki zawodowe. Ogólną tematykę badań każdorazowo proponują prowadzący – pracownicy o doświadczeniu badawczym, obejmują one m.in. praktyki w formie badań terenowych dotyczących pieszości (poruszania się pieszo po mieście w roku 2017/2018, portretu publiczności festiwalu Malta (w roku 2015/2016) czy sąsiedztwa (w roku 2018/2019), a także w formie monitoringu rozpraw sądowych (współpraca i wykorzystanie metodologii Fundacji Court Watch Polska – w roku 2017/2018). Często mają bezpośrednie przełożenie na praktykę także w zakresie przydatności danych dla podmiotów zewnętrznych, np. w sytuacji, w której są realizowane w ramach współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego (np. festiwalem Malta czy jako uzupełnienie badań realizowanych przez Centrum Badań Społecznych Fundacji UAM, działającym przy Wydziale Socjologii, dotyczącego sąsiedztwa wielkomiejskiego zleconego przez firmę Amica SA.). Tematykę ćwiczeń terenowych w każdym roku proponują prowadzący, zaś studenci mają możliwość wyboru grupy i tematu badań, który podejmą.

Najślabszym elementem praktyk okazują się przygotowywane na ich podstawie raporty. O ile bowiem przygotowanie badań i ich realizacja przebiegają sprawnie, o tyle w przypadku wyciągania wniosków, a przede wszystkim – samych prac autorskich i redaktorskich, współpraca przebiega z większymi trudnościami i w ograniczonym czasie, przeznaczonym na tworzenie raportu, nie osiągają one poziomu odpowiadającego pozostałym etapom procesu, chociaż są wystarczająco komunikatywne i analityczne, by wykazać opanowanie wymaganych przedmiotem efektów uczenia się. W tym zakresie pomiędzy prowadzącymi zaangażowanymi w praktyki toczy się oddolna dyskusja mająca na celu wypracowanie praktyk prowadzących do powstawania bardziej zaawansowanych analitycznie prac.

Na studiach II stopnia organizacja praktyk ma bardziej zindywidualizowany charakter. Studenci zobowiązani są zrealizować 60 godzin praktyk i mają przy tym dużą dowolność, najczęściej kierują się swoimi indywidualnymi preferencjami, zainteresowaniami lub dostępnością (za weryfikację propozycji studentów tak, aby odpowiadały one efektom uczenia się odpowiedzialny jest opiekun praktyk). Celem praktyk jest przetestowanie zdobytych w pierwszym roku studiów magisterskich, ale opartych na wcześniejszych studiach I stopnia (na kierunku socjologia lub pokrewnym) wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w ramach różnych instytucji życia publicznego lub firm komercyjnych (szczegóły dotyczące praktyk określają Regulaminy praktyk studenckich dostępne na stronie: <http://socjologia.amu.edu.pl/new/studenci/praktyki>). Student podczas praktyk wypełnia dziennik praktyk, który po ich zakończeniu jest analizowany przez opiekuna praktyk, a na jego podstawie i w oparciu o rozmowę ze studentem praktyki są oceniane.

Środki przeznaczone na realizację praktyk wynosiły w latach 2015-2019 w zależności od zapotrzebowania od 4,5 do 28 tys. zł (wg wykorzystania). Z budżetu praktyk pokrywane są koszty transportu studentów na praktyki, ubezpieczenia studentów podczas praktyk oraz niezbędnych do realizacji praktyk środków materialnych takich jak tablety, pamięci przenośne, artykuły biurowe czy tonery do drukarek.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

3.1. Wymagania stawiane kandydatom, warunków rekrutacji na studia oraz kryteriów kwalifikacji kandydatów na każdy z poziomów

Niezależnie od stopnia i specjalności postępowanie kwalifikacyjne na studia na kierunku socjologia odbywa się w trybie postępowania konkursowego w ramach ustalonego limitu miejsc. Nie przeprowadza się egzaminów wstępnych. Kandydaci na studia I i II stopnia informowani są o możliwościach studiowania na Wydziale Socjologii z wykorzystaniem mediów społecznościowych (dedykowane kampanie) i mediów tradycyjnych – prasy lokalnej, banerów w przestrzeni publicznej, ulotek.

Studia I stopnia

Zasady przeprowadzania rejestracji kandydatów na studia, wysokości opłaty rekrutacyjnej, wykaz wymaganych dokumentów, szczegółowy harmonogram postępowania rekrutacyjnego oraz zasady dokonywania wpisu na listę osób przyjętych (listę studentów) corocznie precyzyjnie regulują stosowne Uchwały – dotyczące zasad przeprowadzania rejestracji kandydatów na studia oraz dokonywania wpisu na listę studentów, wykazu wymaganych dokumentów, terminów rejestracji i składania dokumentów¹³ oraz Zarządzenie Rektora UAM w sprawie wysokości opłaty za przeprowadzenie rekrutacji na studia w danym roku akademickim¹⁴.

W postępowaniu kwalifikacyjnym bierze się pod uwagę wyniki na świadectwie dojrzałości. Liczba punktów możliwa do uzyskania w postępowaniu kwalifikacyjnym wynosi 100 pkt. Lista olimpiad¹⁵ uprawniająca do uzyskania maksymalnej liczby punktów: Olimpiada Filozoficzna – laureat, Olimpiada Historyczna – laureat, Olimpiada Literatury i Języka Polskiego – laureat, Olimpiada Wiedzy Historycznej – laureat, Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym – laureat, Olimpiada Wiedzy o Społeczeństwie - laureat. Kluczowe dla kierunku socjologia przedmioty maturalne to: język polski (waga 0,4), język obcy nowożytny (waga 0,2) oraz jeden z przedmiotów: historia, wiedza o społeczeństwie, filozofia, matematyka, geografia, informatyka lub historia sztuki lub biologia (waga 0,4). Taka kompozycja przedmiotów rekrutacyjnych odwołuje się do dobrego przygotowania ogólnego kandydata, które wraz z (wyrażonym poprzez samo zainteresowanie kierunkiem) zainteresowaniem problematyką rzeczywistości społecznej, pozwolić ma na przyswojenie w procesie studiowania zrębów myślenia socjologicznego i praktyki badawczej.

¹³ Rekrutacja na studia 2019/2020: Uchwała nr 207/2018/2019 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 17 grudnia 2018 r. o zmianie Uchwały nr 178/2017/2018 Senatu UAM z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie warunków, trybów oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na I rok studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych w roku akademickim 2019/2020 (w załączniku nr III.03.1)

¹⁴ Rekrutacja na studia 2019/2020: Zarządzenie Nr 321/2018/2019 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie wysokości opłaty za przeprowadzenie rekrutacji na studia w roku akademickim 2019/2020 (w załączniku nr III.03.2)

¹⁵ Uchwała nr 247/2018/2019 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich i Załącznik do Uchwały Nr 247/2018/2019 Senatu UAM z dnia 27 maja 2019 r. (w załącznikach nr III.03.4 i nr III.03.5)

Szczegółowe zasady przeliczania wyników¹⁶ na świadectwie dojrzałości, zarówno dla kandydatów, którzy zdawali tzw. nową maturę (egzamin maturalny), maturę IB lub maturę zagraniczną oraz dla kandydatów, którzy zdawali tzw. starą maturę (egzamin dojrzałości), w tym dodatkowe informacje o przeliczaniu punktów, a także: schemat postępowania kwalifikacyjnego (kroki postępowania wymagane od kandydata), wykaz wymaganych dokumentów, które należy złożyć znajdują się w wolnym dostępie dla kandydatów pod adresem: <https://amu.edu.pl/kandydaci/rekrutacja>

Opis kierunku studiów przygotowany dla kandydatów znajduje się pod adresem <https://amu.edu.pl/kandydaci/kierunki-studiow/kierunki-na-literę-s/socjologia>

Studia II stopnia

Zasady przeprowadzania rejestracji kandydatów na studia, wysokości opłaty rekrutacyjnej, wykaz wymaganych dokumentów, szczegółowy harmonogram postępowania rekrutacyjnego oraz zasady dokonywania wpisu na listę osób przyjętych (listę studentów) corocznie precyzyjnie regulują Uchwały i Zarządzenia przywołane powyżej.

Schemat postępowania kwalifikacyjnego (kroki postępowania wymagane od kandydata), wykaz wymaganych dokumentów, które należy złożyć znajdują się w wolnym dostępie dla kandydatów pod adresem: <https://amu.edu.pl/kandydaci/rekrutacja>

Opis kierunku studiów przygotowany dla kandydatów znajduje się pod adresem <https://amu.edu.pl/kandydaci/kierunki-studiow/kierunki-na-literę-s/socjologia>

Studia II stopnia na kierunku socjologia dostępne są dla absolwentów studiów I lub II stopnia szeregu kierunków takich jak: 1) archeologia, 2) bibliologia i informatologia, 3) etnologia, 4) filozofia, 5) historia, 6) historia sztuki, 7) językoznawstwo, 8) kulturoznawstwo, 9) literaturoznawstwo, 0) nauki o rodzinie, 11) nauki o sztuce, 12) nauki o zarządzaniu, 13) religioznawstwo, 14) nauki o bezpieczeństwie, 15) nauki o obronności, 16) nauki o mediach, 17) nauki o polityce, 18) nauki o polityce publicznej, 19) nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, 20) pedagogika, 21) psychologia, 22) socjologia, 23) ekonomia, 24) finanse, 25) nauki o zarządzaniu, 26) towaroznawstwo, 27) nauki o administracji, 28) prawo, 29) prawo kanoniczne i 30) geografia.

Szczegółowe informacje:

W postępowaniu kwalifikacyjnym bierze się pod uwagę ocenę na dyplomie ukończenia studiów wyższych. Liczba punktów możliwa do uzyskania w postępowaniu kwalifikacyjnym wynosi 5 pkt. Dotychczasowy schemat postępowania rekrutacyjnego obejmował tylko kwestię dyplomu. Rosnący udział studentów, którzy podejmują studia II stopnia z socjologii bez wcześniejszego ukończenia studiów I stopnia na tym kierunku skłania do zastanowienia nad profilem kandydatów i celowością wprowadzenia rozmowy kwalifikacyjnej, umożliwiającej rozpoznanie poziomu wiedzy dotyczącej społeczeństwa i kompetencji w zakresie badań społecznych kandydatów.

3.2. Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej

Zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych na innej uczelni, w tym także uczelni zagranicznej, określone są przez przepisy zawarte w Regulaminie Studiów UAM (Regulamin Studiów § 27). Procedura ta dotyczy przede wszystkim

¹⁶ Uchwała nr 178/2017/2018 Senatu UAM z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie warunków, trybów oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na I rok studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych w roku akademickim 2019/2020 wraz z częścią szczegółową dotyczącą kierunków prowadzonych na Wydziale Nauk Społecznych (w załącznikach nr III.03.6)

studentów przenoszących się z innych jednostek UAM lub innych uczelni, także powracających po przerwie w studiowaniu na kierunku socjologia. Po przeniesieniu (rekrutacji lub wznowieniu) student na mocy decyzji Dziekana wpisywany jest na wskazany rok studiów. Student ma prawo składać wniosek o uznanie przedmiotów zaliczonych w poprzedniej jednostce (poprzednim okresie studiowania). Prodziekan ds. kształcenia WS bierze pod uwagę takie czynniki jak punktację ECTS, formę zajęć, efekty kształcenia oraz opis treści programowych. Prodziekan może konsultować wcześniejsze osiągnięcia z koordynatorem przedmiotu. Decyzja archiwizowana jest w teczce osobowej studenta zdeponowanej w Biurze Obsługi Studenta Kampusu Ogrody. Na podstawie zaliczonych przez studenta przedmiotów i zdobytych punktów ECTS dokonywane jest ustalenie różnic programowych dla studenta. Do 1 października 2019 roku Prodziekan ds. studenckich WNS zasięgał opinii zastępcy dyrektora ds. dydaktycznych Instytutu Socjologii, który opiniując wniosek mógł skonsultować się z koordynatorem przedmiotu.

3.3. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

Informacje o szczegółowych zasadach i warunkach potwierdzania efektów uczenia się można znaleźć w Uchwale nr 234/2014/2015 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2015¹⁷ w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się oraz w Zarządzeniu nr 488/2015/2016 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie organizacji potwierdzania¹⁸ efektów uczenia się. Od 1 października 2019 roku obowiązuje Uchwała nr 360/2018/2019 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 30 września 2019 roku¹⁹.

Na Wydziale Nauk Społecznych, do którego przynależał Instytut Socjologii, do 30 września 2019 roku funkcjonowała Wydziałowa Komisja ds. Potwierdzania Efektów Kształcenia, składająca się z 5 członków, reprezentujących poszczególne instytuty wchodzące w skład Wydziału. Do jej zadań należało rozpatrywanie wniosków kandydatów ubiegających się o potwierdzenie efektów kształcenia. Potwierdzenie efektów uczenia się jest powiązane jest z postępowaniem rekrutacyjnym na dany rok akademicki. Kandydat jest zobowiązany złożyć odpowiedni wniosek do dnia 31 marca danego roku.

Efekty uczenia się mogły zostać potwierdzone:

- 1) osobie posiadającej świadectwo dojrzałości i co najmniej pięć lat doświadczenia zawodowego – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia lub jednolite studia magisterskie;
- 2) osobie posiadającej tytuł zawodowy licencjata lub równorzędny i co najmniej trzy lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia;
- 3) osobie posiadającej tytuł zawodowy magistra lub równorzędny i co najmniej dwa lata doświadczenia zawodowego po ukończeniu studiów drugiego stopnia albo jednolitych studiów magisterskich – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na kolejny kierunek studiów pierwszego lub drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie.

¹⁷ Treść uchwały w załączniku nr III.03.7

¹⁸ Treść zarządzenia w załączniku nr III.03.8

¹⁹ Treść uchwały w załączniku nr III.03.9

3.4. Zasady, warunki i tryb dyplomowania na każdym z poziomów studiów

Zasady, warunki i tryb dyplomowania na zarówno na studiach I, jak i II stopnia gwarantują potwierdzenie osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się na zakończenie studiów. Warunkiem niezbędnym do dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest:

- bezwarunkowe spełnienie wszystkich wymagań wynikających z programu studiów,
- spełnienie wymagań co do trybu złożenia pracy dyplomowej zgodnie z zasadami składania i archiwizacji pracy dyplomowej (informacje o systemie Archiwizacji Prac Dyplomowych – APD oraz przygotowaniu i złożeniu pracy dyplomowej są dostępne na stronie https://apd.amu.edu.pl/?_s=1, a także w rozdziale III Regulaminu Studiów UAM²⁰);
- uzyskanie akceptacji pracy po jej kontroli systemie antyplagiatowym: Jednolity System Antyplagiatowy (JSA) zgodnie z art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U z 2018 r. poz. 1668);
- otrzymanie pozytywnych recenzji pracy dyplomowej.

Zasady dyplomowania określają zasady wyboru przez studenta promotora pracy dyplomowej oraz wyboru tematu pracy, zgodnego z kierunkiem studiów. Potencjalni promotorzy prac zgłaszają propozycje tematów prac dyplomowych przed składaniem deklaracji co do wyboru promotora przez studentów. Umożliwia to studentom wybór seminarium, którego tematyka jest możliwie zbieżna z własnymi zainteresowaniami naukowymi czy doświadczeniami. Do zadań Rady Programowej należy m.in. akceptacja promotorów i proponowanych tematów prac, w kontekście ich zbieżności z efektami uczenia się na kierunku.

Prodzikan właściwy do spraw studenckich powołuje recenzenta pracy, wyznacza termin egzaminu dyplomowego oraz skład komisji upoważnionej do przeprowadzenia egzaminu dyplomowego. W jej skład wchodzi: przewodniczący, promotor oraz recenzent, którzy - biorąc pod uwagę wynik egzaminu, ocenę pracy dyplomowej oraz średnią ocen ze studiów - ustalają końcową ocenę ukończenia studiów oraz sporządzają protokół. Wynik studiów określa się zgodnie ze schematem zawartym w § 69-70 Regulaminu Studiów UAM. Egzamin powinien się odbyć nie później niż 3 miesiące od daty przyjęcia pracy dyplomowej.

Egzamin dyplomowy ma formę ustną i wiąże się udzieleniem przez studenta odpowiedzi na pytania z listy zagadnień (listy wraz z opisem przebiegu egzaminu dostępne są na stronie <http://socjologia.amu.edu.pl/new/studenci/egzamin-dyplomowy>). W toku przebiegu egzaminu student losuje zagadnienia z bloków pytań: ogólnosocjologicznych i metodologicznych oraz wskazuje przedmioty fakultatywne (moduły tematyczne i socjologie szczegółowe) w których uczestniczył, spośród nich komisja wybiera trzecie pytanie. W miarę możliwości komisja egzaminacyjna w zadanym pytaniu uwzględnia tematykę pracy dyplomowej, umożliwiając studentowi zaprezentowanie pogłębionej poprzez pisanie pracy wiedzy na temat wybranego zagadnienia – jednak nie zawsze taka zbieżność jest możliwa.

3.5. Sposoby oraz narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów

Monitorowanie postępów studenta jest prowadzone na bieżąco zarówno poprzez USOS, jak i w porozumieniu z prowadzącymi zajęcia na podstawie osiągniętych wyników częściowych oraz na koniec semestru poprzez różnorakie formy zaliczenia. Rezultaty monitorowania są jednym z kryteriów branych pod uwagę przy rozpatrywaniu wniosków o stypendia Rektora. Zaobserwowane w postępach pracy studenta niepokojące sygnały (brak zaliczeń, ocena niedostateczna z egzaminu,

²⁰ Instrukcja skierowana do studentów: w załączniku nr III.03.10

absencja) są analizowane indywidualnie w porozumieniu między studentem, prowadzącym oraz prodziekanem właściwym ds. studenckich i kształcenia.

Istotnym kryterium monitorowania i oceny postępów studentów jest obserwacja relacji zachodzących pomiędzy liczbą przyjętych studentów a liczbą studentów zarejestrowanych na zajęcia w USOS i uzyskujących zaliczenie. Dane te najczęściej różnią się od siebie w stopniu znacznym, zarówno na studiach I, jak i II stopnia. Na przykład w roku akademickim 2018/19:

- na studia I stopnia przyjęto 120 osób, na zajęcia w USOS zarejestrowało się 95 osób, semestr ukończyło 77 osób;
- na studia II stopnia przyjęto 38 osób, na zajęcia w USOS zarejestrowało się 31 osób, pierwszy semestr ukończyło 28 osób.

W odniesieniu do studiów I stopnia od kilku lat zaobserwować można dwa zjawiska. Pierwsze związane jest z mniejszą liczbą osób rekrutujących się na studia. Jest ono interpretowane jako rezultat niżu demograficznego przypadającego na czas bieżący. Drugie natomiast związane jest niepokojącą praktyką kandydatów zapisujących się na studia jedynie w celu uzyskania statusu studenta, a niekoniecznie z faktycznym podjęciem studiów licencjackich. W rezultacie doprowadza to do znacznych dysproporcji pomiędzy liczbą osób rekrutowanych na I rok studiów, a kontynuujących studiowanie socjologii i kończących studia w przewidzianym terminie (dla rocznika rozpoczynającego studia w roku 2016/2017 liczby te kształtowały się następująco:

- przyjęci na studia I stopnia na kierunku socjologia: 125;
- kontynuujący studia (zarejestrowani na zajęcia w III semestrze): 63;
- liczba zakończonych studiów (liczba obron) do końca października 2019: 34.

Na studiach II stopnia można zaobserwować podobną tendencję, z radykalną zmianą w roku 2016 (w poprzednim roku rekrutacja 59 osób, w roku 2016/2017 już tylko 29). Powody rezygnacji lub niepodjęcia studiów są zróżnicowane. Do najczęściej zaliczanych jest podejmowanie pracy, która koliduje z zajęciami w trybie stacjonarnym. Do innych należą: uzyskanie tylko statusu studenta bez chęci realnego podjęcia studiów socjologicznych, ale także zupełna rezygnacja ze studiów II stopnia, której towarzyszy przekonanie o otrzymaniu już wystarczających kompetencji zawodowych lub całkowita zmiana kierunku. W przypadku kierunku socjologia należy też zauważyć, że w roku 2016 Wydział rozpoczął prowadzenie studiów II stopnia na kierunku praca socjalna, co sprawiło, że przynajmniej część absolwentów studiów I stopnia kierunku praca socjalna zamiast kontynuować kształcenie na kierunku socjologia wybrało kierunek praca socjalna.

3.6. Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się zapewniają bezstronność, obiektywność oraz rzetelność. Zasady te są sformułowane w sylabusach opublikowanych w USOS oraz na stronie internetowej Wydziału Socjologii. Częstą praktyką jest także udostępnianie lub prezentowanie studentom skróconego opisu treści, efektów i warunków zaliczenia przedmiotu w czasie pierwszych zajęć. Sposoby sprawdzania i oceniania stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się są zróżnicowane i dostosowane do specyfiki przedmiotów. W przypadku wykładów są to przede wszystkim zaliczenia pisemne (w formie testowej lub problemowej), co umożliwia ocenę przede wszystkim opanowanej wiedzy czy wykorzystywania pojęć. W przypadku przedmiotów realizowanych w formie ćwiczeniowej, wykorzystywane formy umożliwiają ocenę wiedzy (np. testy, kolokwia pisemne, kolokwia ustne, prezentacja multimedialna), zdobytych umiejętności badawczych czy analitycznych (np. projekt, esej zaliczeniowy, raport, a nawet wpis na blogu) oraz kompetencji społecznych (np. poprzez różne formy prac przygotowywanych zespołowo). Sposób oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się jest sprecyzowany w sylabusie przedmiotu.

Prowadzący zajęcia archiwizuje pisemne prace zaliczeniowe oraz egzaminacyjne.

Protokoły egzaminów i zaliczeń w wersji elektronicznej są dostępne w systemie USOS, natomiast w wersji papierowej zarchiwizowane w Dziekanacie Wydziału Nauk Społecznych UAM (od 1 października 2019 roku Biurze Obsługi Studenta Kampusu Ogrody).

W ankiecie ewaluacyjnej dostępnej w systemie USOS student ma prawo ustosunkować się do kryteriów oceniania, zaznaczając, czy były one zbyt wysokie lub zbyt niskie²¹.

3.7. Dobór metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych

Metody sprawdzania i oceniania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych zawarte są w programach studiów, a szczegółowe kryteria oceny oraz metody weryfikacji efektów kształcenia są określane przez prowadzącego dane zajęcia w sylabusie przedmiotu. Prowadzący zajęcia dokonuje oceny stopnia osiągnięcia zamierzonych efektów zgodnie z uprzednio sprecyzowanymi i podanymi do wiadomości studenta kryteriami zamieszczonymi w sylabusie, a także zaprezentowanymi i omówionymi na pierwszych zajęciach w semestrze. W zależności od specyfiki przedmiotu, jego formy i efektów uczenia się metody oceniania są zróżnicowane, w przypadku ćwiczeń często przyjmują formę bieżącej oceny (np. kontrola przygotowania studentów do danych zajęć poprzez przygotowany konspekt, inicjowanie dyskusji, krótki sprawdzian, obserwacja aktywności studenta w czasie zajęć) oraz prac semestralnych (np. referatu, eseju, tekstu naukowego, raportu badawczego), przygotowywanych samodzielnie lub zespołowo.

Przyjętymi przez Regulamin studiów UAM ocenami są: bardzo dobry (bdb; 5,0), dobry plus (+db; 4,5), dobry (db; 4,0), dostateczny plus (+dst; 3,5), dostateczny (dst; 3,0), niedostateczny (ndst; 2,0). Oceny te są wyznacznikami osiągnięcia przez studenta stopnia efektów kształcenia.

Oceny częściowe zdobyte przez studenta stanowią podstawę do określenia średniej z podjętego przez niego cyklu studiów (I lub II stopnia), które sumowane z oceną z egzaminu dyplomowego stanowią całkowitą ocenę wpisywaną na dyplomie ukończenia studiów.

3.8. Opis rodzajów, tematyki i metodyki prac etapowych i egzaminacyjnych

Tematyka i problematyka prac etapowych jest ściśle związana ze specyfiką i charakterem zajęć. Do najczęściej wybieranych na kierunku socjologia form zaliczeniowych należą: kolokwia (sprawdziany) pisemne, kolokwia ustne, prezentacja multimedialna, projekt, esej zaliczeniowy, test, raport, a nawet wpis na blogu. Sposób oceniania stopnia osiągnięcia efektów uczenia się jest sprecyzowany w sylabusie przedmiotu, a także w przekazywanym przez prowadzących i publikowanym na stronie Wydziału w przedziale pierwszych dwóch tygodni semestru, opisie wymagań.

Mają one charakter śródsemestralny lub są realizowane w ramach końcowych zajęć kursu przedmiotu. Na tej podstawie prowadzący zajęcia może dokonać oceny osiągnięcia zamierzonych efektów kształcenia. Prace egzaminacyjne powstają podczas sesji egzaminacyjnej, po zakończeniu kursu przedmiotu. Mają one formę pracy pisemnej - testu lub pytań otwartych.

Wymaganie przygotowania powyższych prac podporządkowane jest sprawdzeniu opanowania treści programowych danego przedmiotu, gwarantujących uzyskanie podanych dla danego przedmiotu efektów uczenia się w zakresie wiedzy oraz umiejętności objętych efektami uczenia się przedmiotu. W odniesieniu do kompetencji społecznych kluczowe są zachowania prowadzące do uzyskania oceny, zachowania przejawiane w czasie zajęć w kontakcie z grupą i prowadzącym.

²¹ Przykład – załącznik nr III.03.11

Różnorodne formy zaliczenia poszczególnych przedmiotów obejmujące zarówno egzaminy i kolokwia pisemne oraz ustne, jak i prace pisemne oraz projekty przygotowywane indywidualnie lub w małych zespołach, które następnie są prezentowane na forum oraz poddawane grupowej dyskusji, pozwalają na osiąganie założonych efektów uczenia się, z poziomu wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Wśród szczegółowo opisywanych przez prowadzących (w sylabusie oraz w formie publikowanego z początkiem każdego semestru dokumentu opisującego warunki zaliczenia każdego przedmiotu) metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się znajdują się takie mniej standardowe rozwiązania jak:

- przygotowanie i prezentacje projektów grupowych (np. badawczych, zmiany organizacyjnej, koncepcji badań, promocji realnej organizacji);
- debaty i dyskusje na wybrane tematy
- prace w formie esejów wizualnych, filmów, multimedialnych wpisów na blogu
- przeprowadzenie wywiadu pogłębionego z ekspertem i przedstawienie jego wyników

3.9. Charakterystyka rodzajów, tematyki i metodyki prac dyplomowych

Metodyka pisania pracy dyplomowej zakłada następujące etapy: określenie obszaru zainteresowań, określenie celu pracy, sprecyzowanie tematu pracy, gromadzenie i analiza literatury, zgromadzenie i analiza materiału badawczego, przygotowanie planu i konspektu pracy oraz jego realizacja, pisanie i redakcja pracy (z uwzględnieniem tworzenia przypisów, bibliografii i niezbędnych aneksów).

Praca licencjacka, przygotowywana na III roku studiów, może być prowadzona przez nauczyciela akademickiego ze stopniem doktora, doktora habilitowanego lub profesora. Student uczestniczy w seminariach, rozłożonych na dwa semestry (V i VI semestr), obejmujących 60 godzin i dających łączną sumę 13 punktów ECTS. Podczas indywidualnej pracy z promotorem student przygotowuje pracę licencjacką, przechodząc przez wskazane etapy. Praca licencjacka opracowywana jest na podstawie materiałów zastanych tj. wyników badań, raportów, dostępnych baz danych z badań czy tekstów kultury. Możliwe jest także zaplanowanie i zrealizowanie przez studenta własnych badań w celu zgromadzenia danych pierwotnych. Ze względu na charakter pracy i ograniczony czas jej pisania badania te mają zwykle jakościowy lub pilotażowy charakter. Student nabywa niezbędne kompetencje związane z prowadzeniem elementarnych badań, analizy tekstów, opracowania źródeł zastanych, a także syntezy wiedzy, jej komentowania oraz pisania i redagowania tekstu naukowego. Podczas trwania seminarium student przygotowuje się do egzaminu dyplomowego - poprzez omawianie i konsultowanie zagadnień egzaminacyjnych.

Seminaria magisterskie, podczas których na studiach II stopnia, w trakcie 4 semestrów, student przygotowuje pracę magisterską, obejmującą 120 godzin oraz 35 punktów ECTS. Praca magisterska jest przygotowywana pod opieką samodzielnego pracownika naukowego, doktora habilitowanego lub profesora. Prace magisterskie opierają się przede wszystkim na własnych badaniach magistrantów, dopuszcza się pracę na materiałach zastanych. Promotor jest zobowiązany do przekazania niezbędnej wiedzy dotyczącej pisania pracy dyplomowej na poziomie odpowiedniego zaawansowania naukowego. W kontakcie z promotorem student przygotowuje się również do egzaminu magisterskiego.

Opisana (punkt 3.4) procedura dyplomowania obejmuje etapy: zgłaszania tematyki prac przez potencjalnych promotorów, deklaracji studentów co do wyboru promotora (dokonywana w formie rankingu), pracy w indywidualnym i grupowym kontakcie promotora i dyplomantów w ramach seminarium dyplomowego, złożenie pracy i złożenie egzaminu dyplomowego. Zgłoszenie przez potencjalnych promotorów proponowanej tematyki prac umożliwia studentom wybór seminarium w oparciu o kryteria merytoryczne – zbieżności zainteresowań badawczych lub podejścia metodologicznego. Pozwala im także czerpać z doświadczeń promotorów w zakresie podejmowanych tematów badawczych, co przyczynia się do pełniejszego łączenia pracy naukowej i dydaktycznej. W bezpośrednim kontakcie dyplomanta i promotora wypracowywany jest zakres tematyczny i

metodologiczny pracy. Tematy prac dyplomowych są w bardzo zróżnicowane²², co oddaje naukowe zróżnicowanie ośrodka i dyscypliny. Rolą Rady Programowej jest akceptowanie kandydatów na promotorów (na studiach licencjackich często są to adiunkci) i monitorowanie socjologicznego charakteru tematyki prac.

3.10. Opis sposobów dokumentowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów

Dokumentowanie efektów uczenia się, które zostały umieszczone w sylabusie danego przedmiotu, prowadzi się poprzez archiwizację prac studentów. Prace egzaminacyjne, a także prace zaliczeniowe (testy, kolokwia, prezentacje, projekty) semestralne i śródsemestralne są archiwizowane przez poszczególnych pracowników odpowiedzialnych za prowadzony przez siebie przedmiot lub moduł.

3.11. Wyniki monitoringu losów absolwentów

Monitoring losów absolwentów na szerszą skalę prowadzony jest od kilku lat zarówno w kontekście całego Uniwersytetu²³, Wydziału Nauk Społecznych (do 30.09.2019), jak i samego Instytutu Socjologii. Kilka lat temu przeprowadzono na Wydziale badania losów absolwentów, a wypracowane w ich ramach metodologia oraz narzędzia miały służyć w podejmowaniu tego rodzaju działań w kolejnych latach funkcjonowania Wydziału. Projekt badania pt. „System monitorowania losów zawodowych absolwentów publicznych uczelni wyższych w Wielkopolsce” został przygotowany przez Centrum Badania Jakości Życia w 2011 roku. W badaniu tym głównym wykorzystywanym źródłem były rejestry urzędów pracy, co ogranicza rozpoznanie sytuacji absolwentów do faktu rejestrowania się jako osoby bezrobotne.

W następnych latach i dziś w procesie monitoringu losów absolwentów Instytut korzystał i jako Wydział korzysta z ogólnodostępnych narzędzi tego rodzaju badań:

- na poziomie uniwersyteckim możliwe jest to za pośrednictwem Biura Karier UAM (sekcja w ramach Centrum Wsparcia Kształcenia, <https://amu.edu.pl/studenci/biuro-karier>), Biura Rady ds. Jakości Kształcenia UAM (<https://brjk.amu.edu.pl/uszjk/uczelniany-system-zarzadzania-jakosci-ksztalcenia/cele-i-zakres-dziaania-uszjk>) oraz Sekcji Spraw Studenckich (w ramach Centrum Wsparcia Kształcenia UAM). Badania dotyczą m.in. rekrutacji absolwentów studiów I stopnia, na tych samych studiach stopnia II;

- na poziomie krajowym – m.in. za pośrednictwem narzędzia ELA – Ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych (<https://ela.nauka.gov.pl/pl/about/ela>).

Wyniki badania losów absolwentów studiów I stopnia kierunku socjologia obejmują obecnie cztery roczniki (2014-2017) i dane sięgające 31.08.2018 roku. Pozwalają one stwierdzić, że absolwenci socjologii w większości kontynuowali studia, dla roczników 2014 i 2015 w ponad 90% były to studia II stopnia, jednak tendencja ta słabnie i dla rocznika absolwentów z roku 2016 wynosi 75%, zaś dla kolejnego – już tylko 36,4%. Jednak sytuacja rocznika 2017 okazuje się być zobrazowana w bardzo niepełny sposób – tylko 36,4% tej grupy zostało odnalezionych w rejestrach ZUS. Charakteryzując roczniki 2014 i 2015, których reprezentanci do roku 2018 powinni (zgodnie z planem studiów) ukończyć już studia II stopnia, należy wskazać, że osiągnęli oni ponad 90% wskaźnik doświadczenia pracy zawodowej, przy niewielkim poziomie ryzyka bezrobocia (2,4% dla rocznika 2014 i 1,7 dla

²² W załączniku nr 2.I.7 zawarto spis tematów prac, zaś w załączniku nr III.03.12 analizę głównych tematów.

²³ Zarządzenie nr 453/2015/2016 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 9 listopada 2015 roku w sprawie badania karier zawodowych absolwentów (w załączniku nr III.03.13)

rocznika 2015) i przy wynagrodzeniach osiągających 50% przeciętnego wynagrodzenia w powiecie zamieszkania (ze zdecydowanie wyższych w sierpniu 2018 roku niż w pierwszym roku po dyplomie – dla rocznika 2014 były to odpowiednio wartości 2258 i 1115 zł).

Absolwenci studiów II stopnia na kierunku socjologia z wszystkich objętych badaniem roczników w sierpniu 2018 roku byli obecni w danych ZUS. Czas poszukiwania przez nich pracy wynosił od 3 do 9 miesięcy dla tych absolwentów, którzy nie mieli doświadczenia zawodowego przed uzyskaniem dyplomu (najwyższe wartości dla rocznika 2014) i od 0 do 2 miesięcy (najwyższe wartości dla rocznika 2015) dla tej grupy absolwentów, która zdobyła doświadczenie zawodowe jeszcze przed uzyskaniem dyplomu. Ryzyko bezrobocia wynosiło od 6,4 (rocznik 2014) do 4,6% (pozostałe roczniki), zaś poziom wynagrodzeń wynosił od 30% średnich wynagrodzeń w powiecie zamieszkania (dla absolwentów z roku 2016, niemających doświadczenia w pracy przed dyplomem) do 93% (dla absolwentów z roku 2017, mających doświadczenie w pracy przed uzyskaniem dyplomu).

Podsumowując – sposób analizy wykorzystywany w badaniu ELA, dzięki korzystaniu z w pełni obiektywnych źródeł danych, daje także obiektywny obraz sytuacji zawodowej absolwentów. Jednocześnie jednak charakter tych danych oznacza, że indywidualne trajektorie pozostają nierozpoznane, a dane udostępniane są z dużym opóźnieniem. Niemniej wyłaniający się z nich obraz sytuacji absolwentów socjologii pozwala stwierdzić, że absolwenci studiów I stopnia decydują się przede wszystkim na dalsze kształcenie, często łącząc studiowanie z pracą, zaś absolwenci studiów magisterskich kończąc studia nie napotykają problemów z zatrudnieniem, szczególnie jeśli uzyskując dyplom mają już za sobą doświadczenie pracy zawodowej.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

4.1 Kwalifikacje, liczebność kadry oraz charakterystyka obsady zajęć

Kadrę naukową Wydziału stanowi (luty 2020) 49 pracowników naukowo-badawczych (4 profesorów, 19 profesorów uczelni oraz 26 adiunktów, w tym 3 nie pełniących obowiązków dydaktycznych ze względu na urlopy naukowe i zwolnienia). Pracownicy Instytutu posiadają uprawnienia w dziedzinie nauk społecznych, przede wszystkim w dyscyplinie socjologia (nauki socjologiczne), a także psychologia, antropologia i pedagogika. Na podstawie doświadczeń dydaktycznych (wcześniej prowadzonych zajęć dydaktycznych), zainteresowań badawczych (skryształizowanych w formie prowadzonych i publikowanych prac naukowych, udziału w pracach zespołów badawczych np. w grantach) i obszarów samorozwoju (np. doksztalcanie w formie szkoleń, szkół letnich, kursów), w kontakcie z kierownikami Zakładów oraz samymi prowadzącymi, a także uwzględniając wyniki ewaluacji zajęć i bezpośrednie sygnały od studentów, prodziekan ds. kształcenia dokonuje przydziału zajęć dydaktycznych.

Kwalifikacje kadry prowadzącej zajęcia potwierdzone są dorobkiem naukowym oraz doświadczeniem dydaktycznym²⁴. Zróżnicowane kompetencje pracowników zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, dzięki czemu Wydział w zasadzie nie korzysta z pracowników zewnętrznych. Jednak regularnie prowadzona jest współpraca w formie zapraszania ekspertów prezentujących wybrane tematy w ramach przedmiotu, m.in. w ramach programu „UNIwersytet Jutra – zintegrowany program rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu” (POWR.03.05.00-00-Z303/17) oraz w oparciu o środki dotacji projakościowej²⁵ zajęcia

²⁴ Opisane w załączniku III.I.4

²⁵ „Dotacja podmiotowa na dofinansowanie zadań projakościowych” przyznana Instytutowi Socjologii w 2015 roku.

prowadzili eksperci reprezentujący m.in. Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Centrum Kultury Zamek, Uniwersytet Medyczny w Poznaniu, Centrum Kultury i Bibliotekę w Suchym Lesie, Obserwatorium.biz, Telewizję WTK, a także specjaliści HR, przedstawiciele organizacji pozarządowych czy absolwenci socjologii (ukazywanie ścieżek kariery dostępnych dla socjologów). Łącznie w latach 2017 i 2018 – współpracą o tym charakterze objęto ponad 20 przedmiotów.

Lektoraty prowadzone są przez pracowników jednostki ogólnouniwersyteckiej – Studium Językowego UAM (<http://sj.amu.edu.pl/>), w przypadku lektoratów na studiach II stopnia, które mają charakter bardziej sprofilowany dopasowany do kierunku kształcenia, Wydział współpracuje z lektorem dbając o socjologiczny charakter lektoratu (pod względem tematyki i słownictwa). Lektoraty na studiach I stopnia mają charakter ogólny i prowadzą do uzyskania kompetencji językowej poziomu B2. Za wyznaczenie lektorów odpowiada Studium Językowe, Wydział pozostaje w kontakcie ze studium monitorując proces przede wszystkim poprzez zbieranie opinii studentów nt. lektoratów i w razie potrzeby występując z postulatami do kierownika Studium Językowego.

Kadrę prowadzącą proces kształcenia na kierunku socjologia charakteryzują zarówno wysokie kompetencje merytoryczne (wiedza i umiejętności z zakresu reprezentowanych przez nich dyscyplin naukowych), jak też nieustanne szkolenie własnych umiejętności dydaktycznych (np. staże i wyjazdy zagraniczne opisane w kryterium 5.) wspierane przez szkolenia dofinansowane lub całkowicie finansowane ze środków Wydziału, w szczególności ze środków dotacji projakościowej (szerzej opisane w punkcie 4.3 Raportu). Dobór kadry opiera się na otwartych konkursach, których kryteria obejmują doświadczenie badawcze, publikacyjne, organizacyjne oraz dydaktyczne, co umożliwiło rozpoznanie poziomu kompetencji, dopasowanie do zapotrzebowania jednostki w zakresie prowadzonych zajęć dydaktycznych i zbieżności profilu naukowego oraz dydaktycznego z charakterystyką Wydziału. Wielu pracowników Wydziału, obecnie prowadzących zajęcia, wywodzi się z poznańskiej socjologii, co gwarantuje ciągłość tradycji kształcenia, jednak Wydział jest otwarty i zatrudnia pracowników, którzy wnoszą inną niż poznańska tradycję socjologiczną lub reprezentują dyscypliny pokrewne.

Nauczyciele akademicki Wydziału prowadzą zajęcia w językach obcych: w języku angielskim w ramach ogólnouniwersyteckiego programu AMU-PIE (w okresie 2016-2020 pracownicy Wydziału zgłosili 7 wykładów w ramach tego programu) skierowanego do słuchaczy wymiany Erasmus+ oraz programów współpracy międzynarodowej.

4.2. Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich

Charakter badań prowadzonych na Wydziale Socjologii określa struktura jednostki: złożona z 5 zakładów i 1 pracowni. O tym, że obsada zajęć na kierunku socjologia jest związana z kompetencjami i kwalifikacjami poszczególnych pracowników świadczą ich sylwetki (por. zał. III.1.4.). Wszyscy pracownicy Wydziału prowadząc zajęcia dydaktyczne jednocześnie są aktywni naukowo i publikują teksty naukowe przynależne do dyscypliny nauki socjologicznej. Bardziej szczegółowo dopasowanie obsady zajęć można dostrzec w obszarach refleksji teoretycznej i sposobach prowadzenia badań. Zajęcia, które wskazano jako realizujące przede wszystkim filar kształcenia związane z aktualną i ugruntowaną wiedzą teoretyczną powierzone są najbardziej doświadczonym i aktywnym na polu refleksji teoretycznej pracownikom (co potwierdzają tematy ich prac naukowych). Zajęcia związane procedurami badań socjologicznych i analizą uzyskanych wyników prowadzą osoby najbardziej aktywne na polu badań empirycznych, w zakresie metod dopasowanych do ich doświadczeń badawczych (co potwierdza aktywność badawcza, tematyka i metodyka prac naukowych).

W odniesieniu do przedmiotów składających się na moduły tematyczne obowiązują analogiczne zasady konstruowania obsady zajęć tj. związane albo z tematyką zainteresowań naukowych prowadzącego albo z metodyką jego prac empirycznych i teoretycznych. W szczególności, chociaż prowadzenie zajęć na kierunku socjologia nie jest przypisane do zakładów i pracowni, jednak reprezentowane przez kadrę zainteresowania naukowe, które odzwierciedlają się w przynależności

zakładowej, mają znaczenie w ustalaniu obsady zajęć (dotyczy to w najwyraźniej zajęć z modułów tematycznych). Szczególnie silny związek dotyczy zgłaszanych wykładów fakultatywnych, których tematyka wprost oddaje zainteresowania naukowe prowadzącego i jest przez prowadzących samodzielnie proponowana. Struktura organizacyjna pozwala zatem zarówno prowadzić kształcenie, jak realizować specjalistyczne projekty badawcze. Przykłady takiej współzależności badań i kształcenia przedstawiono w załączniku nr III.04.1. Obraz aktywności naukowej pracowników – zarówno w zakresie tematyki prac, jak i pozostawania w obrębie dyscypliny nauki socjologiczne, oddają przede wszystkim publikacje. Obok indywidualnych opisów (załącznik III.1.4) przedstawiono także przykłady publikacji łącznie w odniesieniu do wszystkich prowadzących (załącznik nr III.04.2).

Wydział sprawuje pieczę nad czasopismem naukowym: „Society Register”. Pracownicy uczestniczą w pracach wysokopunktowanych czasopism ogólnopolskich – pełniąc rolę członków rad naukowych, redaktorów czy recenzentów w takich czasopismach jak: Kultura i Społeczeństwo, Przegląd Socjologii Jakościowej, Studia Socjologiczne, Opuscula Sociologica, Polish Sociological Review, Journal of Family Studies, Societas/Comunitas, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny, Kultura i Edukacja.

Osiąganiu przez studentów kompetencji badawczych służą przede wszystkim zajęcia o charakterze wprowadzającym w poszczególne procedury badań społecznych (na studiach I stopnia: „Metody badań ilościowych”, „Metody badań jakościowych”; na studiach II stopnia: „Zaawansowane techniki analizy danych w badaniach ilościowych”, „Zaawansowane techniki analizy danych w badaniach jakościowych”, „Procedury badań ewaluacyjnych”), związane z praktyczną realizacją procesu badawczego (na studiach I stopnia „Przygotowanie do ćwiczeń terenowych”, „Ćwiczenia terenowe”, „Raport z ćwiczeń terenowych”, „Przygotowanie projektu badawczego” i „Realizacja projektu badawczego”), a także seminaria licencjackie (na studiach I stopnia) oraz seminaria magisterskie (na studiach II stopnia). Prowadzący je nauczyciele akademicy mają doświadczenie zarówno w realizacji własnych badań, jak i kierowaniu badaniami i pracami analitycznymi, w większości także we wcześniejszym prowadzeniu seminariów dyplomowych.

4.3 Rozwój i doskonalenie kadry

Podstawowym celem polityki kadrowej prowadzonej na Wydziale Socjologii jest:

- stworzenie zespołu pracowników prowadzących istotne badania, z naciskiem na uwzględnianie zmian zachodzących w obszarze metod badań nauk społecznych, tematów badań socjologicznych i tradycji poznańskiego ośrodka socjologicznego;
- utworzenie zespołu zapewniającego w pełni realizację programu studiów oraz zapewnienie dostępu do doskonalenia dydaktycznego,
- umożliwienie indywidualnego rozwoju naukowego poszczególnych badaczy poprzez wsparcie instytucjonalne i finansowe pracowników.

Wydział Socjologii dąży do zapewnienia pracownikom najlepszych warunków do aktywności naukowej w kraju i za granicą, indywidualnej i prowadzonej w zespołach - zgodnie z Europejską Kartą Naukowca, która określa prawa i obowiązki naukowców, instytucji ich zatrudniających oraz organizacji finansujących badania naukowe. Ważne są przy tym zarówno takie merytoryczne wyznaczniki prowadzonych przez pracowników badań jak znaczenie publikacji (mierzone prestiżem czasopisma czy współczynnikami jego wpływu, prestiżem wydawnictwa, prestiżem afiliacji współautorów), pozyskane granty, aktywność w polu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, jak i indywidualne wskaźniki rozwoju (publikowanie coraz bardziej prestiżowych tekstów, rozwijanie współpracy, wyższa skuteczność pozyskiwania grantów).

Nauczyciele akademicy mają możliwość doskonalenia swoich kompetencji dydaktycznych w ramach inicjatyw ogólnouniwersyteckich, takich jak program Erasmus Teaching, czy też program kursów/szkoleń w ramach „Warsztatów dydaktycznych UAM”. Obok wsparcia ogólnouniwersyteckiego Wydział oferuje różne rodzaje wsparcia ze środków dotacji projakościowej, co obejmuje zarówno szkolenia, które pracownik wybiera uczestnicząc indywidualnie (w okresie 2016-2020 pracownicy

uczestniczyli w łącznie 16. takich szkoleniach, deklarując ich znaczenie dla prowadzonej przez siebie dydaktyki), jak i organizowane dla szerszego grona pracowników (np. Szkoła Tutorów Akademickich (czerwiec 2017)). W dużej mierze szkolenia te obejmowały rozwój kompetencji badawczych (wybrane metody badań jakościowych, procedury analizy danych, zaawansowane wykorzystanie oprogramowania statystycznego), który przekładał się bezpośrednio na wzbogacenie treści prowadzonych zajęć oraz kształtowanych umiejętności. W przypadku wybranych zajęć np. tutoringu czy infografik kompetencje uzyskiwane przez pracowników związane są bezpośrednio ze sposobami prowadzenia zajęć i przygotowywania wykorzystywanych w pracy materiałów. Należy więc zauważyć, że w większości związek pomiędzy rozwojem nauczycieli akademickich i wzbogaceniem czy modyfikacją zajęć ma charakter pośredni, uwzględniający znaczenie ich transferu poprzez aktywność naukową.

Polityka kadrowa w zakresie zatrudniania nowych pracowników na Wydziale Socjologii zależy przede wszystkim od planów rozwoju uczelni (w roku 2019 uzyskano 4 etaty adiunkta, w tym 1 zastępstwo). Indywidualny rozwój badaczy, związany z ich działalnością naukową wskazuje na znaczny potencjał Instytutu. W latach 2015-2020 9 pracowników uzyskało awans naukowy na stopień doktora habilitowanego. Dwoje kolejnych jest w trakcie procedury

Metody i kryteria rekrutacji i zatrudnienia pracowników są określone przez Statut UAM i precyzowane na poziomie Szkoły Dziedzicowej (w przypadku Wydziału Socjologii jest to Szkoła Nauk Społecznych). Rekrutacja odbywa się w trybie otwartych konkursów ogłoszonych na stronie UAM. Potrzeby zatrudnienia zgłaszane są przez Dziekana Wydziału Socjologii do Prorektora ds. Szkoły Nauk Społecznych. W rekrutacji, podobnie jak w ocenie pracowników zatrudnionych, uwzględnia się doświadczenie dydaktyczne, osiągnięty poziom kompetencji dydaktycznych i ich rozwijanie (np. poprzez kursy, szkolenia, doksztalcanie psychopedagogiczne).

Do 30 września 2019 nauczyciele akademicy Instytutu Socjologii podlegali ocenie okresowej przeprowadzanej przez Wydziałowy Zespół Oceniający na podstawie opinii Zespołu Instytutowego. Ocena była przeprowadzana co 4 lata. Podstawą oceny był formularz zawierający informacje o dorobku naukowym i organizacyjnym, a także o jakości dydaktyki. W przypadku oceny negatywnej dokonywano oceny warunkowej na 1 rok, po którym ponownie oceniano pracownika²⁶ (w latach 2016-2018 było 5 takich ocen – na łącznie 33 procedury oceniania). Po 01.10.2019 oceny jeszcze nie dokonywano, natomiast jest ona przewidziana dla wszystkich pracowników w roku 2020²⁷. Kryteria oceny obejmują obok aktywności naukowej, także dydaktyczną i organizacyjną, w tym – wyniki oceny pracownika dokonywanej przez studentów.

Zajęcia prowadzone przez wykładowców są oceniane co semestr przez studentów w cyfrowym systemie ankiety studenckiej, realizowanej poprzez system USOS. Uwzględniane są w niej takie kategorie jak: organizacja zajęć (czytelny program, dostępność literatury, wyraźna koncepcja zajęć), dostępność prowadzącego (terminowość, obecność na zajęciach i dyżurach), komunikatywność zajęć (zrozumiały sposób prowadzenia zajęć), postawa prowadzącego (życzliwość, szacunek, otwartość), sposób weryfikowania wiedzy (jasność i dostępność kryteriów oceny wiedzy) czy interaktywność zajęć (zachęcanie do stawiania pytań i wyrażania wątpliwości, praca zespołowa)²⁸. Pewien problem

²⁶ Kryteria oceny i przebieg procedury opisane w Statucie UAM z 2017 r., paragraf 138 i załącznik 3 (w załączniku nr III.04.3)

²⁷ Zarządzenia nr 328/2018/2019 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 28 maja 2019 roku w sprawie kryteriów oceny okresowej, trybu i podmiotu dokonującego ocen okresowych nauczycieli akademickich w latach 2019 i 2020 (w załączniku nr III.04.4)

²⁸ Przykład zanonimizowanego zestawienia przedstawiono w załączniku nr III.03.11)

stanowi także poziom zwrotu – w wielu przypadkach z kilkudziesięciu uczestniczących w zajęciach studentów oceny dokonuje kilka osób i to pomimo zachęt w formie grywalizacji o sfinansowanie studenckich inicjatyw na wydziałach (<https://brjk.wmi.amu.edu.pl/pub/>). Z tego względu równolegle w Instytucie Socjologii realizowano co semestr badanie opinii studentów na temat prowadzonych zajęć drogą tradycyjną tj. przez wypełnianie audytoryjnie papierowe ankiety. Wyniki ankiety udostępnia się dyrekcji Instytutu i pracownikom, przedstawiając wyniki prowadzącego (łącznie w odniesieniu do wszystkich prowadzonych w danym semestrze przedmiotów) na tle średnich wyników wszystkich pracowników²⁹. W przypadku opinii negatywnej dyrektor i wicedyrektor do spraw studenckich przeprowadzają z prowadzącymi zajęcia rozmowę.

Od roku 2018 funkcjonuje także system hospitacji, realizowany przez Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia. W tym okresie realizowano 23 wizytacje hospitacyjne (12 w roku 2018 – skierowane do doktorantów i 11 (z 12 zaplanowanych) obejmujące profesorów, doktorów i doktorantów).

Pracownicy osiągający najlepsze wyniki w obszarze działalności naukowej uzyskują nagrody Rektora I, II i III stopnia (łącznie 12 nagrodzonych w okresie 2015-2019), obejmujące działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Osiągnięcia dydaktyczne (na podstawie ankiet studenckich) uwzględniane są w zgłoszeniach do nagród Rektora za działalność dydaktyczną i dodatków motywacyjnych.

Nauczyciele akademicki mogą ubiegać się na własny wniosek o uzyskanie półrocznego lub rocznego urlopu naukowego, związanego z ich pracą badawczą. W roku 2017 skorzystał z tej możliwości 1 pracownik, w 2018 – 2, a w 2019 3. Prowadzone przez nich zajęcia i seminaria na czas urlopu są powierzane wykładowcom o zbliżonych kompetencjach naukowych.

Na podstawie złożonych wniosków pracownicy uzyskują wsparcie dla własnej aktywności naukowej. W latach 2015-2019 było dofinansowanie ze środków Instytutu:

- 115 wyjazdów konferencyjnych (w tym 46 zagranicznych)
- 10 organizacji konferencji i seminariów
- 20 wydań książek
- 30 tłumaczeń i prac redakcyjnych

Dofinansowanie dotyczy także rozwoju kompetencji dydaktycznych. W latach 2015-2019 sfinansowano:

- dwa szkolenia dedykowane pracownikom Instytutu (dotyczące tutoringu i wykorzystania pakietu Excel);
- 16 udziałów w szkoleniach.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

5.1. Infrastruktura kampusu Ogrody

Infrastruktura dydaktyczno-badawcza Wydziału Socjologii mieści się na Kampusie Ogrody przy ul. Szamarzewskiego 89 w Poznaniu oraz w budynku na ul. Międzychodzkiej 5 (w odległości około 15 minut marszu od Kampusu Ogrody). Kampus Ogrody jest obecnie współdzielony przez 5 jednostek – obok Wydziału Socjologii są to: Wydział Antropologii i Kulturoznawstwa, Wydział Filozoficzny, Wydział Psychologii i Kognitywistyki oraz Wydział Studiów Edukacyjnych. Większość (4 z 5) budynków

²⁹ Przykład zanonimizowanego zestawienia wraz z danymi dla całego Instytutu przedstawiono w załączniku nr III.04.5)

pochodzi z połowy XX wieku, jednak ich stan jest satysfakcjonujący. Przed kilku laty dokonano bowiem zarówno termomodernizacji, jak i instalacji wind. Tym samym nasz zespół budynków jest jednym z bardziej ekologicznych na UAM, do czego przyczynia się także znaczny udział zieleni - tereny zielone obejmują trawniki i obszar zadrzewiony i służą nie tylko wypoczynkowi, ale i różnym aktywnościom dydaktycznym, warsztatowym, festiwalowym, etc. Znakiem rozpoznawczym kampusu stały się w tej przestrzeni rzeźby prof. UAP dr. hab. Piotra Tetlaka, które są częścią stałej ekspozycji Galerii Akademickiej (hall bud. E). Zarówno na Kampusie Ogrody, jak i w budynku przy ul. Międzychodzkiej znajduje się infrastruktura gastronomiczna, umożliwiającą studentom skorzystanie ze świeżych posiłków. Kampus Ogrody oferuje także znaczne przestrzenie do wykorzystania przez studentów – do pracy własnej, prac grupowych i innych spotkań. Mieszczą się one w szczególności w holach budynku E, ale – zgodnie z nazwą Kampusu – także na zewnątrz, wśród zieleni, w roku 2019 w ramach remontu przestrzeni wspólnej Kampusu poprawiono estetykę centralnego placu, dodając nasadzenia i ławki.

Na terenie kampusu znajdują się trzy przestrzenie parkingowe, przy czym w roku 2019 parking centralny został kompleksowo przebudowany, ustępując miejsca dodatkowym ławkom, trawnikom i kilkudziesięciu nowym nasadzeniom drzew. Do dyspozycji kadry i studentów zbudowano również zadaszoną przechowalnię rowerów. Poziom bezpieczeństwa na kampusie podnosi system monitoringu CCTV złożony z kilkudziesięciu kamer. Kampus Ogrody jest doskonale skomunikowany – w odległości kilku minut marszu znajduje się pętla tramwajowa i przystanki autobusowe, zapewniające połączenia z wszystkim częściami miasta, a także bezpośrednie połączenie z dworcem kolejowym i autobusowym. Bezpośrednio przy jednym z wyjść z Kampusu znajduje się także stacja rowerów miejskich, otoczona wydzielonymi ścieżkami rowerowymi zapewniającymi bezpieczne i ekologiczne połączenia z całym miastem. Kolejna stacja w pobliżu budynku dydaktycznego na ul. Międzychodzkiej umożliwia skorzystanie z roweru w czasie przemieszczania się pomiędzy budynkami.

W wyłącznej dyspozycji Wydziału Socjologii znajduje się 14 sal dydaktycznych – w tym 6 na Kampusie Ogrody i 8 w budynku przy Międzychodzkiej oraz 3 duże sale współdzielone z innymi Wydziałami (w budynku E). Wszystkie pomieszczenia kampusu są oznakowane na potrzeby osób niedowidzących, a budynki dostosowano do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szerzej w punkcie 5.4).

Do dyspozycji studentów Wydziału pozostaje Biblioteka Kampusu Ogrody [bud. C], ze zbiorem liczącym ok. 200 tysięcy woluminów <http://bko.amu.edu.pl/>. Zbiory (obejmujące literaturę i czasopisma z zakresu: etyki, filozofii, kulturoznawstwa, logiki, pedagogiki, psychologii, religii, socjologii oraz wydawnictwa słownikowe, leksykony, encyklopedie) są dostępne zarówno w systemie wypożyczeń, jak i na miejscu, w czytelni. Czytelnia dysponuje 76. miejscami dla czytelników, z czego 10 to stanowiska komputerowe. Dla osób z niepełnosprawnościami przeznaczono stanowiska wyposażone w komputery z odpowiednim oprogramowaniem i skanerem, a także powiększalniki. Czytelnia jest dostępna dla czytelników sześć dni w tygodniu, z wyznaczonymi niedzielnymi dyżurami. Biblioteka UAM umożliwia także zamawianie zakupu książki (<http://lib.amu.edu.pl/zaproponuj-kupno-ksiazki/>), którą pracownik lub student uzna, za zasługującą na włączenie do zbiorów – umożliwia to aktualizację podręczników, tekstów źródłowych i opracowań wykorzystywanych w czasie zajęć dydaktycznych.

5.2. Modernizacje i remonty

Ze środków dotacji projakościowej zrealizowano modernizacje, remonty i doposażenia wszystkich sal dydaktycznych pozostających w dyspozycji Wydziału. Proces ten przebiegał stopniowo od roku 2016 i objął kompleksowe modernizacje (zmiana podłóg, infrastruktury teleinformatycznej – sala 122 w budynku C, sale 107, 108 i 312 w budynku D), malowanie i drobne remonty (większość pozostałych sal), a także odświeżenie wyposażenia sal (zmiany ławek i krzeseł np. sale na Międzychodzkiej). Prace te pozwoliły w ciągu 4 lat odnowić wszystkie sale oraz doposażyć je w komputery stacjonarne i rzutniki audiowizualne (na stałe w większości sal, istnieje możliwość wypożyczenia z portierni budynku lub pracowni technicznej). Łącznie na prace te wydatkowano około 630 tys. zł (390 tys. zł na

remonty i modernizacje, 240 tys. na wyposażenie i sprzęt). Obecne wyposażenie sal dydaktycznych obejmuje pełen dostęp do urządzeń umożliwiających korzystanie z technologii multimedialnych³⁰.

5.3. Technologie informacyjno-komunikacyjne w procesie nauczania i komunikacji naukowej

Wydział posiada profil Facebook i stronę internetową. Do bieżącego, zdalnego kontaktu ze studentami w kwestiach bieżących obowiązków studenta (zapisy na zajęcia, rozliczenia roku akademickiego, dostępność miejsc na fakultetach) oraz ewentualnych, losowych zmian w planach zajęć służy przede wszystkim strona internetowa. Za pośrednictwem w/w strony komunikowana jest również bieżąca działalność naukowa i popularyzatorska pracowników Wydziału, w tym między innymi: informacje o wydarzeniach o charakterze naukowym (konferencje naukowe, wykłady otwarte, seminaria naukowe (Wydziału, Zakładów), spotkania autorskie, publikacje monografii naukowych pracowników). Ponadto, strona internetowa w sposób kompleksowy informuje o aktualnej strukturze Wydziału, ofercie dydaktycznej skierowanej dla kandydatów na studia, jak również o aktualnym programie studiów, planie zajęć, prawach i obowiązkach studentów Wydziału.

Budynki dydaktyczne, w których prowadzone są zajęcia dydaktyczne, są w całości objęte zasięgiem uniwersyteckiej sieci bezprzewodowej EDUROAM, zapewniającej wolny od ograniczeń czasowych i ilościowych dostęp do sieci internetowej. Na potrzeby realizowanych w ramach programów studiów zajęć laboratoryjnych w 2016 roku dokonano całkowitej wymiany sprzętu komputerowego w Pracowni Komputerowej (sala 122, bud. C). Znajduje się tam obecnie 21 stanowisk wyposażonych w jednostki przygotowane do pracy w zakresie analizy danych (program SPSS do analizy statystycznej, program MAXQDA do analiz jakościowych, oprogramowanie Office w tym Excel wykorzystywany na zajęciach ze statystyki). Wydział jest także współgospodarzem profesjonalnie zaprojektowanej i wyposażonej Pracowni Badań Fokusowych (sala 107/108, ul. Międzychodzka 5).

5.4. Ułatwienia dla osób z niepełnosprawnościami

Wychodząc naprzeciw potrzebom osób z niepełnosprawnościami, na terenie Kampusu Ogrody UAM znajdują się:

- windy dla osób z niepełnosprawnościami we wszystkich budynkach dydaktycznych i administracyjnych;
- podjazdy i rampy do wszystkich budynków dydaktycznych i administracyjnych;
- wydzielone miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami (pracownikom i studentom [na prośbę studenta] z niepełnosprawnościami przysługuje prawo do korzystania z parkingów znajdujących się na kampusie; wydawaniem przepustek zajmuje się kierownik Biura Obsługi Studenta);
- oznaczenia dla osób niewidomych i niedowidzących, które znajdują się na wszystkich salach dydaktycznych, pracowni komputerowej, gabinetach pracowników oraz toaletach na terenie kampusu;
- stanowiska komputerowe wyposażone w skaner, a także w specjalistyczne oprogramowanie typu screenreader i oprogramowanie powiększające znaki graficzne, umożliwiające samodzielną pracę z tekstem osobom niedowidzącym (w bibliotece);
- miejsca w domach akademickich, przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- środki transportu samochodowego dla studentów z niepełnosprawnościami.

UAM w swej strukturze posiada ponadto bardzo aktywne i zaangażowane Biuro ds. Studentów z Niepełnosprawnościami. Do jego zadań należy m.in. monitorowanie infrastruktury oraz

³⁰ Opis wyposażenia sal znajduje się w załączniku nr III.1.6.

rozwiązywanie bieżących problemów³¹ <https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepełnosprawnościami>

W związku z wymogami stawianymi uczelniom publicznym w zakresie ułatwień dla osób z niepełnosprawnościami (Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz.U. 2019 poz. 848), strona internetowa Wydziału spełnia wymogi dostępności cyfrowej WCAG 2.0 (Web Content Accesibility Guidelines).

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

W obecnym kształcie Wydział Socjologii funkcjonuje od kilku miesięcy, wcześniej współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym oparta była o działania Wydziału Nauk Społecznych UAM. W ramach WNS, współpraca z otoczeniem realizowana była w ramach działającej w latach 2013-2019 Rady Pracodawców Wydziału Nauk Społecznych UAM.

Członkami Rady Pracodawców przy WNS byli reprezentanci instytucji publicznych, organizacji trzeciego sektora oraz sektora komercyjnego, m.in.: Zastępca Prezydenta Miasta Poznania, Zastępca Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu, Prezes Zakładów Stomil w Poznaniu, Dyrektor Marketingu i PR Volkswagen i Porsche Polska, Wojewódzki Kurator Oświaty w Poznaniu, Prezes Instytutu Spraw Międzynarodowych, Prezes Fundacji Barka. Powołanie Rady Pracodawców związane było z realizacją celów strategicznych Strategii Rozwoju WNS UAM 2009-2019, zaktualizowanej w roku 2013. W opracowaniu tej strategii aktywny udział brali także przedstawiciele Instytutu Socjologii, a współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z Radą Pracodawców, stanowiła rozwinięcie celów strategicznych UAM C2 „Najwyższa jakość kształcenia” oraz C3 „Uniwersytet otwarty na otoczenie”. Dokument strategiczny, obowiązujący do końca istnienia Wydziału Nauk Społecznych, a więc do 1 października 2019 roku, delegował część zadań związanych z realizacją tych celów strategicznych i operacyjnych bezpośrednio na Instytuty.

Do momentu powołania Wydziału Socjologii, w ramach Instytutu Socjologii, współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym konstruowana była w oparciu o praktykę współpracy, która funkcjonowała komplementarnie wobec rozwiązań Wydziału Nauk Społecznych UAM. W zakres działań WNS wchodził, poza pracami Rady Pracodawców, również udział w targach edukacyjnych, targach pracy, organizowanie i koordynowanie wydarzeń ogólnouniwersyteckich, jak Noce Naukowców, Dni Otwarte czy Festiwal Nauki i Sztuki.

Od października 2019 roku, czyli od ukonstytuowania się Wydziału Socjologii współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym przybrała formę mniej scentralizowaną, co jest pochodną analizowania koncepcji współpracy, jaka będzie realizowana w przyszłości. W odniesieniu do działań Instytutu współpracę realizowano: (a) indywidualnie, w oparciu o inicjatywy poszczególnych pracowników (w związku z ich zapotrzebowaniem dydaktycznym oraz zapotrzebowaniem formułowanymi przez współpracujące z pracownikami instytucje), koordynowane na poziomie władz dyrektorskich, a następnie dziekańskich. W tej formie, w okresie sprawozdawczym ośrodek współpracował z około 90 instytucjami i organizacjami; (b) współpraca odbywała się i odbywa w formie zinstytucjonalizowanej za pośrednictwem dwóch podmiotów ulokowanego na Wydziale: Centrum Badań Społecznych Fundacji UAM (instytucji wyspecjalizowanej we współpracy z otoczeniem biznesowym UAM, prowadzącej m.in. inkubator przedsiębiorczości,

³¹ Skierowany do studentów informator znajduje się w załączniku nr III.05.1

<http://socjologia.amu.edu.pl/new/ramowe-zasady-wspolpracy>³²⁾ oraz Fundację Naukową im. Floriana Znanięckiego (mającej już blisko 40 letnią, choć przerwana historię), której profil wyraźnie zorientowany jest na popularyzację socjologii w odniesieniu do tradycji ośrodka związanej z Florianem Znanięckim (por. <http://fundacjaznanięckiego.amu.edu.pl/>)³³⁾. Obydwa podmioty uzupełniają się w zakresie specyfik aktywności.

Część działań, w ramach punktów a i b realizowana jest przy pomocy wsparcia finansowego uzyskanego w formie "Dotacji Projakościowej" obsługiwanej administracyjnie przez wyznaczonego pracownika, który uczestniczy również w zespole podejmującym decyzje dotyczące finansowania, co stanowi uzupełniającą formę koordynacji.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów realizowana jest dwukierunkowo (jest zorientowana na podmioty zewnętrzne lub korzysta z zasobów z zewnątrz) na pięć sposobów: (I) współpracy z otoczeniem w kontekście praktyki dydaktycznej; (II) współpracy w zakresie badań; (III) dzielenia się wiedzą i kompetencjami dydaktycznymi z otoczeniem akademii poprzez organizację warsztatów i szkół letnich i (IV) obecności publicznej poznańskich socjologów; (V) propagowania dyskusji i form partycypacyjnego poszukiwania rozwiązań problemów społecznych. Wydział Socjologii dąży do systemowej i długotrwałej współpracy z wybranymi podmiotami, zachowując jednocześnie elastyczność w odpowiadaniu na skierowane na Wydział oferty współpracy i zapotrzebowanie na współpracę w zakresie badań socjologicznych.

6.1. Współpraca z otoczeniem w kontekście praktyki dydaktycznej

Współpraca dedykowana działalności dydaktycznej obejmuje następujące formy:

1. bezpośrednio pozyskiwanie treści w formie warsztatów organizowanych dla studentów, prowadzonych przez ekspertów i specjalistów z instytucji zewnętrznych (prywatnych lub publicznych) m.in. poprzez Szkolenia dla studentów IS UAM z obowiązków i praw osoby zatrudnionej; Szkolenia z zakresu ekonomii społecznej i przygotowanie do roli animatorów (współpraca z Wielkopolską Radą Koordynacyjną ZOP); Warsztaty "Interwencja socjologiczna w kontekście sztuki współczesnej" (współpraca z Uniwersytetem Artystycznym w Poznaniu). Osobnym działaniem, wyróżniającym się ze względu na kompleksowość oferty oraz długotrwałość (grant POWER, <https://uampsych-lkz.home.amu.edu.pl/>) jest Laboratorium Kompetencji Zawodowych³⁴⁾, zintegrowany cykl szkoleń zawodowych obejmuje cztery profile, zbudowane według kryterium paradygmatycznego i odniesieniu do przedmiotu kompetencji: ilościowy, jakościowy, społeczny oraz kliniczny. W projekcie, który programowo wykracza poza treści dostępne w programach nauczania, mogli i mogą brać udział studenci różnych kierunków studiów. Ta forma współdziałania z otoczeniem, nieobligatoryjna w założeniu, poszerza zakres wiedzy dostępnej studentom, poza zakres badań jakie realizuje ośrodek, a nawet daje podstawy do zdobywania certyfikowanych kompetencji w innych dyscyplinach z zakresu nauk społecznych i humanistycznych. Można przyjąć, że zwiększa to zakres atrakcyjności studiowania socjologii, poszerza również zawodowe emploty studentów.
2. udział zaproszonych ekspertów i specjalistów w zajęciach kursowych: m.in. współpraca z Uniwersytetem Ekonomicznym w Poznaniu (Katedra Technologii Informatycznych UE w Poznaniu - wizytacja w ShopLab); Centrum Kultury Zamek, Uniwersytetem Medycznym w Poznaniu, Centrum Kultury i Biblioteką w Suchym Lesie, Obserwatorium.biz, Telewizją WTK,

³²⁾ Opis działalności Centrum Badań Społecznych Fundacji UAM – załącznik nr III.06.1

³³⁾ Opis działalności Fundacji im. F. Znanięckiego – załącznik nr III.06.2

³⁴⁾ Szerszy opis w załączniku nr III.06.3

specjalistami HR, przedstawicielami ośrodków pomocy społecznej, organizacji pozarządowych czy absolwentami socjologii (ukazywanie ścieżek kariery dostępnych dla socjologów). Łącznie w latach 2017 i 2018 – współpracą o tym charakterze objęto ponad 20 przedmiotów. Dobór zapraszanych gości odbywa się w oparciu o specyfikę specjalizacji realizowanych w przyjętej formule studiowania, z drugiej strony pozwala studentom wyrobić sobie zdanie na temat poszczególnych kierunków przyszłej kariery zawodowej.

3. prezentacje prac studenckich dla potrzeb podmiotów z otoczenia uniwersytetu (Pix.House - fundacja fotograficzna, Rada Osiedla Wilda). Prezentowane projektów zaliczeniowych w ramach zajęć z socjologii Internetu oraz przedmiotu: Problemy miejskie. Ta forma popularyzacji jest wyjściem naprzeciw wizji socjologii publicznej, z drugiej strony stanowi dodatkową, poza oceną z przedmiotu, motywację do wkładania wysiłku w przygotowywaniu projektów studenckich.

6.2. Współpraca w zakresie badań

Współpraca z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego w zakresie badań przyjmuje trzy formy:

1. budowanie relacji z podmiotami zewnętrznymi w ramach przedmiotów kształcenia (np. badania realizowane przez studentów w ramach praktyk na potrzeby podmiotów zewnętrznych). Pozwala to efektywniej wykorzystać prace studentów, z drugiej strony zakorzeniać kompetencje badawcze socjologów w świadomości podmiotów publicznych i rynkowych. Tutaj są to m.in. Festiwal Malta, Urząd Miasta Poznania, Fundacja Court Watch Polska, Obserwatorium.biz.
2. wspólne realizowanie badań wykorzystujące praktyki studenckie. W ramach tej formuły zrealizowano ogólnopolskie badania sondażowe dotyczące wielkomiejskiego sąsiedztwa na zlecenie Amicą SA (tytuł działania: Amica for living, <http://socjologia.amu.edu.pl/new/aktualnosci/socjologia/360-relacje-w-sasiedztwie-ogolnopolskie-badanie-2019>). 40 studentów wykonało uzupełniające wobec ogólnopolskiego projektu badanie jakościowe i ilościowe na Osiedlu Kopernika w Poznaniu (tytuł projektu studenckiego: Relacje w sąsiedztwie). Tutaj przedstawiona formuła, będąca pewnego rodzaju dydaktycznym eksperymentem, pozwoliła uatrakcyjnić ofertę badawczą Centrum Badań Społecznych FUAM, uzyskując efekt synergii i poprawiając jakość materiału empirycznego w postaci bazy danych, która służyła przygotowaniu raportu badawczego oraz publikacjom naukowym.
3. współpraca przy realizacji badań aplikacyjnych i diagnostycznych, w które zaangażowani są pracownicy i studenci Instytutu – m.in. w ramach grantów badawczych i badań zamawianych zrealizowali projekty badawcze: badań publiczności targów Motor Show (Międzynarodowe Targi Poznańskie, 3 projekty w latach 2013, 2014, 2015); „Możliwości i ograniczenia w korzystaniu z bankowości mobilnej w Polsce” (zlec.: Bank Zachodni WBK, wrzesień 2014 - kwiecień 2015) oraz „W stronę relacyjnych form korzystania z usług bankowych” (Bank Zachodni WBK w ramach programu Santander Universidades, listopad 2016 - marzec 2018). Wskazana forma współpracy była podstawą do poszerzenia kompetencji badawczych pracowników o narzędzia, których w innym przypadku by nie zastosowano (w tym np. wykorzystanie aplikacji mobilnych do monitorowania zachowań i postaw).

6.3. Warsztaty i szkoły letnie

Współpraca z otoczeniem poprzez dzielenie się wiedzą i kompetencjami dydaktycznymi z otoczeniem poprzez organizację warsztatów i szkół letnich w dwóch wariantach organizacyjnych:

1. współorganizacji

- międzynarodowej szkoły letniej we współpracy z International Sociological Association (ISA) oraz Haverford Institute of Public Sociology (tutaj pomysł organizacji przeniesiony został z

instytucji zewnętrznej). Edycja poznańska zatytułowana: XV ISA International Laboratory for PhD Students in Sociology. Odbyło się w trzecim tygodniu września (17-23.09. 2017) w Collegium im. Floriana Znanieckiego. Temat przewodni szkoły to Struggles for Substantive Citizenship, Community Building in Troubled Times for Democracy. W programie przewidziane były m.in. wykłady prof. Grażyny Skąpskiej, czy prof. Jana Sowy, <http://socjologia.amu.edu.pl/new/aktualnosci/60-english/121-isa-15th-lab-for-phd-students-poland>) oraz zagranicznych gości. Celem laboratoriów było stworzenie sprzyjających warunków do zaprezentowania i przedyskutowania ustaleń powstających prac doktorskich. W wydarzeniu czynnie uczestniczyło dwoje doktorantów z ówczesnego IS UAM.

- Szkoły Letniej: You can make a better world – agenda 2030, 21 września - 5 października 2019, organizowanej przez Województwo Wielkopolskie – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (tutaj również pomysł organizacji przeniesiony został z instytucji zewnętrznej). Projekt skierowany był do aktywnych studentów, zainteresowanych współpracą w formie wolontariatu z ROPS (<http://socjologia.amu.edu.pl/new/aktualnosci/studenci/359-szkola-letnia-agenda-2030-rekrutacja>).

2. oryginalnego pomysłu organizacji cykli warsztatów:

- „Warsztaty metodologiczne” we współpracy z Fundacją Naukową im. Floriana Znanieckiego (listopad- grudzień 2017, styczeń 2020). W ramach warsztatów odbyło się kilkadziesiąt spotkań warsztatowych ze specjalistami z Poznania oraz innych ośrodków, w tym Łodzi, opartych o moderowaną pracę grupową. Uczestnicy otrzymywali certyfikaty wystawione przez władze Instytutu a następnie Wydziału. Liczna grupa uczestników była spoza uczelni.
- „Kuchnia badań miejskich” - warsztaty z zakresu socjologii miasta i studiów miejskich. Wydarzenie współorganizowane było przez Sekcję Socjologii Miasta PTS, Oddział Poznański PTS oraz Fundacją Naukową im. Floriana Znanieckiego. Ideą wydarzenia było stworzenia platformy wymiany doświadczeń dla akademików z różnych ośrodków naukowo-badawczych i subdyscyplin socjologii. Wydarzenie odbyło się 22-23 lutego 2019. Kolejne edycje odbywają się w kolejnych ośrodkach. Tegoroczna w Rzeszowie w lutym 2020 roku. Liczna grupa uczestników reprezentowała środowiska poza-uczelniane.

6.4. Obecność publiczna poznańskich socjologów

Obecność publiczna poznańskich socjologów związana jest ze świadomością zakorzenienia nauk społecznych i samej socjologii w dynamice społecznej. Odbywa się to na dwa sposoby:

1. na sposób dyskursywny – da się ją obserwować w medialnej aktywności socjologów zabierających głos ekspercki, gdy przedmiotem dyskusji są określone problemy społeczne: jak zjawiska starzenia się społeczeństwa, suburbanizacji miast, rewitalizacji, ale również zagadnienia dzieciństwa, przemian rodziny, czy też kondycji kultury.
2. na sposób aktywistyczny – gdzie socjolodzy związani z najpierw z Instytutem a następnie z Wydziałem, podejmują również role uczestników dyskursu społecznego, w tej formie współtworzą organizacje stowarzyszeniowe, korzystają z biernego i czynnego prawa wyborczego, tak na poziomie osiedli (samorząd pomocniczy), samorządu (miasta), jak i na poziomie ogólnopolskim.

6.5. Propagowanie dyskusji i form partycypacyjnego poszukiwania rozwiązań problemów społecznych

Propagowanie dyskusji i form partycypacyjnego poszukiwania rozwiązań problemów społecznych, w oparciu o współpracę ze szkołami średnimi odbywa się w dwóch formach:

1. poprzez organizowanie warsztatów uspołeczniających uczniów liceum przy okazji przygotowywania projektów do poznańskiego budżetu obywatelskiego przy współpracy z III LO (im. św. Jana Kantego, maj 2018);

2. poprzez współorganizację debat oksfordzkich dla uczniów, w formie kolejnych edycji Ligi Debat Oksfordzkich³⁵

Warto dodać, że w ramach popularyzacji dorobku socjologii na stronie Instytutu, a obecnie Wydziału, zamieszczany jest na stronie Wydziału, co tydzień, sieciowy biuletyn informacyjny: "Soc-info" (dotychczas ukazało się 135 numerów, <http://socjologia.amu.edu.pl/new/aktualnosci/pracownicy/431-soc-info-nr-135-13-luty-2020-roku>), który zawiera informacje o wydarzeniach dostępnych dla publiczności socjologii poznańskiej.

Forma współpracy z otoczeniem zewnętrznym jest istotnym elementem konstruującym 100-letnią tożsamość socjologii poznańskiej, co ma bezpośredni wpływ na zakres treści i sposób kształcenia. Odbyna się to poprzez uwzględnianie w treściach przekazywanych wiedzy zdobywanej w kontakcie z otoczeniem zewnętrznym oraz uwzględniania form, które coraz częściej mają charakter partycypacyjny.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów była oceniana i koordynowana na poziomie władz Instytutu (w zakresie nie dotyczącym bezpośrednio prac Rady Pracodawców przy WNS), a obecnie podlega refleksji władz wydziału. Wiedza na temat kooperacji i jej rezultatów w formie informacji, sprawozdań, wideorelacji, upubliczniania wykładów (na kanale YouTube), udostępniana jest publicznie na stronie internetowej Wydziału, ewaluowana jest na poziomie zarządzania finansowaniem "Dotacją projekcyjną", również z poziomu władz rektorskich, które miały i mają wgląd i udział w finansowaniu podejmowanych działań.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Wydział Socjologii podejmuje działania w zakresie podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia. Działania te prowadzone są w kilku obszarach. Pierwszy to realizacja współpracy w dziedzinie mobilności studentów, w ramach programu Erasmus+. Dotyczy ona studentów kierunku socjologia realizujących semestralne studia zagraniczne (w latach 2015-2019 było to 20 osób, w tym 9 studentów studiów II stopnia). Podstawą do realizacji programu studiów poza granicami jest czynna znajomość języka, a kryterium naboru uwzględnia wyniki studiowania. Drugi obszar związany z umiędzynarodowieniem to rozwój kadry naukowo-dydaktycznej w zakresie oferowania studentom socjologii oraz studentom przyjeżdżającym z zagranicy puli zajęć w językach obcych (głównie w języku angielskim). Studenci kierunku mają w każdym roku akademickim (stan na 2019/2020) do dyspozycji prawie 40 miejsc na półroczne pobyty na studiach na uczelniach zagranicznych. Dostępność tych miejsc jest wynikiem współpracy Instytutu Socjologii, obecnie Wydziału Socjologii z uczelniami zagranicznymi. W ich ramach wynegocjowano porozumienia umożliwiające zarówno wymianę studentów, jak również wizyty dydaktyczne pracowników uczelni oraz kadry administracyjnej. Partnerzy Wydziału Socjologii to m.in.³⁶; Aristotle University of Thessaloniki (Saloniki), Universidad de La Coruna (La Coruna), Erasmus University (Rotterdam), Universität Bremen (Bremna), Universität Bayreuth (Bayreuth), University of 1 Decembrie 1918 Alba Iulia (Alba Iulia), ELTE University (Budapest), istotna jest także rozwijająca się współpraca w ramach konsorcjum EPICUR. W relacji do liczby studentów kierunku aktywność w ramach programu ERASMUS jest niewielka. Na podstawie rozmów ze studentami można sądzić, że uwarunkowana jest ona łącznym oddziaływaniem takich czynników jak: łączenie przez studentów studiowania i pracy zawodowej lub studiowanie na więcej

³⁵ Charakterystyka w załączniku nr III.06.4

³⁶ Szerszy opis – załącznik nr III.07.1

niż jednym kierunku studiów, wprowadzenie listy przedmiotów obligatoryjnych (wyznaczanych jako różnice programowe, do zrealizowania po powrocie z pobytu zagranicznego – wprowadzenie ich wynikało z analizy przedmiotów realizowanych w czasie wyjazdów) i poziom pewności studentów co do własnych kompetencji językowych.

Wysiłki związane z powiększeniem zakresu umiędzynarodowienia zmagają, na poziomie Wydziału, w kierunku budowania płaszczyzn międzynarodowej kooperacji, których rezultatem ma być stała produktywna współpraca naukowa. Środkiem do realizacji celów naukowych jest np. wymiana naukowa, zakładająca dzielenie się wiedzą w formie wyjazdów powiązanych z wykładami, czy prowadzeniem zajęć seminaryjnych. W okresie 2015-2019 pracownicy Wydziału uczestniczyli w 9 wyjazdach w ramach programu Erasmus+. Współpraca międzynarodowa prowadzona indywidualnie przez pracowników, koordynowana na poziomie władz jednostki obejmuje ponad 60 badaczy i badaczek. Ważnym elementem “pierwszego kroku” internacjonalizacji jest zapraszanie do Poznania badaczy z spoza ośrodka, w tym badaczy zagranicznych. Gośćmi Instytutu Socjologii a obecnie Wydziału Socjologii byli wykładowcy i badacze z ośrodków takich jak Erkner, Bayreuth czy Cleveland (USA). Spotkania z nimi organizowane w ramach Seminariów Instytutowych miały charakter otwarty, umożliwiając uczestnictwo studentów, współorganizowane były również przez Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Socjologicznego. Warto podkreślić, że kontakty zdobywane we współpracy z PTS stanowiły istotne wsparcie dla procesu umiędzynarodowienia, zarówno do wzmacniania więzi ogólnopolskich (organizacji konferencji, seminariów, warsztatów, szkół etc.), jak i internacjonalizacji, co odbywało się również za pośrednictwem kontaktów tej ogólnopolskiej organizacji z Europejskim Towarzystwem Socjologicznym (ESA) oraz Międzynarodowym Towarzystwem Socjologicznym (ISA). Zasadą było, że zaproszony gość z zagranicy (m.in. dr Vera Messing, Marie-Julie Jacquemot, prof. John G. Williamson, dr Aneta Piekut, prof. Jan Fritz), ale również z Polski poza dostępnym dla studentów wystąpieniem w formie wykładu, uczestniczył w seminarium doktoranckim, uczestniczył również w mniej formalnych rozmowach na temat współpracy naukowej.

W nawiązaniu do kooperacji z International Sociological Association Wydział współorganizował międzynarodową szkołę letnią, wspomagał go w tym zamierzeniu również Haverford Institute of Public Sociology oraz Fundacja Naukowa im. Znaneckiego³⁷. Edycja poznańska szkoły letniej zatytułowana: XV ISA International Laboratory for PhD Students in Sociology odbyła się w trzecim tygodniu września (17-23.09.2017) w Collegium im. Floriana Znaneckiego. Tematem przewodnim spotkania było: Struggles for Substantive Citizenship, Community Building in Troubled Times for Democracy. W programie przewidziane były m.in. wystąpienia prof. Grażyny Skąpskiej, czy prof. Jana Sowy) oraz zagranicznych gości: Johna Holmwooda (University of Nottingham), Simona Mapadimeng (North-West University), Filomin Gutierrez (University of the Philippines Diliman). Celem laboratoriów było stworzenie sprzyjających warunków do zaprezentowania i przedyskutowania ustaleń powstających prac doktorskich (<http://socjologia.amu.edu.pl/new/aktualnosci/60-english/121-isa-15th-lab-for-phd-students-poland>). W wydarzeniu brali udział pracownicy ówczesnego Instytutu oraz czynnie uczestniczyło dwoje doktorantów z ówczesnego Instytutu.

Na obecnym etapie umiędzynarodowienia jednostki pracownicy korzystają już bezpośrednio ze współdziałania naukowego w oparciu o uczestnictwo w sekcjach badawczych (ang. Research Streams) przywołanych organizacji, bądź też w ramach konkretnych projektów badawczych m.in. wynikających ze współdziałania z IRS z Erkner (Leibniz-Institut für Raumbezogene Sozialforschung w Erkner³⁸), czy z Uniwersytetem w Bayreuth (Fachgruppe Soziologie UB³⁹). Wraz z tym drugim

³⁷ Opis międzynarodowej szkoły letniej: XV ISA International Laboratory for PhD Students in Sociology – załącznik nr III.07.2

³⁸ Opis współpracy – załącznik nr III.07.3

podmiotem Wydział organizował również konferencje oraz szkołę letnią (<http://socjologia.amu.edu.pl/new/aktualnosci/socjologia/238-polsko-niemiecka-szkola-letnia-bayreuth-2018>).

Rozpowszechnioną praktyką jest udział pracowników w kongresach socjologicznych wymienionych oraz innych organizacji. Wyniki naukowych wyjazdów służą następnie do uzupełniania treści wykładowych, mają swój udział w poszerzaniu puli wykładów i ćwiczeń w języku angielskim, w ramach uniwersyteckiej oferty AMU-PIE (wykładów skierowanych do studentów zagranicznych oraz dla rodzimych studentów chcących pogłębiać wiedzę i kompetencje w języku obcym).

Wydział publikuje wydawnictwo ciągłe: "Society Register". To międzynarodowe czasopismo recenzowane przez niezależnych ekspertów publikuje w języku angielskim artykuły empiryczne, koncepcyjne i teoretyczne, wnoszące wkład w dziedziny nauk społecznych: w socjologię, ekonomię, nauki polityczne, psychologię, kulturoznawstwo, edukację i politykę społeczną⁴⁰.

Proces ewaluacji umiędzynarodowienia realizowany jest na bieżąco oraz przy okazji systematycznych ocen pracowniczych. Instytut, a obecnie Wydział, dysponuje informacjami o wyjazdach konferencyjnych, publikowanych tekstach, mając swój udział w ich finansowaniu (np. tzw., proofreading). Pozwala to monitorować proces i reagować na deficyty np. w postaci warsztatów (w tym np. w ramach warsztatów "Kuchnia badań miejskich" odbyło się szkolenie dotyczące specyfiki publikowania w j. angielskim), czy też wprowadzania do programu studiów zajęć dotyczących publikowania w języku obcym ("Workshop on the preparation and publishing of articles in English" w ramach "Warsztat badacza - pisanie artykułów naukowych", zajęcia dla studentów 2 roku studiów doktoranckich, 21 marca 2019).

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oferuje studentom różnorodne formy wsparcia w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym, zawodowym i wejściu na rynek pracy, a także nieustannie weryfikuje, rozwija i udoskonala oferowane przez siebie formy wsparcia. Korzystają z nich również studenci socjologii. Informacje na temat dostępnych form wsparcia przekazywane są im poprzez publikację adresów odpowiednich komórek, wytycznych i poradników na stronach internetowych UAM i Wydziału Socjologii, a także poprzez informacje skierowane do nauczycieli akademickich, którzy w bezpośrednim kontakcie mogą studentom wskazać odpowiednią ścieżkę osiągnięcia wsparcia. Część informacji o wsparciu jest udostępniana studentom w systemie USOS.

8.1. Wsparcie materialne

Studenci posiadają dostęp do bazy noclegowej UAM (6 akademików) i korzystają z systemu stypendiów socjalnych. Mogą również pobierać stypendium dla niepełnosprawnych, stypendium Rektora, stypendium Fundacji UAM, stypendium dla studentów uprawiających wyczynowo sport w ramach Klubu Uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego UAM, a w kryzysowych sytuacjach życiowych uzyskiwać zapomogi w formie doraźnej, bezzwrotnej pomocy pieniężnej (https://amu.edu.pl/studenci/przewodnik_studenta/pomoc-materialna-i-domy-studenckie).

Na bieżąco otrzymują informacje na temat pozauczelnianych konkursów stypendialnych (np. stypendium Fundacji Kulczyków, Urzędu Miasta, Marszałka Województwa Wielkopolskiego, MNiSW i in.) oraz o konkursach, np. prac magisterskich, recenzji, esejów i innych tekstów naukowych. UAM

³⁹ Opis współpracy – załącznik nr III.07.3

⁴⁰ Opis profilu działalności czasopisma – załącznik nr III.07.4

prowadzi obecnie program Best Student Grant, w ramach którego proponuje konkurs grantowy dla studentów wspomagający ich rozwój naukowy, a także szkolenia językowe i Szkołę Letnią.

8.2. Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami

UAM jako jeden z pierwszych uniwersytetów w Polsce realizuje strategię Uniwersytetu Otwartego, także dla osób z niepełnosprawnościami. Studentom z tej grupy oferowane są różne formy pomocy (<https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami>⁴¹):

- stypendium specjalne,
- możliwość przyjęcia Indywidualnej Organizacji Studiów lub Indywidualnego Toku Studiów, dopasowanych do potrzeb i możliwości danej osoby,
- wsparcie asystenta dydaktycznego lub tłumacza języka migowego,
- wypożyczanie sprzętu wspomagającego słyszenie,
- miejsce w domach studenckich przystosowanych do potrzeb studentów z niepełnosprawnością (np. pokoje z komunikatami świetlnymi dla studentów nie(do)słyszających),
- lektoraty języka angielskiego dla studentów nie(do)słyszających w Multimedialnej Pracowni Nauki Języków Obcych,
- zajęcia logopedyczne,
- udział w indywidualnych zajęciach sportowych, w tym także o wymiarze rehabilitacyjnym, obozach sportowych i szkoleniowych. Studium Wychowania Fizycznego organizuje rokrocznie Integracyjne Mistrzostwa Polski AZS w Pływaniu Studentów z Niepełnosprawnościami.

Na UAM aktywnie działa Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Ad Astra”, organizujące m.in. różnorodne wydarzenia o charakterze integracyjnym i adaptacyjnym. Materiały dla nauczycieli akademickich dotyczące wytycznych co do kształcenia studentów niepełnosprawnych są stale dostępne na stronach internetowych uczelni w formie informatora i poradnika.

Monitorowaniem i udzielaniem wsparcia zajmuje się przede wszystkim Biuro Wsparcia Osób w niepełnosprawnościach i Pełnomocniczka Rektora UAM ds. Osób z Niepełnosprawnościami mgr Anna Rutz, z reprezentacją także na poziomie kampusu – w Biurze Obsługi Studenta Kampusu Ogrody.

8.3. Wsparcie psychologiczne

Na UAM działa Poradnia Rozwoju i Wsparcia Psychicznego (<https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami/poradnia-rozwoju-i-wsparcia-psychicznego>), która oferuje studentom szeroko pojętą pomoc w zakresie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi na różnych płaszczyznach, takich jak adaptacja do środowiska uczelnianego, relacje z innymi, problemy osobiste i rodzinne. Studenci, którzy doświadczają trudności w nauce, mogą również uzyskać pomoc u Psychologicznego konsultanta do spraw trudności w procesie studiowania (<https://amu.edu.pl/studenci/studenci-z-niepelnosprawnosciami/psychologiczny-konsultant-ds.-trudnosci-w-procesie-studiowania>). Z jego pomocą mogą wypracować odpowiednie, dostosowane do ich potrzeb metody opanowywania materiału. Konsultacje służą również budowaniu motywacji do studiowania, umiejętności zarządzania czasem, radzenia sobie ze stresem podczas egzaminów i kolokwii oraz nawarstwienia się zaległości w studiach, a także w innych sytuacjach życiowych na uczelni i poza nią. W uzasadnionych przypadkach konsultant pomaga w przygotowaniu wniosków o przyznanie racjonalnych dostosowań w procesie kształcenia dla studentów z niepełnosprawnością lub z trudnościami w uczeniu się.

⁴¹ Uniwersytet Otwarty dla wszystkich – informator dla studentów z niepełnosprawnościami – załącznik nr III.05.1

Biuro organizuje także skierowane do nauczycieli akademickich, pracowników biur obsługi studenta i bibliotek warsztaty „Praca ze studentami z trudnościami natury psychicznej i poznawczej”, których celem jest dostarczenie wiedzy i umiejętności pomocnych w pracy dydaktycznej ze studentami przejawiającymi nietypowe, bądź nieadekwatne zachowania oraz ze studentami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnym. Materiały dla nauczycieli akademickich dotyczące kształcenia studentów doświadczających tego typu trudności są stale dostępne na stronach internetowych uczelni w formie informatora i poradnika⁴².

Na UAM funkcjonuje także Pełnomocnik Rektora ds. równego traktowania⁴³. Pełnomocnik stoi na czele Komisji ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji, która zajmuje się przypadkami nierównego traktowania m.in. ze względu na płeć, orientację seksualną, wiek, pochodzenie etniczne, wyznanie, poglądy polityczne czy przynależność związkową.

8.4. Wsparcie w zakresie tranzykcji nauka-praca

Studenci mają możliwość skorzystania z pomocy Biura Karier, które powstało na UAM w 1997 roku jako jedno z pierwszych w Polsce. Działalność Biura wzorowano na brytyjskim modelu Careers Service, sieci biur powstałej na początku XX wieku przy najlepszych uniwersytetach w Wielkiej Brytanii. Przez lata działalności Biuro Karier UAM wypracowało własne metody pracy, adaptując ofertę do bieżących potrzeb studentów, pracodawców oraz absolwentów. Pracownicy BK systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje biorąc udział w szkoleniach oraz organizując i prowadząc różnorodne szkolenia dla studentów. W celu pozyskiwania ofert praktyk, staży i wolontariatu nawiązują i utrzymują relacje z pracodawcami, organizują projekty i przedsięwzięcia umożliwiające bezpośredni kontakt studentów i pracodawców.

Opis działalności Biura, dane kontaktowe i informatory znajdują się na stronach <https://amu.edu.pl/studenci/biuro-karier> i <http://biurokarier.amu.edu.pl/glowna/bk/o-nas>

8.5. Wsparcie w zakresie bezpieczeństwa

Wszyscy studenci, a także pracownicy UAM przechodzą obowiązkowe szkolenie w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, które minimalizują ryzyko wystąpienia na uczelni niebezpiecznych dla zdrowia i życia zdarzeń. Zajęcia te w przypadku studentów realizowane są w formie kształcenia na odległość (e-learning). Informacje na temat bezpieczeństwa studentów, w tym – zachowania w sytuacji zagrożenia i zgłaszania takiej sytuacji znajdują się na stronie https://amu.edu.pl/studenci/przewodnik_studenta/bezpieczenstwo-studenta

Studenci podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego i mają prawo do korzystania bezpłatnie ze świadczeń opieki medycznej w placówkach, które zawarły umowę na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w Narodowym Funduszu Zdrowia. Przy UAM działa również Uniwersytecka Przychodnia Lekarsko-Stomatologiczna UNIMEDYK, która bezpłatnie przyjmuje studentów w ramach poradni lekarza podstawowej opieki zdrowotnej i stomatologa. (https://amu.edu.pl/studenci/przewodnik_studenta/przychodnia-unimedyk)

Kampus Ogrody wyposażony jest w automatyczne defibrylatory.

⁴² Poradnik Trudne zachowania studentów – załącznik III.08.1

⁴³ Zarządzenie nr 36/2016/2017 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 30 listopada 2016 roku w sprawie przeciwdziałania praktykom dyskryminacyjnym w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – załącznik nr III.08.2

8.6. Wsparcie procesu studiowania i rozwoju naukowego

Studenci posiadają dostęp do dobrze zaopatrzonych i w większości w pełni scyfryzowanych już bibliotek – w przypadku studentów socjologii są to przede wszystkim Biblioteka Uniwersytecka UAM i Biblioteka Kampusu Ogrody. Elektroniczna karta biblioteczna umożliwia dostęp do licznych darmowych repozytoriów, baz danych informacji naukowej, programów zarządzających bibliografią i e-czasopism, które ułatwiają prowadzenie aktywności naukowej.

W ramach Kampusu Ogrody, w miejsce funkcjonującego przed 1 października 2019 roku, dziekanatu Wydziału Nauk Społecznych funkcjonuje Biuro Obsługi Studenta, zajmujące się udzielaniem informacji i pomocy z zakresu domów studenckich, świadczeń stypendialnych, kredytów studenckich, organizacji studenckich, ubezpieczeń zdrowotnych studentów itp., a także bieżącym administrowaniem i archiwizowaniem procesu studiowania (wnioski, decyzje).

Pracownicy Wydziału i Biura Obsługi Studenta dokładają starań, by sprawy studentów podejmować ze zrozumieniem i życzliwością. Swoje problemy, wątpliwości i pytania studenci mogą zgłaszać i omawiać zarówno z pracownikami administracyjnymi, jak i prodziekanem Wydziału. Zanim przerodzą się one we wnioski wymagający decyzji lub interwencji mają możliwość omówienia dostępnych rozwiązań, zasięgnięcia porady lub zgłoszenia problemu. Wynika to z oparcia się raczej na bezpośrednim kontakcie i rozmowie niż sformalizowanych procedurach, obok rozmowy z bezpośrednio zainteresowanym bywa to zapytanie mailowe, rozmowa z przedstawicielem grupy studentów (np. starostą roku) lub zakomunikowanie problemu z pośrednictwem nauczyciela akademickiego. Często rozwiązaniem problemu jest sięgnięcie po wsparcie w ramach jednego w omówionych w tej części obszaru działań wspierających. Kolejnym szczeblem rozwiązywania spraw studenckich jest kontakt z podczas dyżurów z Prorektor UAM ds. Studenckich w sprawach takich jak: rozpatrywanie skarg i wniosków, działania samorządu studenckiego i innych organizacji studenckich, kwestie socjalno-bytowe, sprawy studentów z niepełnosprawnością (współpraca z Biurem Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami), działania Centrum Wsparcia Kształcenia, współpraca z fundacjami studenckimi czy działalność rzecznika dyscyplinarnego ds. studenckich.

UAM wspiera aktywność naukową studentów poprzez programy takie jak Best Student Grant (<https://amu.edu.pl/studenci/programy-studenckie/best-student-grant-1/best-student-grant>) – jest to konkurs grantowy skierowany do najlepszych studentów początkowych lat studiów, umożliwiającą sfinansowanie badań, wyjazdów konferencyjnych, kwerend czy szkoleń.

Potwierdzeniem jakości procesu dyplomowania i wspieranego tą drogą rozwoju naukowego studentów socjologii są nagrody przyznawane w konkursach na najlepsze prace magisterskie. W konkursie Polskiego Towarzystwa Socjologicznego o nagrodę im. F. Znanieckiego wyróżniono i nagrodzono:

- w roku 2017 dwie prace (nagroda I stopnia oraz wyróżnienie);
- w roku 2015 jedną pracę (nagroda I stopnia).

Studenci kierunku socjologia mogli podejmować pracę naukową w ramach działalności Koła Naukowego Studentów Socjologii UAM (w latach 2016-2018 pod opieką dra Łukasza Rogowskiego). W tym okresie Koło zorganizowało:

- ogólnopolskie konferencje: „Słabo to widzę” w ramach wydarzeń Tygodnia Wizualnego (2015), „Słuszny (?) wybór. Kultura wizualna a style życia” w ramach wydarzeń Tygodnia Wizualnego (2016), „Odczuwanie świata. Wielozmysłowość w kulturze wzrokocentrycznej” w ramach wydarzeń Tygodnia Wizualnego (2017) oraz seminarium „Ciało-płeć-sport” z referatami studenckimi (2017);
- wyjazdy studyjne: do Berlina i Erkner (udział w seminarium „Granice online-offline” w Leibniz Institute for Research on Society and Space z referatami wszystkich studentów

uczestniczących w wyjeździe, 2016) oraz wyjazd studyjno-badaczy do Słubic połączony z warsztatami terenowymi dotyczącymi stosowania techniki obserwacji (2018);

- badania i konsultacje: w Instytucie Socjologii UAM z udziałem studentów, doktorantów i pracowników (realizacja 6 wywiadów FGI) na temat wizerunku i studiowania socjologii i pracy socjalnej (2017) oraz na Wydziale Nauk Społecznych, dotyczące korzystania z przestrzeni WNS z wykorzystaniem techniki badawczej map mentalnych (2017-2018).

8.7. Wsparcie kształcenia językowego i umiędzynarodowienia

Studenci korzystają z usług Studium Językowego UAM w zakresie lektoratów obowiązkowych, zajęć fakultatywnych, zajęć dla niepełnosprawnych oraz dodatkowych kursów i szkoleń językowych, przede wszystkim z języka angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego, włoskiego i francuskiego. Studium organizuje konkursy i prowadzi egzaminy certyfikatowe, dysponuje także biblioteką.

Działalność studium opisana jest na stronie <http://sj.amu.edu.pl/>

Uczelnia i Wydział udzielają studentom wszelkich informacji o możliwościach związanych z programami wymiany krajowej i międzynarodowej (MOST, Erasmus). Koordynatorzy poszczególnych programów pomagają studentom w opracowywaniu odpowiednich dokumentów i zarządzają programem od strony organizacyjnej i finansowej.

Informacje na temat programu (warunków naboru, dostępnych destynacji) znajdują się na stronach <https://erasmus.amu.edu.pl/> i <http://most.amu.edu.pl/index.php/strona-glowna>

8.8. Wsparcie samorządności i samostanowienia studentów

Studenci mają możliwość zrzeszania się w różnego rodzaju kołach naukowych i organizacjach studenckich, wśród których wiodącą rolę pełni samorząd studentów UAM. Jego głównym organem uchwałodawczym jest Parlament Samorządu Studentów, w którego skład wchodzi przedstawiciele wszystkich wydziałów. Na szczeblu wydziałów funkcjonują wydziałowe Rady samorządu studentów. Organy samorządu UAM mają wpływ na sprawy kształcenia oraz socjalne studentów, decydując m.in. o podziałach środków na pomoc materialną oraz zasadach jej udzielania, a także o ocenach aktywności naukowej, sportowej i kulturalnej istotnej dla uzyskania stypendium Rektora. Do 1 października 2019 r. przedstawiciele studentów uczestniczyli w obradach Rady Wydziału WNS i Rady Instytutu Socjologii, od roku akademickiego 2019/2020 studenci wchodzi w skład Rady Programowej. Samorząd prowadzi Adwokaturę Studencką, zajmującą się udzielaniem porad prawnych studentom.

Działalność Parlamentu Samorządu Studentów opisana jest <http://samorząd.amu.edu.pl/>

8.9. Przyjęte sposoby rozwiązywania sytuacji kryzysowych i skarg studentów są następujące:

- student lub wykładowca informuje o zaistniałym problemie prodziekan Wydziału Socjologii ds. kształcenia,
- prodziekan analizuje zgłoszenie, a następnie kontaktuje się z osobą zgłaszającą oraz – w razie konieczności – z pozostałymi stronami i świadkami zdarzenia,
- w sytuacjach wymagających dalszych działań prodziekan sporządza odpowiednią dokumentację i kieruje sprawę do biura prorektor ds. studenckich,
- prorektor, po rozpoznaniu sprawy, podejmuje działania zmierzające do wyjaśnienia i rozwiązania zgłoszonego problemu zgodnie z procedurami określonymi w Statucie UAM.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, zgodnie z wymogami prawnymi dot. instytucji publicznych, prowadzi Biuletyn Informacji Publicznej w oparciu o Scentralizowany System Dostępu do

Informacji Publicznej. Na stronie BIP UAM (<https://bip.amu.edu.pl/studia-na-uam>) dostępne są wszystkie informacje na temat działalności naukowej i dydaktycznej Uczelni, w tym również regulacji wewnętrznych dotyczących trybów studiów oraz programów studiów.

Szczegółowe informacje skierowane do kandydatów na studia, studentów studiów prowadzonych przez Wydział Socjologii oraz pracowników, jak i osób trzecich, zainteresowanych działalnością naukowo-dydaktyczną Wydziału, gromadzone są na oficjalnej stronie pod adresem www.socjologia.amu.edu.pl. W jej ramach dostępne są informacje szczegółowe na temat: kierunków studiów we wszystkich trybach (licencjackie, magisterskie); pracowników Wydziału wraz z krótkimi opisami działalności naukowej oraz dyżurami, jakie pełnią w danym roku akademickim; struktury Instytutu z opisem działalności naukowej każdej z jednostek podrzędnych; historii Instytutu i misji, jaką pełni w świetle wymogów stawianych badawczym i dydaktycznym jednostkom szkolnictwa wyższego; absolwentów kierunków włączonych w szerszy aspekt komunikowania zalet kierunku oraz perspektyw zawodowych związanych z ukończeniem studiów.

Strona internetowa wraz z dodatkowymi serwisami wewnątrzuczelnianymi, takimi jak Uniwersytecki System Obsługi Studiów (<http://usosweb.amu.edu.pl>), Programmes for International Exchange (<http://international.amu.edu.pl>), Archiwum Prac Dyplomowych (<http://apd.amu.edu.pl>), strona internetowa Wydziału Socjologii (<http://socjologia.amu.edu.pl>), jak i główna strona Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza (<http://uam.edu.pl>), zapewniają kompleksowy dostęp do najważniejszych informacji potrzebnych studentom do wypełniania ich obowiązków nałożonych Regulaminem Studiów.

Wymienione wyżej serwisy tworzą wspólnie repozytorium wiedzy o kierunku, które obejmuje: plany zajęć, programy studiów, propozycje zajęć fakultatywnych, tymczasowe zmiany w planach zajęć, terminy dyżurów pracowników, dane kontaktowe potrzebne w sprawach związanych ze stypendiami, wyjazdami stypendialnymi, zapisami na zajęcia organizowane przez zewnętrzne względem Wydziału jednostki (Szkoła Językowa UAM, Studium Wychowania Fizycznego), harmonogram zaliczeń i egzaminów w sesji, rejestracja na zajęcia, podgląd ocen uzyskanych w ramach całych studiów na kierunku, wnioski dot. studiów rozpatrywane przez Biuro Obsługi Studiów (przedłużenia sesji, warunkowe zaliczenia semestru), dostęp do wewnętrznej poczty email udostępnianej każdemu ze studentów oraz pracowników, zdalny serwis zgłaszania prac dyplomowych z wbudowanym systemem antyplagiatowym, zasady dyplomowania, warunki uczenia się, sylabusy przedmiotów.

Najważniejszym i najbardziej aktualnym źródłem informacji dla studentów jest oficjalna strona Wydziału, aktualizowana na bieżąco oraz korzystająca z szeregu udogodnień dla użytkowników, w tym: dostosowanie do urządzeń mobilnych (Responsive Design), wymóg dostępności cyfrowej WCAG 2.0 (Web Content Accesibility Guidelines).

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Obecnie, w związku z nowym Statutem UAM, uczelnia znajduje się w fazie przekształceń dotychczasowego systemu zapewniania i kontroli jakości kształcenia. Tym niemniej programy studiów przedstawione w niniejszym raporcie zostały ukształtowane w ramach dotychczasowej polityki jakości.

10.1. Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia na UAM

Uczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia (USZJK⁴⁴) na UAM został utworzony w 2010 r. (Uchwała nr 126/2010 Senatu UAM z dnia 25 stycznia 2010r.⁴⁵), aby m.in. wspomagać samorozwój i działania projakościowe poszczególnych wydziałów. Składają się na niego trzy rodzaje działań:

- ocena jakości kształcenia,
- zapewnienie jakości kształcenia,
- poprawa i doskonalenie jakości.

Wszystkie trzy typy działań prowadzą do rozwijania tzw. kultury jakości.

Przyjęto następujące główne zasady:

- uwzględnienie autonomii wydziałów przy wprowadzaniu Uczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia;
- elastyczność systemu w celu zachowania różnorodności i jednocześnie spójności z misją uczelni;
- uwzględnienie pracowników, studentów, doktorantów, słuchaczy studiów podyplomowych, absolwentów oraz innych interesariuszy zewnętrznych w systemie;
- uznanie, że wewnętrzny USZJK jest drogowskazem do kultury jakości.

Szczegółowe zadania Rady ds. Jakości Kształcenia oraz wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia określone zostały w zarządzeniu nr 130/2009/2010 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 11 lutego 2010r⁴⁶. Procedury funkcjonowania USZJK określa zarządzenie nr 322/2011/2012 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 3 lutego 2012r.⁴⁷

Rezultatem prac Rady ds. Jakości Kształcenia i Zespołów są publikowane regularnie rekomendacje (<https://brjk.amu.edu.pl/uszjk/uczelniany-system-zarządzania-jakosci-kształcenia/rekomendacje-rjk-dotyczące-doskonalenia-jakosci-kształcenia-na-uam-w-poznaniu>).

W omawianym systemie Instytut Socjologii znajdował się w strukturach (nieistniejącego już) Wydziału Nauk Społecznych, natomiast zadania Wydziałowych Komisji ds. Jakości obejmowały:

- wdrażanie na wydziale procedur służących zapewnianiu i doskonaleniu jakości kształcenia opracowanych przez Radę ds. Jakości Kształcenia;
- opracowanie systemu hospitacji zajęć dydaktycznych;
- analizowanie i publikowanie wyników oceny jakości kształcenia;
- przedstawianie dziekanowi propozycji działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia na wydziale;
- przedstawianie radzie wydziału corocznych sprawozdań z efektów działania systemu zarządzania jakością kształcenia na wydziale;
- przedstawianie Radzie ds. Jakości Kształcenia corocznych wyników samooceny i planów poprawy jakości kształcenia.

⁴⁴ Opis działalności i struktura – w załączniku nr III.10.1.

⁴⁵ Treść uchwały w załączniku nr III.10.2

⁴⁶ Treść zarządzenia w załączniku nr III.10.3

⁴⁷ Treść zarządzenia w załączniku nr III.10.4

Zgodnie z wytycznymi, w ramach WNS funkcjonowały: zespół do spraw zapewnienia jakości kształcenia oraz zespół do spraw oceny jakości kształcenia. Wydziałowy Zespół ds. Zapewniania Jakości Kształcenia działał w oparciu o misję uwzględniającą specyfikę instytutowej struktury wydziału⁴⁸, regularnie publikował rekomendacje i raporty (<https://wns.amu.edu.pl/strona-glowna/ksztacenie/jako-ksztacenia>).

Od 1 października 2019 roku, zgodnie z nowym Statutem UAM (rozdział III. Zarządzanie procesem kształcenia) ciałami opiniodawczymi i doradczymi w procesie kształcenia są:

- uniwersytecka rada ds. kształcenia, której zadania obejmują m.in. opracowywanie strategii rozwoju Uniwersytetu w obszarze kształcenia czy sprawowanie nadzoru nad badaniami jakości kształcenia;
- rada ds. kształcenia szkoły dziedzinowej, której zadania obejmują m.in. wypracowanie standardów jakości kształcenia na kierunkach studiów realizowanych w szkole w tym inicjowanie działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia;
- rada programowa kierunku studiów lub grupy kierunków studiów, która m.in. sprawuje nadzór nad jakością kształcenia kierunku studiów, zapewnia i ocenia jakość kształcenia na kierunku, przeprowadza okresowe przeglądy i weryfikacje programów kształcenia.

Trójpoziomowa struktura pozwala na zróżnicowanie stopnia szczegółowości podejmowanych zagadnień w zakresie procesu kształcenia w UAM, a także obejmuje zadania realizowane przez Komisje i Zespoły zapewniania oraz oceny jakości kształcenia.

10.2. Polityka nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów

Do 1 października 2019 roku w Instytucie Socjologii funkcjonowały Komisja ds. zapewnienia jakości kształcenia oraz Komisja ds. oceny jakości kształcenia. Procedury zmian w programach studiów obejmowały opiniowanie ich przez komisję ds. zapewnienia jakości kształcenia, w kolejnym kroku przekazywane były do Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia i wreszcie przedstawiano je do zatwierdzenia Radzie Wydziału i Senatowi UAM. Organizacyjne modyfikacje związane z zatwierdzaniem listy zajęć fakultatywnych, listami promotorów i adiunktów uprawnionych do prowadzenia zajęć przedstawiano na Radzie Instytutu, a po akceptacji – Radzie Wydziału.

Po 1 października 2019 roku procedury uległy zmianie w związku z powołaniem w strukturach wydziałów Rad Programowych. Opracowywane przez władze Wydziału Socjologii programy kształcenia, programy i plany studiów, listy uprawnionych do prowadzenia wykładów adiunktów itp. są oceniane przez Radę Programową. Rada sprawuje nadzór merytoryczny i koncepcyjny nad projektami dotyczącymi zadań projakościowych podejmowanych przez władze Wydziału. W proces ten zaangażowani są także przedstawiciele samorządu studenckiego, którzy opiniują proponowane zmiany w programach i planach studiów. Rada Programowa stanowi najniższy, najbliższy kierunkowi poziom nadzoru nad kształceniem na kierunku.

Istotnym narzędziem działań projakościowych są przeprowadzane hospitacje prowadzonych zajęć dydaktycznych oraz ankiety studenckie przeprowadzane za pomocą systemu USOS oraz audytoryjnie (wskazane w ramach kryterium 4).

W kształtowaniu jakości kształcenia istotny jest w szczególności głos i inicjatywy studentów. Studenci nie tylko zaproszeni są do ewaluacji procesu kształcenia, ale mogą podejmować własne inicjatywy wspierające jakość kształcenia (<https://amu.edu.pl/wiadomosci/aktualnosci/studenci/konkurs->

⁴⁸ Misja WZZJK WNS w załączniku nr III.10.7

projakosciowy-prorektora-uam-ds.-ksztalcenia-na-studenckie-inicjatywy-podnoszace-jakosc-ksztalcenia)

10.3. Podstawy prawne i organizacyjne systemu kształcenia UAM

W oparciu o nowy, dostosowany do Ustawy 2.0, Statut UAM (2019) system kształcenia na UAM opiera się na wytycznych z § 73, § 123-133. Na poziomie uczelnianym procesy zapewniania i ewaluacji jakości kształcenia określone są przez Regulamin Organizacyjny UAM (§ 59 Centrum Wsparcia Kształcenia).

W ramach Centrum Wsparcia Kształcenia wyodrębniona została Sekcja Ewaluacji Procesu Kształcenia. Do jej zadań należy:

- prowadzenie ogólnouniwersyteckich badań jakości kształcenia na studiach wyższych, w tym prowadzenie ankietyzacji, wywiadów fokusowych, organizacja warsztatów ewaluacyjnych;
- koordynacja badań jakości kształcenia na studiach wyższych w jednostkach organizacyjnych Uniwersytetu;
- prowadzenie badań jakości kształcenia na studiach podyplomowych oraz w innych formach kształcenia;
- promowanie dobrych praktyk w zakresie kształcenia;
- obsługa procesów akredytacyjnych;
- prowadzenie badań ankietowych wśród osób przedwcześnie przerywających studia;
- gromadzenie i przetwarzanie, we współpracy z Sekcją „Biuro Karier”, danych dotyczących monitoringu absolwentów i opinii pracodawców.

Natomiast sprawy związane z programami studiów uregulowane zostały Zarządzeniem Rektora w sprawie programów studiów Nr 379, 2019/2020⁴⁹.

.....

Dodatkowe informacje, które uczelnia uznaje za ważne dla oceny kryterium 10:

Dodatkowe informacje dotyczące zasad oceny jakości kształcenia w UAM można znaleźć na stronach ogólnouniwersyteckich:

<http://brjk.amu.edu.pl/uszjk/uczelniany-system-zarzadzania-jakosci-ksztalcenia/wprowadzenie>

Dzień Jakości Kształcenia UAM

<https://amu.edu.pl/wiadomosci/aktualnosci/studenci/iii-dzien-jakosci-ksztalcenia-uam-iuz-za-nami>

10 edycja badania jakości kształcenia na UAM

<https://amu.edu.pl/wiadomosci/aktualnosci/studenci/wez-udzial-w10-edycji-badania-jakosci-ksztalcenia-na-uam>

Konkurs projakościowy prorektora UAM ds. kształcenia na studenckie inicjatywy podnoszące jakość kształcenia

<https://amu.edu.pl/wiadomosci/aktualnosci/studenci/konkurs-projakosciowy-prorektora-uam-ds.-ksztalcenia-na-studenckie-inicjatywy-podnoszace-jakosc-ksztalcenia>

⁴⁹ Treść zarządzenia w załączniku nr III.10.8

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <p>1. Elastyczny program studiów</p> <p>Elastyczny program studiów, umożliwiający uzyskanie efektów uczenia się opisujących kierunek przy wykorzystaniu różnorodnych ścieżek (w oparciu o kanon, który stanowi rdzeń programu dokonywanie wyborów modułów tematycznych i zajęć fakultatywnych, który umożliwia każdemu studentowi indywidualne skomponowanie zajęć, zróżnicowanie poznawanych treści kształcenia przy zachowaniu osiągnięcia tych samych efektów uczenia się).</p> <p>2. Oparty na badaniach rozwój kadry</p> <p>Liczne awanse naukowe, intensyfikacja działalności naukowej związanej z realizacją grantów czy międzynarodową współpracą publikacyjną składają się na siłę badawczą poznańskiej socjologii. Przekłada się to na aktualizację treści kształcenia (najnowsza wiedza, aktualne ustalenia empiryczne, prezentowanie najnowszych rozwiązań metodologicznych). Rozwojowi naukowemu towarzyszy rozwój kompetencji dydaktycznych wspierany środkami dotacji projakościowej, przekładający się na długofalowe zmiany w sposobach prowadzenia zajęć, modyfikacjach treści kształcenia i zróżnicowaniu sposobów ewaluacji.</p> <p>3. Tradycja i rozpoznawalność</p> <p>Długa i skryształowana tj. odwołująca się do wyróżniających ją cech (wrażliwość publiczna, kulturalizm, aktualizm) tradycja prowadzenia dydaktyki i badań socjologicznych w Poznaniu, owocująca dobrą rozpoznawalnością ośrodka.</p>	<p>Słabe strony</p> <p>1. Niewystarczający rozwój kompetencji dydaktycznych</p> <p>Mimo rozwoju działalności naukowej i możliwości rozwoju kompetencji dydaktycznych, nauczyciele akademicy Wydziału w niewystarczającym stopniu rozwijają nowe formy i treści kształcenia. W efekcie, mimo elastyczności programu, treści i sposoby kształcenia nie są wystarczająco dostosowywane do oczekiwań studentów, zmian ich przygotowania do studiowania czy nowych rozwiązań technologicznych. Konsekwencją jest utrzymywanie ścieżek, które cieszą się umiarkowanym zainteresowaniem studentów.</p> <p>2. Niedobór dobrych studentów II stopnia</p> <p>Niewystarczająca zdolność Wydziału do zachęcenia absolwentów studiów I stopnia do kontynuacji kształcenia na kierunku socjologia na II stopniu, przy jednoczesnym zainteresowaniu nimi kandydatów spoza socjologii. Stawia to realizację studiów II stopnia przed dużym wyzwaniem.</p> <p>3. Nierównomierność rozwoju kadry</p> <p>Wśród nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku można dostrzec duże zróżnicowanie rozwoju – od osób bardzo aktywnych naukowo po przeciętne i analogicznie w sferze dydaktycznej. Owocuje to narastającym rozwarstwieniem, dostrzeganym przez studentów: obok zajęć nowoczesnych w formie i treści, realizowane są zajęcia których forma (sposób przekazu) jest odbierana jako zbyt tradycyjna, niedopasowana do kompetencji i przygotowania studentów. Rozwarstwienie to niekorzystnie wpływa na harmonijną ewolucję kierunku.</p>

	<p>4. Dopasowanie do wymogów rynku</p> <p>Odpowiadanie na wielosektorowe zapotrzebowania rynku pracy, czego skutkiem są dobre wskaźniki zatrudnienia absolwentów kierunku (szczególnie II stopnia, po studiach I stopnia przede wszystkim kontynuacja kształcenia i łączenie go z pracą zawodową).</p> <p>5. Aktywność skierowana do kandydatów</p> <p>Podejmowanie odpowiednich działań zachęcających do studiowania, czego skutkiem jest utrzymująca się (a w relacji do niżu demograficznego i ogólnego zmniejszania się liczby kandydatów na studia – rosnąca) liczba kandydatów na studia I stopnia</p>	<p>4. Infrastruktura</p> <p>Korzystanie w realizacji dydaktyki z dwóch lokalizacji (budynki przy Szamarzewskiego i przy Międzychodzkiej), wynikające z niewystarczającej liczby sal na Kampusie Ogrody i skutkujące koniecznością przemieszczania się studentów i wykładowców pomiędzy budynkami. W kontekście rozwoju kierunku (zwiększania liczby małych grup, pracy w formie tutoringów i konsultacji) oznacza to narastające problemy z organizacją procesu dydaktycznego.</p> <p>5. Niewystarczająco dynamiczne umiędzynarodowienie</p> <p>Mimo licznych możliwości podejmowania współpracy międzynarodowej, w tym ściśle dydaktycznej (np. program ERASMUS+) poziom współpracy międzynarodowej utrzymuje się na niewielkim poziomie (mierzony wyjazdami studentów i pracowników).</p>
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Czynniki zewnętrzne</p>	<p>Szanse</p> <p>1. Umiędzynarodowienie</p> <p>Możliwości podejmowania współpracy naukowej przez pracowników (publikacji, wizyt studyjnych, grantów), przekładającej się na kształcenie za pośrednictwem prowadzonych badań, poznawania odmiennych rozwiązań (w zakresie metod kształcenia, rozwiązań organizacyjnych czy technologicznych) związane z programami ERASMUS+, NAWA i wejściem UAM w struktury Uniwersytetu Europejskiego w ramach konsorcjum EPICUR, a także dzięki takim inicjatywom jak Szkoły Letnie współorganizowane przez jednostkę.</p> <p>2. Status UAM i Inicjatywa Doskonałości</p> <p>Pozycja UAM jako jednego z najlepszych uniwersytetów Polsce (wysokie miejsce zarówno w rankingach nauczania np. Perspektyw, jak i naukowych) oraz status uczelni badawczej sprzyjają pozyskiwaniu wsparcia dla współpracy międzynarodowej, grantów i staży, z czego może swobodnie czerpać kierunek.</p>	<p>Zagrożenia</p> <p>1. Obserwowane zmiany praktyk związanych ze studiowaniem</p> <p>Zmniejszające się zainteresowanie kształceniem akademickim, na studiach II stopnia, a szczególnie w formie kontynuacji kierunku studiów I stopnia, a także narastająca praktyka łączenia studiów (często do początku studiów I stopnia) z pracą zawodową.</p> <p>2. Nierozpoznawalność zawodu</p> <p>Niska rozpoznawalność zawodu socjologa – mimo zapotrzebowania na kompetencje socjologiczne w zakresie badawczym i analitycznym, kompetencji społecznych i rozumienia procesów społecznych, pracodawcy nie szukają socjologów, chociaż socjologów zatrudniają na co wskazują wyniki monitoringu losów absolwentów.</p>

	<p>3. Zapotrzebowanie na kompetencje miękkie Zainteresowanie kompetencjami miękkimi (umiejętnościami społecznymi – relacyjnymi, komunikacyjnymi, współpracy) wśród pracowników i pracodawców, skutkujące rosnącym zainteresowaniem studiowania socjologii (co przejawia się w znacznym udziale absolwentów studiów I stopnia z kierunków innych niż socjologia, a także z innych ośrodków wśród kandydatów na studia II stopnia)</p> <p>4. Wsparcie studentów w ramach UAM Różnorodny i bogaty system wsparcia procesu studiowania zapewniany przez UAM – wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami, wsparcie psychologiczne procesu studiowania, wsparcie materialne, wsparcie w zakresie indywidualnych rozwiązań (IOS, urlopy).</p>	<p>3. Niewystarczające przygotowanie kandydatów na studia I stopnia do studiowania Wynikające ze zmian procesów kształcenia na etapie podstawowym i ponadpodstawowym niewystarczające (z perspektywy wymogów kształcenia akademickiego, nastawionego na samodzielność myślenia i współpracę) poznawcze i społeczne przygotowanie kandydatów do studiowania.</p> <p>4. Konsekwencje zmian uwarunkowań funkcjonowania Zmiany strukturalne związane z reorganizacją systemu szkolnictwa wyższego i struktury oraz sposobu funkcjonowania UAM – zmiany uwarunkowań prawnych i przekształcenia, typowe dla okresu przejściowego i wywołujące poczucie obciążenia obowiązkami administracyjnymi i sprawozdawczymi. Zmniejsza to gotowość pracowników do opracowywania nowych rozwiązań, wywołuje przemęczenie niepewnością sytuacji i osłabia zaangażowanie.</p>
--	--	--

(Pieczęć uczelni)

.....

(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....

(podpis Rektora)

....., dnia

(miejsowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku⁵⁰

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	100	110
	II	54	65
	III	41	43
II stopnia	I	30	35
	II	33	24
Razem:		258	277

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2019	100	32
	2018	99	41
	2017	82	29
II stopnia	2019	29	16
	2018	59	20
	2017	63	21
Razem:		432	159

⁵⁰ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.)⁵¹

Tabela 3a. Studia I stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów 180 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć	2060
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	180
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	164
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	85
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	6
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	110 (w tym 30 jako przygotowanie i raport)
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	nie dotyczy
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach	nie dotyczy

⁵¹ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	
--	--

Tabela 3b. Studia II stopnia

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	4 semestry 120 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć	935
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	120
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	102
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	73
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	5
Wymiar praktyk zawodowych (jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki)	75
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	nie dotyczy
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	nie dotyczy

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów⁵²

Tabela 4a. Studia I stopnia, stacjonarne

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć stacjonarne	Liczba punktów ECTS
Analiza danych zastanych	ćwiczenia	15	1
Antropologia kulturowa	wykład	30	3
Ćwiczenia terenowe	ćwiczenia	80	4
Ekonomia z elementami przedsiębiorczości	wykład	30	4
Etyczne problemy profesji socjologa	ćwiczenia	15	1
Fakultet (2 przedmioty do wyboru) sem1: Subkultury młodzieżowe Tanatologia w perspektywie socjologicznej Prawa człowieka w XXI wieku	wykład	60	6
Fakultet (1 przedmiot do wyboru) sem2: Małżeństwo w ujęciu socjologicznym Historia myśli socjologicznej Cywilizacje pozaeuropejskie Psychologia konfliktu Desing thinking jako metoda projektowania innowacji	wykład	30	3
Fakultet (1 przedmiot do wyboru) sem4: Stare i nowe oblicza władzy Socjologia niepełnej sprawności Ewolucjonizm a socjologia religii Postsekularyzm	wykład	30	3
Fakultet (1 przedmiot do wyboru) sem5: Socjologia moralności Problematyka mężczyzn i męskości Polska 1918-2018. Społeczeństwo, państwo, naród Partycypacje w zarządzaniu lokalnym Film socjologiczny	wykład	30	3

⁵²Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Społeczne aspekty turystyki i podróżowania – Bezpieczeństwo osobiste			
Makrostruktury społeczne	wykład i ćwiczenia	60	5
Metody badań ilościowych	wykład i ćwiczenia	60	5
Metody badań jakościowych	wykład i ćwiczenia	60	5
Metodyka studiowania	ćwiczenia	15	1
Mikrostruktury społeczne	wykład i ćwiczenia	60	5
Moduł tematyczny_1 (jeden do wyboru) -sem2			
Moduł: Kultura i media: Praktyki kulturowe i ich badanie Praktyki kulturowe Współczesne badania kultury Medializacja Ćwiczenia z wyobraźni społecznej			
Moduł: Badania rynkowe – marketing – zachowania konsumenckie: Socjologia konsumenta i rynku Zachowania konsumenckie Socjologia rynku Nowoczesne formy marketingu	wykłady i ćwiczenia	120	10
Moduł: Socjologia stosowana w sferze publicznej: Współczesna sfera publiczna - wprowadzenie Socjologia sfery publicznej Społeczeństwo obywatelskie w sferze publicznej Przemiany współczesnej sfery publicznej			
Moduł tematyczny_2 (jeden do wyboru) sem3			
Moduł: Kultura i media: Współczesne studia kulturowe Socjologia kultury popularnej Dominacja kulturowa Kultura wizualna			
Moduł: Badania rynkowe – marketing – zachowania konsumenckie: Zarządzanie organizacjami Antropologia organizacji Badania pracownicze (staff research) Zarządzanie czasem	wykład i ćwiczenia	90	9
Moduł: Socjologia stosowana w sferze publicznej: Media,			

opinia publiczna, partycypacja Europejska sfera publiczna Opinia publiczna i media Partycypacja i kompetencja obywatelska			
Moduł tematyczny_3 (jeden do wyboru) sem4			
Moduł: Media i technologie społeczeństwa ponowoczesnego Media i technologie społeczeństwa ponowoczesnego Socjologia Internetu Media w badaniach społecznych			
Moduł: Badania rynkowe – marketing – zachowania konsumenckie: Socjologia dla PR Społeczna odpowiedzialność biznesu Marketing społecznościowy (social media marketing) Komunikowanie w grupie	wykład i ćwiczenia	120	10
Moduł: Socjologia stosowana w sferze publicznej: Badania stosowane w sferze publicznej Wprowadzenie do badań stosowanych Sfera publiczna – studium przypadku Międzynarodowe badania porównawcze			
Moduł tematyczny_4 (jeden do wyboru) sem5			
Moduł: Kultura i media: Gender Studies Gender Studies Polityka równościowa Socjologia ciała			
Moduł: Badania rynkowe – marketing – zachowania konsumenckie: Socjologiczne badania rynku i biznesu Różnice kulturowe w biznesie Etnografia w badaniach konsumenckich Jakościowe badania rynkowe Ilościowe badania rynkowe	wykład i ćwiczenia	120	10
Moduł: Socjologia stosowana w sferze publicznej: Diagnoza, zarządzanie, kapitał społeczny w sferze publicznej Kapitał społeczny w sferze publicznej Diagnozowanie problemów społecznych i planowanie strategiczne Socjologia organizacji instytucji publicznych Społeczne problemy zarządzania w instytucjach publicznych			

Podstawy socjologii	wykład i ćwiczenia	120	10
Procesy grupowe	ćwiczenia	30	3
Procesy ludnościowe w Polsce	ćwiczenia	30	4
Proseminarium licencjackie	ćwiczenia	30	3
Przygotowanie do ćwiczeń terenowych	ćwiczenia	15	1
Przygotowanie projektu badawczego	ćwiczenia	30	2
Psychologia społeczna	ćwiczenia	30	3
Raport z ćwiczeń terenowych	ćwiczenia	15	1
Realizacja projektu badawczego	ćwiczenia	30	3
Seminarium licencjackie	ćwiczenia	30	5
Socjologia klasyczna	wykład i ćwiczenia	60	6
Socjologia szczegółowa (4 do wyboru) sem 6: Socjologia integracji europejskiej Socjologia młodzieży Socjologia zmysłów Socjologia narodu Eksploracja, analiza, wizualizacje, programy Microsoft, Excel, Tableau w badaniach społecznych Socjologia zamieszkiwania Socjologia kultury Socjologia władzy i polityki Partycypacja społeczna w mieście: teorie i praktyka na przykładzie Poznania Socjologia opinii publicznej	wykład	120	12
Społeczne role socjologa	ćwiczenia	15	1
Statystyka społeczna	wykład i ćwiczenia	60	5
Teorie zmiany społecznej	wykład i ćwiczenia	60	3
Wprowadzenie do modułu Badania rynkowe – marketing – zachowania konsumenckie	ćwiczenia	10	1
Wprowadzenie do modułu Kultura i media	ćwiczenia	10	1
Wprowadzenie do modułu Socjologia stosowana sfery publicznej	ćwiczenia	10	1
Współczesne społeczeństwo polskie	ćwiczenia	30	4

Współczesne teorie socjologiczne	wykład i ćwiczenia	120	8
Razem:		1880	164

Tabela 4b. Studia II stopnia, stacjonarne

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczba godzin zajęć	Liczba punktów ECTS
Fakultet (jeden do wyboru) sem 1 Koncepcje badań socjologicznych Historyczno-kulturowe aspekty żywienia na świecie Socjologia przedsiębiorczości Socjologia zdrowia psychicznego Związki intymne	wykład	30	4
Fakultet (jeden do wyboru) sem 3 Globalizacja przestępczości zorganizowanej Psychologia w praktyce sprawiedliwości Socjologia pamięci Wybrane problemy współczesnych uzależnień	wykład	30	2
Globalne problemy społeczne	wykład i ćwiczenia	45	5
Metodologia nauk społecznych	wykład i ćwiczenia	45	6
Moduły tematyczne_1 (jeden do wyboru) semestr 2			
Moduł: Innowacje społeczne: Nowe źródła wiedzy o życiu społecznym Nowe źródła wiedzy o życiu społecznym Eksploracja danych zastanych Gromadzenie i przetwarzanie danych audiowizualnych	wykład i ćwiczenia	90	9
Moduł: Relacje w organizacjach: Procesy w organizacjach Zespoły w organizacjach Konflikt i negocjacje w zespole Komunikacja i autoprezentacja			
Moduły tematyczne_2 (jeden do wyboru) semestr 3			
Moduł: Innowacje społeczne: Innowacje społeczno-kulturowe	wykład i ćwiczenia	120	10

Innowacje społeczno-kulturowe Foresight i analiza strategiczna Projektowanie partycypacyjne Partycypacyjne formy animacji			
Moduł: Relacje w organizacjach: Projektowanie zmiany w organizacjach Zarządzanie w sektorze publicznym Socjotechnika Badanie i promocja organizacji			
Moduły tematyczne_3 (jeden do wyboru) semestr 4			
Moduł: Innowacje społeczne: Trendy i style życia Prognozowanie i analiza trendów Style życia i czas wolny Prywatność, emocje, intymność	wykład i ćwiczenia	90	9
Moduł: Relacje w organizacjach: Zarządzanie potencjałem ludzkim Zarządzanie zasobami ludzkimi Projekt HR-owy Ocena, dobór i rekrutacja			
Pozyskiwanie środków finansowych na badania i działalność publiczną	ćwiczenia	10	2
Procedury badań ewaluacyjnych	wykład i ćwiczenia	45	5
Seminarium magisterskie	ćwiczenia	120	26
Socjologia szczegółowa (dwie do wyboru) semestr 3	wykład	60	8
Wprowadzenie do modułu Innowacje społeczne	ćwiczenia	10	1
Wprowadzenie do modułu Relacje w organizacjach	ćwiczenia	10	1
Wprowadzenie do modułu Zarządzanie lokalne	ćwiczenia	10	1
Zaawansowane techniki analizy danych w badaniach ilościowych	laboratorium	20	4
Zaawansowane techniki analizy danych w badaniach jakościowych	laboratorium	20	4
Zróżnicowanie społeczne	wykład i ćwiczenia	45	5
Razem:		800	102

Tabela 5. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji inżynierskich / Zajęcia lub grupy zajęć przygotowujące studentów do wykonywania zawodu nauczyciela⁵³

nie dotyczy

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych⁵⁴

nie dotyczy (brak zajęć / grup zajęć prowadzonych w językach obcych)

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Cz. I. Dokumenty, które należy dołączyć do raportu samooceny (wyłącznie w formie elektronicznej)
załączniki o numerach III.I.1a do III.I.7

Cz. II. Materiały, które należy przygotować do wglądu podczas wizytacji, w tym dodatkowe wskazane przez zespół oceniający PKA, po zapoznaniu się zespołu z raportem samooceny

Cz. III. Materiały stanowiące dodatkowe załączniki do raportu - wykaz

III.00.1 Uchwała nr 337/2011/2012 Senatu UAM z dnia 25 czerwca 2012 roku ORAZ załączniki opisujące efekty kształcenia

III.00.2 Uchwała nr 323/2018/2019 Senatu UAM z dnia 29 czerwca 2019

III.01.1 Tożsamość poznańskiej socjologii

III.01.2 Misja UAM zawarta w Strategii rozwoju Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na lata 2009-2019

III.02.1 Załącznik do zarządzenia nr 347/2018/2019 Rektora UAM z dnia 13 września 2019 roku tekst ujednolicony uwzględniający zmiany wprowadzone zarządzeniem nr 366/2019/2020 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 1 października 2019 roku w sprawie zmiany regulaminu pracy Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

III.02.2 Regulamin studiów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu - tekst ujednolicony na podstawie Uchwały nr 222/2018/2019 Senatu UAM z dnia 29 kwietnia 2019 r. oraz Uchwały nr 296/2018/2019 Senatu UAM z dnia 29 czerwca 2019 r.

III.03.1 Uchwała nr 207/2018/2019 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 17 grudnia 2018 r. o zmianie Uchwały nr 178/2017/2018 Senatu UAM z dnia 28 maja 2018 r.

⁵³ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie, w przypadku, gdy absolwenci ocenianego kierunku uzyskują tytuł zawodowy inżyniera/magistra inżyniera lub w przypadku studiów uwzględniających przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela.

⁵⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.

- w sprawie warunków, trybów oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na I rok studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych w roku akademickim 2019/2020
- III.03.2 Zarządzenie Nr 321/2018/2019 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie wysokości opłaty za przeprowadzenie rekrutacji na studia w roku akademickim 2019/2020
- III.03.3 Załącznik do Zarządzenia Nr 297/2018/2019 Rektora UAM z dnia 18 kwietnia 2019 r. Harmonogram postępowania kwalifikacyjnego w roku akademickim 2019/2020
- III.03.4 Uchwała nr 247/2018/2019 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad stopnia centralnego oraz laureatów konkursów międzynarodowych i ogólnopolskich
- III.03.5 Załącznik do Uchwały Nr 247/2018/2019 Senatu UAM z dnia 27 maja 2019 r.
- III.03.6 Uchwała nr 178/2017/2018 Senatu UAM z dnia 28 maja 2018 r. w sprawie warunków, trybów oraz terminu rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji na I rok studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych w roku akademickim 2019/2020 wraz z częścią szczegółową dotyczącą kierunków prowadzonych na Wydziale Nauk Społecznych
- III.03.7 Uchwała nr 234/2014/2015 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2015[1] w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się
- III.03.8 Zarządzenie nr 488/2015/2016 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie organizacji potwierdzania efektów uczenia się
- III.03.9 Uchwała nr 360/2018/2019 Senatu Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 30 września 2019 roku
- III.03.10 Informacje o systemie Archiwizacji Prac Dyplomowych – APD oraz przygotowaniu i złożeniu pracy dyplomowej
- III.03.11 Zanonimizowane przykładowe ankiety ewaluacji zajęć w systemie USOS
- III.03.12 Analiza głównych tematów prac dyplomowych
- III.03.13 Zarządzenie nr 453/2015/2016 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 9 listopada 2015 roku w sprawie badania karier zawodowych absolwentów
- III.04.1 Szczegółowe pola zainteresowań badawczych a prowadzone przedmioty (wybrane przykłady)
- III.04.2 Wybrane, znaczące publikacje pracowników Wydziału Socjologii, prowadzących zajęcia na kierunku socjologia
- III.04.3 Kryteria oceny pracowniczey i przebieg procedury opisane w Statucie UAM z 2017 r., paragraf 138 i załącznik 3
- III.04.4 Zarządzenia nr 328/2018/2019 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 28 maja 2019 roku w sprawie kryteriów oceny okresowej, trybu i podmiotu dokonującego ocen okresowych nauczycieli akademickich w latach 2019 i 2020
- III.04.5 Przykład zanonimizowanego zestawienia ocen z systemu USOS
- III.04.6 Przykład zanonimizowanego zestawienia wraz z danymi dla całego Instytutu
- III.05.1 Informator nt. wsparcia studentów z niepełnosprawnościami - Uniwersytet Otwarty dla wszystkich
- III.06.1 Opis działalności Centrum Badań Społecznych Fundacji UAM

- III.06.2 Opis działalności Fundacji im. F. Znanieckiego
- III.06.3 Opis Laboratorium Kompetencji Zawodowych
- III.06.4 Charakterystyka debat oksfordzkich
- III.07.1 ERASMUS
- III.07.2 Opis międzynarodowej szkoły letniej: XV ISA International Laboratory for PhDStudents in Sociology
- III.07.3 Opis współpracy z Erkner i Bayreuth
- III.07.4 Opis profilu działalności czasopisma
- III.08.1 Zarządzenie nr 36/2016/2017 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 30 listopada 2016 roku w sprawie przeciwdziałania praktykom dyskryminacyjnym w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- III.08.2 Poradnik Trudne zachowania studentów
- III.10.1 Charakterystyka USZJK
- III.10.2 Uchwała nr 126/2010 Senatu UAM z dnia 25 stycznia 2010r
- III.10.3 Zarządzenie nr 130/2009/2010 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 11 lutego 2010r
- III.10.4 Zarządzenie nr 322/2011/2012 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 3 lutego 2012r
- III.10.5 Zarządzenie nr 323/2011/2012 Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 3 lutego 2012r
- III.10.6 Strategia funkcjonowania USZJK
- III.10.7 Misja WZZJK WNS
- III.10.8 Zarządzenie Rektora w sprawie programów studiów Nr 379, 2019/2020

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunku jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak

również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

